

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН
ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

Ч. 4

МЮНХЕН

1950

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

Число 1 (4)

Мюнхен — Німеччина

жовтень 1950

ЗМІСТ:

	Стор.
Вступ	1
Олександр Тисовський: Кудою йти?	3
Северин Левицький: Фронтом до громадянства	8
Леся Храплива: Ми вийшли в далеку мандрівку...	10
Атанас Фіголь: Думки	12
I. В. М., ЛЧ.: Чергові завдання (лицем до громадянства)	25
Володимир Янів: До питання суспільної функції Пласти	33
Юліян Крижановський: Я-пластун	40
Степан Охримович, ЧК: Пластова й громадська робота	43
Наталка Білозор: Старше пластунство в «Новому Світі»	45
Дмитро Петрів: Практикуймо Пластовий Закон	55
Ліда Палій: До питання пластового виховання	57
Осип Е. Бойчук: Громадський підхід до громадських справ	65
Атанас Мілянич: Пластовий Рух і міжнародній Скавтинг	76
Правне положення СУП у сучасну пору	85
З нашого життя	86
У зустрічі з проблемами (з документів часу)	92
Офіційна частина Булаві УПС	97
Пластова бібліографія	103

АВТОРИ ЦЬОГО ЧИСЛА:

- Білозор Наталка, ст. пл. 2. К. УСП »Перші Стежі«, референтка УСП-ок у Булаві Головної Командантки Пластунок, лікар.
- Бойчук Осип Е., пл. сен. 3. К. УПС »Лісіві Чорти«, член ГПС і заступник голови УПС, мгр. прав., адвокат.
- Крижановський Юліян, ст. пл. 3. К. УСП »Лісові Чорти«, студент.
- Лабунська Мирослав, ст. пл. 5. К. УСП »Орден Хрестоносців«, студент теології.
- Левицький Северин, пл. сен. 1. К. УПС ім. Ст. Тисовського, Верховний Отаман УПУ, голова ГПРади й голова УПС, проф. гімн.
- Мілянич Атанас, пл. сен. 3. К. УПС »Лісові Чорти«, член ГПС, економіст, громадський діяч, інж. будівн.
- Мосора-Франкен Дар'я, ст. пл. 2. К. УСП »Перші Стежі«, інж. архітект.
- Палій Ліда, ст. пл. 2. К. УСП »Пебши Стежі«, студентка.
- Петрів Дмитро, ст. пл. 15. К. УСП »Запорожці«, студент.
- Тисовський Олександр, пл. сен. 1. К. УПС, основоположник і ідеолог Пластового Руху, автор »Життя в Пласті«, д-р філ., проф. унів.
- Фіголь Атанас Ю., пл. сен. 3. К. УПС »Лісові Чорти«, голова ГПС, д-р прав., мгр. філ.
- Храплива Леся, ст. пл. 4. К. УСП »Лісові Мавки«, студентка.
- Янів Володимир, пл. сен. 3. К. УПС »Лісіві Чорти«, науковець, публіцистичні й літературні праці, д-р філ., доц. УВУ.

(Скороти: УПУ — Український Пластовий Улад; ГПР — Головна Пластова Рада; ГПС — Головна Пластова Старшина; УПС — Улад Пластунів Сеніорів; УСП — Улад Старших Пластунів; К — курінь; ст. пл. — старший пластун(-ка); пл. сен. — пластун сеніор.)

Увага! Оце число ПШ виходить як четверте з черги. Три перші числа з'явилися на Рідних Землях в 1930 році й вони вичерпані.

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ

ОРГАН ПЛАСТОВОЇ ДУМКИ

С К О Б

„Scouts Way“ Nonperiodical Review of the
Ukrainian Rovers and Old Scouts.

Число 1 (4)

Мюнхен—Німеччина

жовтень 1950

У двадцятиліття оснування Сеніорату — після двадцятилітньої перерви — відновлюємо Пластовий Шлях. Поки що видаємо його як неперіодичний журнал. Згодом будемо намагатись зробити його квартальніком.

*
Оце чергове число Пластового Шляху зродилося сьогодні — як і перед двадцятьма роками — з пекучої потреби провідницького слова:

„... вказати позначений українським духом і культурою пластовий шлях....

.... зафіксувати кожний етап розвитку нашого Уладу та стати збірником приданого пластового досвіду —“ (П. Ш. ч. 1. 1930).

Сьогодні ці завдання не менш актуальні, як тоді, хоч — очевидно — життя добавило до них ще й інші.

Під час двадцятирічної мовчанки нашого журналу ми — на пластовому шляху — не дармували. Наш придбаній досвід і наше скавтове „Вірую“, втілене в своєрідності українського Пласти, ми передали світові через „Велику Гру“ нашого друга Юрія Старосольського.

Наш виряд на перші роки нового поселення закордоном ми підготовили Пластовим Конгресом навесні 1948 р.

Сьогодні продовжуємо започатковану дію у формі журналу, що в'язатиме розпорощених, ширитиме слово, що допоможе нам іти спільно пластовим шляхом до Великої Мети.

*
Журнал наш в ідеологічно-теоретичній частині впосні дискусійний. Тільки статті з виразним зазначенням схвалення їх змісту через ГПС чи ГПР є обов'язуючим пластовим законом.

Поза тим ми хочемо живих, відважних, навіть „еретичних“ думок, щоб висловлена правда була міцнішою, яркішою й живішою в нашему журналі.

*

У нашему журналі.... Добре, але хто — ми? Ми — це старші пластуни, сеніори і пластові приятели, а навіть старше юнацтво; тобто коротко ті всі, хто знаємо вагу Пласту і дорожимо ним,— а даліше ми, що є відповідальні за виховання новацтва і юнацтва в пластовій ідеї вірності Богові й Україні.

*

Виховувати майбутню українську людину — це вічне і це основне в Пластовому Русі. Думки нашого основоположника Дрота, висловлені перед двадцятьма роками, не втратили своєї актуальності. Нав'язуючи нитку перерваної традиції, ми передруковуємо на першому місці його статтю „Кудою йти?“

Сьогодні за кордонами Батьківщини ще й інший обов'язок перед нами: охопити по змозі якнайшириші шари української дітвори — не тільки тієї, що свіжо поселилася, але зокрема автохтонної, що вже, може, й мову забула — в новацькі, а там і юнацькі ряди, без різниці віровизнання та соціального стану батьків. Дати їй, цій дітворі, перші пелюстки любові далекій Батьківщини, любові до її предків, дати їй почуття гордості на українське походження і на причастість до української культури, прищепити їй пластовий світогляд — і наше завдання в великій мірі закінчене. Молодь майбутнього, вихована для майбутнього, прийде нам на зміну.

*

Але дати дітворі сильні підстави характеру — це значить бути нам — безпосереднім чи посереднім виховникам — добрим прикладом: в особистому і в громадському житті.

I тут друге преважливе для нас завдання, — може, ще важче від першого: суворими хочемо бути для себе самих. Всі охоплені виховними булавами, всі, хто є безпосереднім взором дітворі, мусять бути дійсно прикладом без закиду. Цей проблематичі і її переведенню в життя присвячуємо багато уваги.

*

Остання вимога означає, що ми не будемо ізолятувати себе від українського громадянства. Правильне наше від-

ношення до українського довкілля — це чергова тема наших дискусій на сторінках Пластового Шляху.

*

Вкінці ми хочемо сплатити нашій Батьківщині нашу частину довгу, який випливає з нашого побуту за кордоном. Чи то буде інформування світу про Україну, чи виборення належного місця серед світового скавтингу, чи намагатись memo поширити нашу активність на інші ділянки міжнародних зв'язків — все це теж буде обайливо обмірковане в нас.

*

А поруч всього ми не замкнені в собі, хоч дуже чітко мобілізуємо наші ряди. Ми не обмежуємо наших амбіцій, хоч наша програма скромна, на перший погляд сіра, а в реалізації преважска.

Наша віра в істину пластових ідей і Пластом виплеканих своєрідних виховних метод невгнута.

I ми завжди бажаємо великого!

Олександер Тисовський

Кудою йти?

Гутірка на тему органу пластового проводу

(Передрук: П. Ш. ч. 1, 1930)

Кудою йти? — це сутнє питання „Пластового Шляху“. Бо якже можна мостити „шлях“, коли не зналось би, як і куди.. Чи моя гадка ї ці мої замітки дадуть ясну відповідь на таке питання, чи я взагалі як слід визнаюсь у цьому ділі, просто не знаю, але можу запевнити, що в тім, що скажу, використовану ввесь мій досвід, всі мої помічення і обіціюю їх з можливою в людини безсторонністю. Думаю, що коли не інакшу, то хоч таку воно матиме вартість, що комусь іншому можливо буде порівняти мої погляди й мій досвід зі своїми, а порівняння дає найкращу змогу дійти до загальних правил.

На що звернути в першу чергу увагу? Маємо виховувати масу чи одиниці? Чи, може, масу через одиниці? Треба собі цей намір безсторонньо усвідомити: ми, існуюче ї якось там виховане покоління, маємо чи там хочемо відрватися від сучасності й від себе самих і нове покоління створити іншим, ніж ми є, й пристосувати до обставин життя інших, ніж наші

Мені це виглядає на зовсім смілу претенсію до ясновидучості й до екскорпорації. Людина вже нераз пробувала „виліти із себе“ і створити щось поза чи понад себе, але при наймогутніших високих уявах уяви завжди — тільки різно комбінували те, чим сама є, чим є її сучасне оточення, і те, що сама пізнала. Так виглядають її найвищі поняття і мрії, коли приходиться їй їх собі уявити: янголів бачить вона окріпленими людьми, безсмертні духи привиджуються їй з людськими рисами тіла й в одягах, які з безсмертністю не мають зовсім нічого спільногого, лет у піднебесні простори уявляла вона собі — ледви, чи досі про це не мріє — як лет птаха при допомозі рухових крил, і все інше, що опісля з'являється їй нараз в іншій, несподіваній формі, з'являється як нова, непередбачена нею дійсність. Не муши хіба пригадувати, як зовсім інакше, ніж всі передбачення, обчислення, приготовання, виглядала світова війна, як зовсім інакше поводились би ми тепер, якби перенесено нас у передвоєнну епоху, а як все ж таки знову зло підготовані зустрічали б ми нову всесвітню катастрофу, коли їй сподобалось би зараз вибухнути. Просто сказати: вміємо жити минулим і сучасним, але не вміємо вжитися в майбутнє. А коли так, то чи можемо братися за виховання молоді для цього майбутнього життя, для цих майбутніх обставин?

Скажете: цей сумнів, це питання означало б взагалі втрату віри в можливість і потребу всякого виховання, не тільки пластового. Тільки відрізняйте добре виховання від навчання, бо для навчання такий сумнів не вирине ніколи: щоб щось нове творити, треба конче навчитися того, що досі пізнано. А виховання — це надавання думкам і почуванням якогось напряму. Одначе відрізням кожне інше виховання від пластового виховання. Отже кожне інше виховання, всупереч повищим сумнівам, є можливе: можу виховувати молодь для сучасності, сказати б: до „вірності“ тим обставинам, які тепер існують. Можна теж виховувати молодь для минувшини з наміром повороту в майбутнім до обставин, які нам подобалися в минулім. Ці наміри виховання цілком викональні, реальні, і про них у різних формах неразчується. Тільки Пласт взяв у свою програму виховання для майбутнього.

З цієї трудності треба собі здати докладно справу. А кажу це тому, що багато між нами таких, які пластове виховання утотожнюють зовсім з вихованням взагалі — для сучасності або для минулого. Дехто вважає навіть це останнє за конкретне виконання абстрактної програми пластового виховання. За непорозуміння дуже легко, а ще легше за викривлення ідеології Пласти. Це викривлення, коли ще в нас, то в деяких чужих уладах є вже фактом: в деяких скавтових уладах виховують молодь вже не для майбутнього, а з виразним наміром зберігати сучасність, а навіть повернутись до давнім - давно минулого. Це наміри й цілі, скажу, приватної

ідеології, приватних інтересів, і тому такий Пласт у практиці б'ється завзято з гошеним собою пластовим законом. Пластовий закон являється при такім розумінні Пласти чимсь дуже умовним, просто в практиці невикональним. Тим самим падає основа Пласти, Пласт — всупереч назві, часом навіть законно забезпечений — перестає бути Пластом, пластовою ідеєю.

Щоб оминути злишнього непорозуміння, поясню, що пам'ятаю добре вислів „у молоді наша майбутність“, себто що кожне виховання думає про майбутність. Тільки коли кажу про виховання для сучасного або минулого, то маю на думці той плян, з яким виховники приступають до виховання молоді. Саме цей плян може відповідати сучасній або минулій формі, стилеві будівлі громадянського життя. Отож Пласт мав би виховувати за пляном не сучасного й не минулого, а майбутнього, досі не виконаного, просто ще неіснуючого стилю. Якже це можливе?

Якщо можливе, то Пласт є Пластом, якщо неможливе, то Пласт, в його властивому розумінні, є неможливий.

Я думаю, що Пласт є можливий і можливе пластове виховання. Розумію це так: є напевно деякі прикмети спільні взагалі всім стилям громадського співжиття. Їх можна вищукати, вибрати й поставити як аксиоми, які мусять бути респектовані при кожній будівлі сучасній, минулій, майбутній. Ці прикмети як найкраще укріпити в характері молоді — це перша викональна, реальна ціль пластового виховання, виховання майбутнього громадянства, не вдаючись навіть у трудну штуку передбачування майбутніх обставин. Друга річ не так у пляні, як у методі.

Майбутніх громадян у властивому розумінні можуть виховати тільки сучасні, себто в нашому випадку теперішні пластуни. Кінець-кінцем, у зв'язку з цим є і те перше: бо тільки пластуни (в повному значенні цього слова, не ще лиш кандидати на називу пластунів) можуть як слід вичути, вислідити елементарність, необхідність деяких прикмет, що повторюються, що мусять повторюватися в кожній будівлі громадянського устрою, обчисленого на якесь тривання. Говорім конкретно: в позапластовім вихованні бачимо, напр., як виховник почує молодь, що нездороно чи хочби й негарно, не-членко курити тютюн — а сам курить. Таких прикладів в різних красках і відтінках можна б, як відомо, навести безліч. Мені йдеється тільки про пояснення моєго погляду. Отож в пластовому вихованні не тільки щось таке не є допустиме, але недопустима є навіть думка, що треба виховувати інших власним прикладом. Така теоретична (а здебільшого невиконувана) засада може бути добра в позапластовому вихованні. У Пласти виховник не має бути аскетом, що жертвує свої забаганки для спасіння інших, ані не є він штучно викованим

моделем людського ідеалу — зробленим, як кожний модель, з маси, якої не вільно доторкатись, бо легко щось пошкодити й модель перестане бути ідеалом, зразком. Пластові виховники мусять бути самі собою й для себе пластунами, без почуття, що роблять із себе жертву ідеї, скажу коротко: вони мають бути пластунами без пози.

Це не щось дуже нове. Маю на думці виховників давнього старинного стилю: тих грецьких філософів, що творили школи, в яких вони самі були першими й постійними учнями. Вони були самоуками й гуртували довкола себе інших самоуків. Мабуть, ясно висловлююсь: пластовий виховник мусить бути й почувати себе постійним пластуном, учнем-самоуком, на якому інші, охочі до пластового самоуцтва, можуть побачити, чого й як цікаво навчитись би. Тому, по-моєму, не мають сутнього значення в Пласті якісь почесні титули для пластових виховників, титули, що відбирають ім характер пластових виховників, а ставлять на недоступні п'єдестали, де місце не живим людям, а якимсь статуям, нараженим на — обтовчення й утрату форми. Це добре для представників державної влади, для війська, для товариств, підприємств, тільки не в Пласті, бо Пласт—це школа самоуків, а хто бажає сам учитися, того не треба гіпнотизувати титулами. Говорю тут про ролю й почування виховника, а не вихованка, значить: вихованок може й дуже шанувати й відзначувати виховника (не обов'язково „повинен“ — бо це його внутрішня справа, справа його почувань, викликаних простою симпатією до такого типу людини, як даний виховник), але виховників не повинно прийти на думку перейматися тими проявами симпатії, хіба за симпатію віддячувати симпатією.

Вертаюсь до речі: такі пластуни й таким способом можуть пластово виховувати молодь для майбутнього. Чому?

Бо — діючи прикладом природно, ненароком — пластун виховник викличе в інших, передовсім у молоді, охоту наслідувати його. Це будуть поодинокі обставини й поодинокі способи, як ладнати з ними, виконані виховником, з яких вихованок мусітиме дорогою висновків і проб дійти до суті цієї штуки: виробити в собі потрібну рису характеру або здобути відповідне знання. За свої помилки він не буде почувати жалю ні до виховника, ні до його теорії, тільки бачитиме свою невмілість порівняти обставини, серед яких їому, вихованкові, щось не вдалося. Коли ж догляне помилку у виховника, не висміє його, тільки подумає, як краще було інакше зробити, і колись попробує, чий спосіб кращий. Таким чином вихованок зрозуміє ціль пластових методів виховання, користатиме з них, щоб здобути багато досвіду й знання і щоб дорівняти або й перевищити виховника, не на те, щоб почванитися: „Ось я мудріший“, тільки для власного вдоволення, вдоволення, яке випливає з уміlosti. Цей вихованок не ду-

матиме про те, щоб виховника обманити або йому чимсь імпонувати, бо цей виховник теж з ним не лукавив і не удавав ні ліпшого, ні розумнішого, ніж дійсно був. Цею дорогою вихованок набуде сам відповідно до свого хисту ті вміlostі й ті риси характеру, які, наслідуючи виховника, виніс з боротьби з обставинами, дійсними, не уроєними й не вмовлюваними кимсь для якогось інтересу. Такий вихованок рости-ме й розвиватиметься за пластовими засадами, разом з обставинами, ростиме характером і знанням в товаристві свого пластового виховника.

Так можна творити майбутність, можна виховувати за пластовими законами, не спинюючи розвою нереальними уроєннями, не доводячи до різких конфліктів, які є все зу-даром минулого з майбутнім і обману з правою. Тим способом можна й плисти з течією життя вперед і тим життям керувати. Туди Пластові одвертій, свободний, добрий і пев-ний шлях у майбутнє.

По-моєму, ціллю нашого часопису повинно, отже, бути не вчити, тільки помагати самоуцтву. Пластуни провідники, яким повелося подолати в пластовому дусі якусь трудність, повинні безпретенсіонально подавати тут, в який спосіб це довершили. Для інших це був би цінний досвід. Може це не-правильно, але щодо мене, то не визнаю добрими кандидата-ми на пластових провідників тих, хто кажуть: „Поведу вам Пласт, тільки дайте інформації, як це зробити“. Деінде таке фабриковання пасивних провідників можливе, у Пласті ні. Це виходить з того, що я вище сказав про поняття й ролю пластиuna виховника. Тому й часопис не повинен поучувати, тільки подавати досвід, а річ читачів, коли вони хотять бу-ти пластовими виховниками, на цім досвіді вчитися самим. Майбутність Пласти не в пластовій молоді, тільки в пласту-нах виховниках-самоуках. „Пластовий Шлях“ повинен стати органом їх взаємної самопомочі.

„Щось інше — лише викладати, навчати моралі, а щось інше — виконувати правила моралі на кожному кроці. Словя повчаютъ, але тільки особи стій приклад вabitъ, спрабоди виховує, викликає охоту на слідовати.“ *

„Пласт дає спонуку, джерела і ринок збуту для праці на діяльності. Він теж очінює успіхи цієї праці. Завдання пластиuna: зробити все можливе, щоб цими ус-піхами виказатися і здобути значення у Пласті — від-так у житті. Оце її є самовиховання“. Дрот.

Фронтом до громадянства

„....Наші заняття дуже різномірні, але вони всі змагають до одної великої цілі, якою є краща доля нашої Батьківщини....“

ДРОТ: „Життя в Пласті”, Львів 1921, ст. 5.

„Співвідповідальність за такий стан (жахливих промахів на шляху визволення України, зам. С. Л.) падає і на нас. Бо колись хтось спитає: А де ж тоді був, як проявився Пласт?“

I. В. М. — ЛЧ: „Чергові завдання“ з „Сен. Ватри“, Мю, ч. 2/49, ст. 6.

На чоло наших пластових завдань ще там, на Україні, і тут, на Великій Мандрівці — еміграції, ми ставили пластове виховання молоді, та з хвилиною, як пластові кадри стали виходити з віку молоді, Пласт став перед дилемою, що далі? І він це вирішив, створюючи зразу Улад Старших Пластунів, а згодом і Улад Пластунів-Сеніорів, не тільки для кращого наладнання пластової виховної справи молоді, але й для організованого пластового підходу до всіх проявів українського громадського життя.

До того ствердження ми доходили різними шляхами і в різні часи, але дійшли, і то в нашій сеніорській і старшо-пластунській масі однозгідно. Ці ствердження проходили червоною ниткою через наше п'ятилітнє пластове життя на еміграції в Європі в рр. 1945—49, через усі наші важливіші з'їзди, конгрес, конференції, а навіть і часткові відправи. Ту спадщину вже ми взяли чи беремо на шляхи нашої дальшої мандрівки з Європи у ширший світ.

Мало того, ми не тільки себе переконали в поставленій проблемі, але ми й намітили вже ті „гарячі“ точки українського життя, до яких Пласт в першу чергу повинен організовано зайняти своє становище і почати в ім'я Боже діяти. Та саме з'ясування тих „гарячих“ точок було в нас досі замало! Ми поневолі спинювалися більше над переконуванням себе в проблемі потреби організованого підходу до життя, як над нашим становищем до того життя. Тільки в останній рік побуту в Європі почато відважно „ставити крапку над і“. Десять тез УПС, проголошених у „Сен. Ватрі“ ч. 1/49 в Мюнхені, це намічені загальні рамки підходу, стаття I.В.М. „Чергові завдання, лицем до громадянства“ в „Сен. Ватрі“ ч. 2/49 в Мюнхені, це свого роду болючий маніфест пластина-сеніора про сьогоднішній стан української справи в світі, якому нема рівного в нашій політичній літературі сьогоднішнього часу.

Та вже погано стоїть у нас справа з переведенням наших заяв і резолюцій в життя. Це в нас поставлено на базу індивідуальної інтерпретації і, в найкращому випадкові, слідження за цією інтерпретацією пластової справедливості. Організованої дії ще так, якби не було, особливо в терені. А цього нам тепер треба найбільше! Не можемо цього залишити на самоплив, який нам грозить, але треба організувати цю дію, наказану в низах самоухвалами і напрямними проводу. Як це, однаке, перевести?

Наші „гарячі точки” зазначені досі тільки в світовому і загальному маштабі. Сьогодні кожна країна нашого поселення має вже свою проблематику, вимагає від нас з’ясування її і зазначення нашого становища до неї. З’ясування цієї проблематики і нашого становища до неї мусить відбуватися періодично, широко і глибоко. Поруч висування далекийдучих гасел, треба устійнювати наше відношення до всіх проявів українського життя країни, подібно, як це зроблено, наприклад, на пленумі ГПС в справі наших відносин до інших організацій молоді. Устійнюючи в цей спосіб наше відношення до біжучого життя, ми створимо передумову дії.

Хто ж має переводити цю аналізу біжучого життя? Безперечно, люди з даної країни, заавансовані в знанні країни. Це обов’язок КПП або Реферату УПС даної країни, якби ішлось тільки про сам УПС. Нема сьогодні спромоги до того скликувати великі конференції і не завжди треба супроти вже даних і узгіднених напрямних з наших спільніх рішень в цілому. Форму переведення аналізи устійняти самі КПП. Одне: ця аналіза мусить бути повна, об’єктивна наше релігійне, політичне, культурне і господарське життя, вона мусить базуватися на наших дотеперішніх загальних напрямних.

Устійнивши становище пластового проводу до біжучого життя, КПП подадуть це до відома ОП УПС і „самітникам”. Аналогічно інформовані будуть і ст. пластуни (—ки) для задержання одної лінії з УПС. Не йдеться про те, щоб Пласт у низах уже охопив усі ділянки українського життя. Треба рахуватися з наявними можливостями і заінтересованням сеніорів та ст. пластунів. Не йдеться й про те, щоб „відкомандовувати” когось і кудись, хоч при „неактивних” треба буде і того заходу вжити.

Але важливим там, у низах, мусить бути взаємне порозуміння усіх щодо ділянок праці, можливих і потрібних в даний момент, а ще важливіше, щоб задержати одну лінію поступування наших членів в тій самій ділянці праці. В окремих ділянках громадської праці мусять наші члени творити на цьому терені групу-ланку, яка тільки після узгіднення основних речей зможе брати до уваги також особисті погляди в справах, що не виходять на шкоду Пластові і його ідеологічним основним залеженням. Зрештою, форма дії ланок чи самітників мусить ще бути окремо устійнена. В кожнім випадку мусить бути доказана евіденція громадської праці наших членів і тому відповідно наладнана звітність.

Виразно при тому зазначую, що в засаді Пласт не відкидає партій і різновідніх форм вияву нашого громадського життя; він, однаке, повинен стояти на сторожі, чи члени в даному секторі згідно з пластовим вихованням і світоглядом виконують свої обов’язки. Не сміє, врешті, повторитися випадок, коли члени Пласти, діючі на одному громадському терені, себе мов би й не знали.

Безперечно, що дія КПП на місцях не знімає з головного пластового проводу не тільки обов’язку нагляду й узгіднення, але — і це головніше — він має випрацювати і конкретизувати далі

й біжучо загальні напрямні та видавати інструкції — вже в „світовому” українському маштабі. Для цієї справи уважаю потрібним перевидати в одному виданні всі дотеперішні праці і тези з цієї ділянки — зложити окремий відручник, вже не „Життя в Пласті”, а „Пласт у житті”.

Якби УПС мав всеціло зайнятися цією справою, так як наші з'їзди в Цуффенгавзені в 1949 р. йому доручили, то передумовою мусить бути те, щоб виховні Булави Пласту зняли з нього піклування сеніорами-виховниками, як це вже зрозуміла Булава Пластунок і в червні 1950 р. приступила до перебрання цієї справи на себе по лінії жіночого Пласту.

Подаючи ці мої міркування під розвагу загалу, висловлюю надію, що вони спричиняться до сконкретизовання дії Пласту в українському житті, але закінчуя їх знову словами ДРОТ-а з „ЖВП”, ст. 114-а:

„...Але переконувати інших — це також штука. Треба самому вірити в правдивість і силу своїх переконань, треба бути захопленим ідеєю. Інакше тобі ніхто не повірить. Є такі люди, що вірять в ідею лиши так довго, як хтось другий нею захоплений. Самі вони не в силі зрозуміти варності ідеї. Такі люди несамостійні, але іх багато....“

Леся Храплива

* * *

Ми вийшли в далеку мандрівку... Вийшли — бо такий наказ дала Велика Впорядниця — Доля. Во нате ж ми вчилися, як мандрювати серед важких, непригожих обставин, як поборювати труднощі та перешкоди.

Ми вийшли одинцем — бо це вимога нашої тереною гри.

А терен наш великий та важкий. Від підхмарних Андів до підбігунових снігів Канади, від пущ Австралії аж до пісків Тунісу.

Великий та важкий наш терен: підхмарними горами здіймаються наші зовнішні труднощі — скільки ж іх у кожноЗ нас!

Холодом полярного снігу морозить самота та безмежна віддалъ від близьких.

Страхіттям тропічної пущі чигають на нас: здрібніння, утилітаризм, матеріалізм.

Гарячим, нестерпним самумом пустині віє над нами небезпека денационалізації.

А ми йдемо одинцем. Відважно й бадьоро. Ми нераз вже мусили йти одинцем. Пізнаємо, що ми вміємо. До яких трудів та перешкод ми вже привикли, які ще мусимо вчитися поборювати.

Наша дорога гострим слідом значиться на карті наших сердець. Вривається незатертою лінією. Ця лінія в'ється, крутиться між верхами та проваллями. В кожній з нас вона веде іншими дорогами та бездоріжжями. Але на карті серця в кожній з нас — та сама мета.

Сліпити очі — коли глянути на неї, але коли раз глянеш — не можеш очей відірвати:

Велика Ватра горить десь на безмежних, зелених степах. Внизу плюскоче Дніпро, а горою котиться зоряній Чумачъкий Віз. Ясний легіт доносить спів воскресних дзвонів із Золотоверхої Софії. А ми всі тісним кругом побралися за руки — ті, що тепер розкинуті по цілому світі, і ті, що зі збросю в руках у Карпатських лісах... I мовчать уста, хоч так багато хотілося б сказати — та страшно промовити слово в цю святочну, довгождану хвилину.

I мерехтить Велика Мета на карті наших сердець. I всі наші шляхи прямують до неї.

I як часто ми, повні неспокою, орієнтуємо нашу карту: Чи не відійшли ми від нашої траси? Чи не збліслися зі шляху? Чи не погас вогонь наш у холоді чужини, чи не засипав самум наших почувань піском байдужості?

Прикладаємо компас до нашої карти. A стрілкою в ньому — пластова лілейка. Вона одна вказує нам правильний шлях. Вона одна веде нас крізь важкий терен до нашої мети.

*Ми йдемо одинцем. Але часом, коли здається — нема вже сил, коли здається — вже падаєш на шляху, коли зневірюєшся в себе саму та в Велику Мету, тоді чуєш нараз — хтось сигналізує: *Ti-ti-ti...* Наслухуєш — це, мабуть, хтось із наших!*

Та-ti-ta... відповідає десь із другої сторони.

Та-ta-ta лунає у пустці.

*I тоді береш свисток і долучуєш своє: *Ta-ti-ti-ti...**

I тоді пропадають сумніви і стає тепло та радісно на душі: ти не одна в цій мандрівці. Сотні, тисячі таких, як ти — всі разом ідемо. Всі разом несемо Велику Мету в наших серцях.

Немає між нами тих, що згубляються, що зблудять з дороги. Немає тих, що знеохочені сядуть при шляху, що не стане їм витривалості йти далі.

Є тільки ті, хто, не зважаючи на всі перешкоди, за всяку ціну виконаютъ наказ Великої Впорядниці та засядуть при Великій Ватрі в Обіцянні Землі!

ДУМКИ

Про сучасну ситуацію Пластового Руху — зокрема Сеніорату — довелося мені говорити на відправі Сеніорату в Міттенвалльді 13/14. 8. 1949, на Пленумі ГПР в Кіферсфельдені 3/4. 9. 1949 і висловити їх на письмі, як голос в дискусії, на першій пластовій конференції в Торонто 3/5. 9. 1949. Засадничі думки цієї статті були схвалені останнім пленумом ГПР як обов'язуючі напрямні в СУП; відповідна постанова звучить:

- a) існує пластовий світогляд, що спирається на релігійності й патріотизмі,
- b) пластовий світогляд не може бути супремований ніякою партійно-політичною доктриною,
- c) патріотизм у Пласті спирається на любові до Бога, Батьківщини, природи й життя.

Тут щераз ці думки впорядковую, доповняю і, пропускаючи менш суттєві речі, віддаю для загального користування як основу для дискусії на ці теми.

НА ЧЕРГОВОМУ ЗАКРУТИ

Сьогодні вже немає сумніву, що один етап нашого пластового шляху закінчується на наших очах, відходить до історії. Починається нове, невідоме майбутнє. Стільки разів — навіть підсміхаючись — ми говорили на наших з'їздах, конференціях і відправах в Європі: . . . „Це, мабуть, вже останній раз зустрічаємося...“ , а минали місяці, й ми збиралися знов на іншому місці, при новій ватрі, при нових нарадах. Сьогодні „мабуть, вже востаннє в Європі“ звучить інакше, серйозніше... Ми знаємо, що ми тут — де вже тільки частина. Багацько з нас уже там, за морями, розсипані по світі! Вже на нових континентах, в нових умовах збираються наші друзі на Велику Раду, а багато з них розпалюватимуть — як довго?! — ватру самітників, або, як їх назвав найбільший наш „самітник“ Оріон — „пластунів великого віддалення“.

ПОГЛЯД НА ПРОЙДЕНИЙ ШЛЯХ

Ця межова ситуація зобов'язує нас до чергової застанови. Дотеперішні конференції пластового Сеніорату й діяльність на протязі останніх чотирьох літ не тільки нав'язали нитку перерваної традиції до перших зав'язків сеніорського руху в Галичині в 1930-их роках, але теж у значній мірі спричинилися

досягнення певного ступеня організаційного оформлення, як теж дали перші висліди й досвід в шуканнях змісту. Чи можемо бути вдоволені з вислідів нашої дотеперішньої праці? — З нашої загальної праці — коли взяти до уваги умови дій — можемо сказати: так! (зокрема, коли порівняємо працю, висліди, стан і „старт до нового“ інших наших громадських організацій і рухів), але коли йдеться про сам Сеніорат, про сеніорський рух як окреме явище, як вислідну довголітнього **виховного** пластового процесу,... то — з рукою на серці! — немає багато причин для вдоволення. Забагато в нас „пересічного“, подекуди аж „нижче пересічного“!!! Забагато „сеніорського філістерства“, як підмічує дехто з-поза Пласти! Ми не знайшли своєї постави у відношенні до цілого ряду суспільних, наших внутрішніх громадських явищ. (Маю на думці не теоретичне з'ясування постави, але **поставу в практиці**, в конкретній життєвій ситуації. В теорії маємо чудову книжку Ю. Старосольського „Велика Гра“, але порівняйте поставу неодного з нас до реальних проблем особистого і громадського життя!) Ця фатальна „пересічність“ може представитись в дешо кращому свіtlі, коли брати її релятивно, — в порівнянні з „пересічним типом“ інших громадських середовищ чи загальним пересічним українським типом сучасності. Але така „потіха“ аж ніяк не може нас **вдоволити!** Ця дуже велика недосконалість нас як висліду виховної пластової праці: **людина характеру й громадських чеснот** має дуже далекийducі наслідки й для конкретної сучасної пластової виховної роботи серед молоді (пластовий рух — як первісний самовиховний молодняцький рух), і для дальнього майбутнього сеніорського руху як окремого явища в нашій суспільності. Це основне пізнання ані не є проявом будь-якого пессимізму чи розчарувань, ані не провадить до будь-яких „пессимістичних“ висновків. Існує в нашему загальному пластовому русі передумова, яка зовсім виключає такі думки. Це незаперечне, вічно живе почуття питомої світоглядові пластуна **снаги** (тенденції) до змагу (внутрішнього й зовнішнього) за „**краще**“! Як довго існує ця передумова, ніякі хвилеві висліди не можуть провадити ані до пессимізму, ані до будь-яких розчарувань. Ситуація, в якій знайшовся наш пластовий рух сьогодні, а сеніорський зокрема, може бути використана нами тільки як черговий товчок до дальнішої дії, до дальнього змагу, до дальших шукань! Постійно **активна** постава й постійна форма **шукань** (в тому й поширене значення **пластування**!) нашого руху кличе до **індивідуальної ініціативи**, щоб „приписи“ (організаційні, діяльністеві) родилися з живої дії, а надавані згори форми не приймалися як шабельони. Маючи на думці ці зasadничі ствердження, перейдім до розгляду сеніорської проблематики.

СЕНІОРСЬКА ПРОБЛЕМАТИКА

Сеніорська проблематика — на мою думку — існує постійно як щось вічно живе, актуальне, до чого можна й треба забирати становище, над чим заєдно треба дискутувати... Очевидно, маю тут на думці не ялові дискусії над теоретичними підставами „пластового світогляду“, ведені без відповідного зглиблення, у формі трафаретних рефератів і т. п., але дискусію, з'ясування постави до вічно актуальніх, змінливих ситуацій конкретного життя. Тому дальші міркування — хоч їх будемо вести на основі прийнятого й вже у нас виробленого поділу сеніорської проблематики на протязі існування Сеніорату від 1930 року донині — то це повинна бути для нас тільки вихідна точка для спрямування нашого зору на актуальні проблеми дня.

Вже з Карльсфельду, від реферату Я. Рака, тягнеться „класичний“ поділ праці Сеніорату на „в Пласті“ й „поза Пластом“. Відроджений Пластовий Рух на еміграції, в умовах останніх чотирьох літ, шукав практичного здійснення змісту сеніорської праці, устійненої в її основних принципах уже на самих початках (1930) в цих обох площинах. Вправді останні роки були назагал пригожими для організаційної роботи, але вони були в **засаді аномальні**, і тому реалізація змісту праці вимагала постійно брати до уваги ці специфічні умови. Можна спорити, оскільки ці умови були корисними, а оскільки шкідливими. (На цю тему, в площині виховної праці серед юнацтва, пише Т. Горохович в „Сьогочаснім і Минулім“, ч. 1/2.49). Я маю відвагу твердити, що вони були рішуче корисними для „дозрівання“ сеніорського руху; такий стан „пізнання“ (самопізнання), як його досягнув Сеніорат, вимагав би в „нормальних“ умовах куди більше часу. Важно тільки це „пізнання“ (досвід) використати в цілій послідовності й не зупинятися на перших зроблених кроках.

ЛИЦЕМ ДО ПЛАСТОВОЇ ДОМІВКИ

„Лицем до пластової домівки“ — так можемо окреслити перший комплекс сеніорської проблематики. Ми вийшли з пластового дому й пов’язані з ним цілим рядом не тільки формальних організаційних ниток, але передовсім чуттєво — спогадами й переживаннями юнацьких літ. На останній Великій Раді Сеніорів 17 квітня 1949 р. в Цуффенгавзені цей факт стверджено в резолюції: „Пласт — це організація молоді для всестороннього патріотичного самовиховання і організація вихованих у ній громадян“. Життєва практика останніх літ виявила конечним розмежувати самовиховану організацію молоді від пластового Сеніорату куди виразніше, як це було досі. Знесено розподіл сеніорів на скавтмастрів

і „звичайних“ сеніорів. Сьогодні кожний пластун по закінченні 25 літ може добровільно вступити до Сеніорату й бути його звичайним членом. Це об'єднання наступає на основі пластового світогляду й пластової постави для реалізації пластових зasad в особистому й громадському житті.

СПЛАТА ДОВГУ СУПРОТИ ПЛАСТОВОГО ДОМУ

З особливим притиском треба підкреслити в останньому реченні: „*в особистому житті!*“! Ця вимога ставить нас на зовсім іншу площину в порівнянні з усіма іншими громадськими організаціями й товариствами і зближає нас в принципі до типу ордену чи інших організацій, де члени об'єднуються на основі **визнання спільногого світогляду**, з якого випливає питома поставка до всіх життєвих явищ і ситуацій. Для нас сьогодні вже поза всяким сумнівом, що такий **пластовий світогляд існує**. В „Сеніорській Ватрі“ ч 1/49 читаємо: „...розвідаючи Пласт як рух, як духову течію з зародками власного оригінального й одноцілого світогляду, який і нації, і всьому людству, що переживає глибоку кризу, може принести нові варгості, дати нові основи для тілесного й душевного оновлення людини, — допомогти йому оформитись і стати діючою силою як своєрідний „пластовий філософії“, — з вірою в кращий майбутній світ і краще людство, гідне свого імені...“ (І. В. Манастирський) — ось завдання, що виринає перед Сеніоратом.

Шукання і оформлення пластового світогляду — це не-тільки сплата довгу супроти „пластового дому“, з якого ми вийшли, але де й невідклична вимога нашої організованої постави супроти всіх явищ громадського життя. На мою думку, оформлення такого світоглядового пластового руху потрібне нам без огляду на те, якими шляхами розвиватиметься Сеніорат інших народів, відомий під назвою „олдскавтізму“. Ми знаємо, що наш сеніорський рух — чи не перший і тому не може оглядатися на початкові кроки інших як на приклад. Це раз. А друге: Сеніорат мусить заступити нам ті різні форми громадського життя інших народів, в яких в ім'я **добра нації** нівелюються різні соціальні, релігійні, партійно-політичні різниці. Сеніорський рух, опертий на пластовому світогляді, має всі можливості відіграти велику позитивну роль в тому напрямі. Важно отже, щоб світоглядове вироблення сеніора як одиниці стояло на відповідній висоті. Я думаю при тому рівночасно — як річ самозрозумілу, — що й вчинки сеніора мусять тоді бути згідні із засадами того світогляду. Так отже це є перше й фундаментальне наше зобов'язання в комплексі питань: „Лицем до пластової домівки“!

ЗАБЕЗПЕЧИТИ ТЯГЛІСТЬ РОСТУ ПЛАСТОВОГО РУХУ

Пластовий світогляд вимагає від нас дальнього самовдосконалення, підвищування особистих вартостей, реалізації в житті українських людей справді великого **характеру!** Ми знаємо, що чим більше буде таких одиниць, тим кращою, сильнішою буде спільнота. І можемо назвати наш рух так довго живим і „вічним“, як довго існує й існуватиме в рядах нашого руху постійний змаг одиниць за вищий, кращий моральний рівень. Однак ми люди — недосконалі. І хоч сеніор **повинен** бути взірцем для юнацтва, — на жаль — він буває часто дуже лихим взірцем. І тому, коли другим фундаментальним обов'язком сеніора в комплексі питань „лицем до пластової домівки“ є **забезпечити тяглість росту Пластового Руху** через виховну працю серед юнацтва, то в засаді доступ до виховної праці повинні б мати тільки вибрані одиниці. Тут ідеться не тільки про **моральну** вартість виховника — це, очевидно, в першу чергу, — але теж про фізичні дані і певне знання, потрібне для пластової виховної роботи, як теж про вроджене, а іноді набуте і свідомо розвинене замилування до такої праці. (Яким повинен бути пластовий виховник, про це тут не будемо говорити). І ось з цих міркувань проведено в нас остаточний розподіл між виховними уладами юнацтва (новаки, юнаки, старші пластуни) і Сеніоратом; ці три виховні улади працюють під керуванням Булав: Команданта Пластунів і Командантки Пластунок; обі Булави мають обов'язок дбати про вибір і вишкіл, покликування і звільнювання пластових виховників у всіх уладах і на всіх щаблях; джерелом, з якого вони беруть людський матеріал на виховників, є очевидно Сеніорат; тільки сеніори - виховники в активній службі мають безпосередній стик з юнацтвом, носять пластовий однострій і т. ін., тільки вони зливаються в **одно** з тими трьома уладами. Очевидно, на рідних землях і в стабільних умовах життя провести цю зasadу не було б тяжко. При несамовитій розсипці по цілому світі не можемо трактувати її ригористично й формалістично. Але вона **обов'язує!** І хоч **кожний** сеніор на новому місці осідку **повинен започаткувати** пластову виховну роботу, то нехай пам'ятає про велику відповідальність і зобов'язання супроти Руху. Також хай не забуває нашого досвіду, що попереду треба підібрати (виховати) впорядників, провід, і аж тоді йти на „масівку“; це передовсім стосується праці серед старшого юнацтва й старшого пластунства.

ПРАКТИЧНА ДІЯ

Ми не будемо далі розглядати в деталях всіх питань, зв'язаних з пластовою виховною ділянкою: методів організації і змісту виховної праці, відношення до чужих скавтських

організацій і т. ін. Це завдання Булав. Обов'язком кожного сеніора є прийти з поміччю в усіх тих справах і дати допомогу й свій більший чи менший досвід в цих питаннях. Справа відношення до чужих скавтських організацій, нормована окремими рішеннями ГПС, мусить бути трактована індивідуально в кожній країні; головні засадничі напрямні ГПС виробила й розіслала всім проводам. Неостаннім обов'язком Сеніорату є забезпечити **матеріяльну** сторінку Пластового Руху як цілості!

ЛИЦЕМ ДО ГРОМАДЯНСТВА

Лицем до громадянства — це друга обширна ділянка вияву сеніорської праці. Ділянка, на якій зроблено тільки перші кроки. Вже сам факт, що в пластове виховне життя молоді включається тільки частина пластового Сеніорату, ясно говорить, що властиве поле праці Сеніорату як цілості є громадська праця, і то на всіх ділянках. Сказано вже: на цьому полі робимо перші кроки і організаційно, і щодо змісту, оглядаючись на олдскавтізм в інтернаціональному аспекті. Алеж він — відомо — робить перші кроки, як ми в 30-их роках; тому нам дуже важливо використовувати його як інтернаціональний форум, а зрештою іти **власним шляхом**. Бо завдання в нас ширші. Ми мусимо заступити ті форми громадського, товариського, культурного, а навіть політичного життя, які існують у народів з великою державною традицією, а яких у нас немає.

Не зашкодить повторити: і в цій ділянці праця одиниці над своїм самовдосконаленням є основним обов'язком сеніора. Очевидно, — не юнацькими методами, але практичною реалізацією того, що ми називаємо **елітою**. **Основною характеристикою еліти не є походження, майно чи освіта, а глибока внутрішня потреба вимагати від себе більше, як пересічна людина** (Орtega i Гассет). Така внутрішня потреба родиться з основних заложень пластового світогляду і є питому кожному справжньому пластунові. В цей спосіб в Сеніораті твориться середовище великого морального напрямтя, а вагу і конечність існування таких середовищ для нації не приходиться на цьому місці доводити.

Вже на вступі зазначено, що ми вповні свідомі, як багато нам бракує до створення такого морального середовища. Багато у нас трапляється прикрих щодо характеру явищ. І тільки безспірний факт, що в нашому середовищі є постійне намагання підвищувати себе якісно, виеліміновувати негативний елемент, творити атмосферу шукань і високого духового напрямтя, може бути запорукою, що такі осередки чи одиниці — це явище проминаюче. Я не знаю — поза релігійною сферию — середовищ, які б подібно намагалися підвищувати внутрі-

шно вартість своїх членів, як це робимо ми. Хоч і як банальним може видаватися комусь заклик: **починаймо кожний від себе самого**, то для підвищення вартості нашої організації я не бачу іншого виходу; бо організація — це сума одиниць; від характеру **одиниць** залежить сила організації! Велика користь для одиниці з приналежності до середовищ елітарного типу, зокрема в час великих криз і життєвих залямань. Роки, що перед нами, — важкі. Мусимо затіснити наш духовий зв'язок.

Однаке втримати сеніорський рух в організаційних рамках можна тільки організуючи сеніорів до **конкретної** роботи. Тільки при спільній праці **живуться** люди. А ми знаємо з досвіду наших матірніх куренів, що значить це зжиття спільніх гуртів. Навіть довші літа розлуки не в силі розірвати тих звенів співжиття! Одною такою — безперечно найкращою, бо безпосередньо зв'язаною зі спогадами юнацького пластування — ланкою праці є пластова виховна робота, про що ми вичерпно говорили в розділі „Лицем до пластової домівки“. З погляду громадської праці можна тут ще тільки для ясності зайвий раз підкреслити, що для нас другорядним стає скавтінг, а навіть змушені будемо, може, тут і там зреагінувати з нашої пластової форми, якщо тим треба буде рятувати **зміст** пластової виховної роботи. Але в цій справі не можна поступати за щабльоном. Треба тонко пристосовуватися до обставин, які в кожній країні будуть інші. При тому не забуваймо, що успіхи нашої виховної роботи в **повній** мірі залежні від **громадського і політичного** стану нашої еміграції взагалі. З цього погляду бачимо, як конечно потрібно, щоб 100 % активно ангажувалися в громадському житті всі сеніори, які не працюють безпосередньо як пластові виховники. **Тільки впорядкованість і інтенсивність громадського життя дає нам найкращу передумову виховної роботи.** Цього хіба пояснювати не треба!

ДІЛЯНКИ ГРОМАДСЬКОЇ ПРАЦІ СЕНІОРІВ

Сеніори, не зайняті безпосередньо пластовою виховною працею, можуть присвятити себе культурній; господарській, політичній, релігійній ділянкам, поступаючи завжди згідно з **засадами пластового світогляду**. Це і буде виконання суспільної функції пластового Сеніорату: **реалізувати пластові засади шляхом активізації своїх членів у суспільно-громадському житті.**

В культурній ділянці проблема зосереджується коло створення „духового українського дому“. Це особливо друковане слово, туга за яким зростає серед розселених по світі. Плянується розбудова пластового видавництва і друг поважних речей, які могли б заспокоїти духовий голод наших емігрантів.

тів. Розбудовується сітка колпортерів і представників нашого видавництва по цілому світі. В допомогу цій справі повинні включитися в більшій або меншій мірі — **бодай як** відборець, передплатник — усі сеніори без винятку. Ми згадуємо тут видавничий відтинок, який ми спільно думаємо організувати і розбудовувати. Очевидно, існують і інші відтинки культурного фронту, де працюють наші друзі меншими скупченнями.

Однобокість нашої нації, а еміграції передовсім, яка характеризується майже повним браком розбудови економічного життя, є наявна. Не може успішно діяти **політична** еміграція без мінімальної фінансово - господарської бази. На цьому відтинку у нас жахливі занедбання, і поле це лежить вповні облогом. Думаю, що до організації щадниць, позичкових кас, господарських об'єднань, підприємств, включно з господарською надбудовою у формі банку можуть і повинні якнайінтенсивніше включитися сеніори. При тому я думаю не про індивідуальне включення поодиноких членів, без змоги порозуміння, координації і плянування. Навпаки, мені здається, що тут ми могли б стартувати до спільної, продуманої акції, подібно як на видавничому відтинку.

ПОЛІТИКА

Наш клич „лицем до громадянства“ не може обмежуватися тільки до деяких **вибраних** ділянок нашого життя. Ми мусимо знайти наше відношення і включитися до **всіх** проявів громадського життя. І тут не втекти нам від **зasadничої** справи — до якої ми постійно підходімо ще зі своєрідним страхом — від **політики**. Думаю, що зайво звертатиму увагу друзів, що це слово вжите тут у значенні всеобіймаючого завершення громадського життя, а не як партійно - політична діяльність одного точно окресленого напрямку. Питання створення одного політичного центру, питання його дії і сили, питання координації у всіх інших ділянках (УНРада, УГВР, Союз Українців Закордоном), відношення до проявів життя на Батьківщині, ... чи можуть ці питання бути байдужими для людини, яка має претенсію носити горде ім'я **громадяніна**? І пригадаю: „...Сеніорат — де (добровільна) організація вихованих у Пласті **громадян**...“, громадян, які ще й творять тепер **політичну** еміграцію. Я думаю, що Сеніорат дозрів вже вповні до того, щоб розглядати це питання в цілій ширині!

БУТИ ВІРНИМ УКРАЇНІ

Реалізацію другої частини першої точки присяги: „бути вірним Україні“ — вбачаю в розв'язці **основної проблеми**, себто в безупинних намаганнях **розв'язати** проблему:

як нам, що опинилися „без ґрунту“, поза кордонами Рідної Землі, як нам скитальцям на цілому Гльобі зберегти і далі розбудовувати українську духову державу як передумову інкарнації України в колі держав вільних народів світу?!

Членами цієї духової держави ми вже є — принадлежності до неї і внутрішнього наказу діяти згідно з її вимогами ми вже ніколи й ніде не зможемо затратити ані вирвати з нашої свідомості.

Створення і вдереждання власної держави здійснюється в різних ділянках: релігійній, політичній, культурній, господарській, соціальній, мілітарній... Це вислід цілого ряду відомих і невідомих, внутрішніх (наших!) і зовнішніх (чужих!), корисних (позитивних) і шкідливих (негативних) факторів, що їх треба врахувати й притягнути до розв'язки проблеми.

Приступаючи до розв'язки поставленої проблеми, важно:

1. щоб відомими, тобто **усвідомленими** були по змозі всі фактори,
2. укріплювати наші позитивні й використовувати всі чужі, прихильні для нас чинники,
3. нищити всі власні й чужі негативні впливи.

Придержуючись цих напрямних і при гармонійнім схопленні цих чинників, можна сподіватися оптимального успіху.

Що вирішним в цьому складному питанні остаточно буде материк — Рідні Землі, не підлягає сумніву. Про те, як тісно мусить бути пов'язана еміграція з Рідним Краєм, тільки пригадаю. Наша поміч Краєві тим краща й тим видатніша, чим краще розв'яземо наші „скитальчі проблеми“, чим основніше й пляновіше підійдемо до виконання наших обов'язків як **політичної** еміграції, чим зручніше використаємо всі нагоди, що їх дає нам побут серед цілого ряду вирішних сьогодні й у майбутньому держав - націй...

СУЧАСНИЙ СТАН НА СКИТАЛЬЩИНІ

Наш сучасний стан на скитальщині у поодиноких ділянках відомий. В деяких з них ми живемо в постійно запальних хронічних станах повної декомпозиції останніх років — напр., внутрішня, партійно-політична, частинно теж релігійна ділянка. В деяких немає вже довший час свіжого, дживляючого підиху — напр., культура. В інших повний застій, а то й взагалі не започаткована праця, напр. господарська, міжнародні зв'язки... В цих всіх ділянках діють — чи, висловлюючися більш стисло: могли б діяти — поодинокі люди чи більші гурти. Однаке вони дуже часто **незгармонізовані**, зі сліпою ненавистю чи іншими комплексами психічних ураз до себе взаємно, через те висліди в цих всіх ділянках у нашому загальному національному білянсі **малозначні**, навіть гірше

— вони маліють. Процес „атомізації“ — типове явище емігрантщини, несамовиті „болі“ відосередніх спротивів при всіх спробах з'єднання, при всіх намаганнях творення центру й вищих центральних проводів... це прекрасне підсоння для діяння чужих, ворожих агентур. А прагнути нам до концентрації сил конечно, бо ж відомо, що при з'єднанні суспільних організмів, починів чи взагалі духових і матеріальних суспільних енергій — вислідна є значно більша, ніж звичайна аритметична сума величин поодиноких складників!

Коли ми уявимо собі — для кращого взаємного зrozуміння — що всі ці вище згадані ділянки суспільного життя пробігають „горизонтально“, тоді ясною буде думка, що пекуче конечними є для нас світоглядові, ідеологічні „рухи“, які б не тільки діяли „горизонтально“ в тих поодиноких площинах, але теж і „вертикально“ пронизували всі ті площини згори вниз. Ще інакше можу висловити цю думку так: потрібні нам середовища, гурти людей, які в своїй дії мали б одне - одиноке найвище мірило: ідею цілості. Такий підхід до громадських справ заперечує всяку партійну чи групову ексклюзивність, вимагає тонкого розуміння толеранції і її практичної реалізації, змушує до глибокого пізнання усіх проблем — поруч плекання сильних емоційних настанов, а передовсім береження чітких моральних канонів, якими керуватися мусить ціле внутрішнє громадське життя.

БОРОТЬБА ЗА СВІТОГЛЯД

Я свідомий, що висловлюю думки, які в початках націоналістичного руху на Західніх Землях були дуже непопулярні й відкидалися в принципі. Тоді націоналістичний рух (підкresлюю: рух) як нова політична віра окриливав наші, тоді майже виключно юнацькі, пластові ряди. З рядів Пласти вийшла величезна більшість прòвідного кадру націоналістичної організації. Тоді націоналізм сприймався як духовна течія, яка вносила нове й свіже в усі ділянки нашого життя, не тільки в політику, але й неменше в літературу, мистецтво, педагогіку і т. д. Ми почували в .ньому силу нового всеобіймаючого струму, ми сподівалися в ньому знайти новий світогляд. Здавалося, що Пластовий Рух зможе злитися з новою течією. Світоглядових різниць в перші роки кристалізації націоналістичного руху загал пластунів (тоді переважно молодь) собі не усвідомлював. Але з хвилиною переміни націоналістичного руху в політичну організацію і формального розв'язання Пластового Уладу Пластовий Рух пішов своїм власним „пластовим шляхом“ і даліше розвивався самостійно („Вогні“), навіть в час найбільшого („105 %“) посилення націоналістичного руху.

Сьогодні для нас немає найменшого сумніву, що побруч

організаційних форм Уладу ми зберегли Пласт теж як і духову течію в нашему громадському житті. Коли сьогодні — на жаль — маємо кілька взаємно себе поборюючих — іноді з незвичайною гостротою — націоналістичних течій, націоналізм став поняттям многозначним, передовсім для окреслення характеру партійно-політичних угруповань. При тому морально-світоглядові заложення націоналізму, їхня кристалізація і вдосконалення зійшли на другий плян.

Натомість — після майже сороклітнього існування — Пластовий Рух — це не тільки виховна ідея і метода, не тільки рух юнацтва; сьогодні Пластовий Рух — це також виховані громадяни, об'єднані спільним світоглядом, рішені реалізувати пластові ідеї і методи дії в нашему громадському житті. Очевидно, ми мусимо бути свідомі початків і небезпек, які нам грозять в дальшому розвою. Але в ім'я творення гуртів і середовищ з таким „універсальним маштабом дії“, як з'ясовано вище, середовищ з такою постійною тенденцією **підвищувати свій моральний потенціял**, як це ми обсервуємо й хочемо вдергати в Пласті, — гуртів так необхідно потрібних для реалізації духової, а в дальшу чергу й реальної української держави, — не вільно нам ні на один мент не тільки послабити нашої роботи чи ізза тяжких зовнішніх обставин чи внутрішніх конфліктів „демобілізувати“ наші ряди, навпаки: наказ хвилини — зміцнити як формально-організаційно, так і ідейно-змістово те українське середовище, яке змагається за реалізацію пластового світогляду в нашій суспільності.

ДРАЗЛИВЕ ПИТАННЯ

Дехто звертає мою увагу, що заторкнуті вище проблеми не повні й достатньо глибоко та всесторонньо не з'ясовані. Зокрема — начебто — мої міркування про націоналізм могли б дати притоку до загострення політично-партійних антагонізмів на терені Сеніорату.

Немає сумніву, що заторкнута проблема відношення націоналізму — **а втім не тільки націоналізму, але й усіх інших світоглядових чи політичних течій та ідеологій** — до пластового світогляду вимагає окремого розгляду.

Маю відвагу пустити в світ мої **думки** в такому недосконалому вигляді тільки тому, що я вірю в наше пластове вироблення, в наше інстинктивне відчуття (якщо вже не в раціональне розуміння), що критики й дискусії нам не тільки не треба боятися, але що вона конечна, щоб не загнивала моральна атмосфера нашого громадського життя, щоб у нових тяжких змаганнях нашої спільної думки ми чимраз більше наближалися до джерел істини. Важно тільки, щоб мотивом критики не була злоба, ненависть чи інші негативні комплекси,

але охота виявiti помилки, як то в першу чергу свої, при великий моральний „суверенності“ признati слушність і заслуги противниковi, а передовсім при постiйній увазi на основний імператив—я боюся висловити його банальної легкодушно, але не знаходжу іншого вислову — це імператив любови правди. Я стараюся — хоч, може, як недосконало — підiйти до того типу дискусiї. I тому, не лякаючись, що мої думки викличуть будь-якi негативнi забурення в наших рядах, дозвольте вже доповнити й закiнчити мою думку про нацiоналiзм і наше вiдношення до нього.

ОСНОВНА ТЕЗА

Мушу повторити: немає сумніву, що сьогоднi нацiоналiзм не тiльки в чисто теоретичнi площинi, як поняття, став мno-гозначним. Як полiтична iдея вiн оформився органiзацiйно теж многозначно. „Я вважаю себе нацiоналiстом, але не знаю, чи iснуючi нацiоналiстичнi партiї мене таким признають...“ — говорив В. Янiв на Пластовому Конгресi 1948 р. Тому розгля-дати наше вiдношення до нацiоналiзму взагалi, як такого — на мiй погляд — неможливо. Треба його уточнити й у кожнiм конкретно уточненiм видi його окремо розглядати. Тодi наше ставлення до нього буде дуже простe: **вiн не може заперечувати фундаментальних засад нашого Руху.** Цю думку, можна висловити загальнi:

НІЯКА ПАРТІЙНО - ПОЛІТИЧНА ДОКТРИНА НЕ МОЖЕ СУПРЕМУВАТИ НАШОГО ПЛАСТОВОГО СВІТОГЛЯДУ!

Це головна теза для практичної розв'язки нашого вiдно-шення в дiлянцi, перед якою ми ще донинi постiйно утiкали — в полiтицi! Не можуть бути спiвзвучнi з нашим рухом полiтичнi чи свiтоглядовi доктрини; партiйнi органiзацiї чи полiтичнi свiтогляди, якi — в теорiї чи в практицi — заперечують вiру в Бога, моральний закон, особовiсть людини, спираються на будь-яких негативних засновках: iдеї насильства, злочину чи аморальностi і т. д. Це все суперечить пластовому свiтоглядовi. *Старий пластун і пластун-сенiор можуть належати до будь-якої полiтичної партiї пiд умовою, що теоретичнi засновки й практика тiєї партiї не заперечують пластового свiтогляду.*

Чи не єдиним основним елементом, на якому опирається пластовий свiтогляд, є любов: любов Бога, любов Батькiв-щини, любов природи, любов життя, і з цього фундаментального джерела пластун спроможний на найбiльшi жертви для України. З цiєї праоснови ми черпаємо силу для нашого життевого

оптимізму, для боротьби з кожним ворогом наших найвищих духових і матеріяльних цінностів. Як хочете, можете назвати це „пластовим націоналізмом.“ Але назва тут другорядна справа. Найкраще обійтися в цьому випадку без всякої номенклатури.

КІНЦЕВІ ВИСНОВКИ

Протягом останніх чотирьох літ відродженого Пластового Руху майже не стрічаємо думок чи виразних виступів, які заперечували б цю основну тезу. Можна сказати, що на протязі цілого того часу на відтинку пластової роботи — всупереч нашій принадлежності до різних політичних партій, всупереч льокальним недомаганням у виробленості наших членів — ми зуміли зберегти цю засаду.

Чи ж не мали б ми провести в широкім громадськім житті того, до чого пластиуванням в юнацтві готовився кожний з нас: бути добрим громадянином?!

Закінчує ці мої думки підкресленням двох моментів:

Перше: в реалізації нашої праці, веденої під гаслом „лицем до громадянства“, не повинні ми розраховувати на зовнішні ефекти; не потрібно нам підкреслювати спеціально наших досягнень. Наш позитивний вплив на громадське — а в тому й політичне — життя повинні другі оцінити, — так би мовити: повинні його більш відчувати, ніж бачити. Очевидно, ми вповні свідомі, що трудність лежить у **практичному** вирішуванні: чи громадська поведінка пластиuna й дія політичної групи, до якої він належить, суперечать пластовому світогляду; поскільки й які треба з цього витягнути консеквенції.

Друге: всі міркування, проблеми й ідеї, заторкнуті тут, зводяться як у своїй вихідній точці, так і в остаточному завершенні до громадянина - пластиuna **як одиниці!** (Пласт у своїй найглибшій основі є запереченням „масового“, „функційного“ виховання!). Йдеться кінець-кінцем про людину як індивіда, чого вона від себе вимагає і як високо себе ставить! Пласт — це організація в площині матеріяльній. Пласт — це рух в площині ідейній.

Тож пильнуймо, щоб Сеніорат був середовищем житих, інтенсивних шукань з широким діапазоном дії і далеким кругозором, середовищем великого морального напрямтя, в якому було б почесно жити й працювати, щоб ми в ньому здійснювали принципи тієї духової держави, що за її реалізацію бореться сьогодні вся українська нація.

Чергові завдання

Лицем до громадянства

(Статтю передруковуємо без змін із
»Сен. Ватри« ч. 2/49, за грудень 1949.)

Переходимо межу, яка замикає один етап: майже 5 літ перебування скученої еміграції на німецьких теренах уже за нами — іде невідхильне розсіяння по світі. Вага хвилини ще не усвідомлена вповні, особливо ще нерозселеними. Але ті, що — вирвані з дотеперішнього оточення — опинились враз серед чужого в кожному відношенні світу, ті рано чи пізно відчувають уповні глибину зміни і тягар нового положення. Попрощавши друзів, а то й рідних — може, назавжди! — в чужій країні, після доглибної зміни побуту, оточення, обставин, умов життя, часто вповні осамотнені серед чужого моря, часто приневолені всі сили звернути на боротьбу за існування, за кус хліба на сьогодні й на завтра, вичерпані фізично і психічно, позбавлені потіх й покріплення, які дає рідне слово, рідна книжка, рідне оточення — вони важко відчувають свою самотність і загубленість серед безкраїх просторів світу. І тоді прийдуть до них туга, втома і сумнів: Чи варто? Який глупзд усіх змагань; чи вони не безцільні? Чи не приречені ми на животіння й загладу серед чужини — раніше чи пізніше: яка різниця? Якщо не повернемось, чи не пропадем однаково для народу — як не ми, так діти наші? Яка сила удержить їх при нації — в чужому світі, серед чужих людей, чужої мови і думки, чужої школи? Хіба мало прикладів дас стара еміграція, яка відчужується вже в другому поколінні? Хіба нема й серед нас дітей, які вже тепер калічать рідну мову і думають по-чужому? Як залишитись українцями і прагнути до Рідної Землі тим, що її забивають, а то й не бачили ніколи? А за нами безпросвітні таборові будні; що могли ми винести з такої школи? А тут попадаєм часто в байдужі і нетolerантні середовища, що говорять про права людини й народу, а хотіли б купити не тільки наші тіла, а й наші душі. І неодин, що як найбільшу святість забрав на скитальщину грудку рідної землі, має тут для куса хліба відректись народу й батьківщини! І де в добі інтернаціонально запоручених прав людини. І так внутрі загроза роздору й крамоли, тих споконвічних лих наших, ззовні відчуження, а кругом байдужий світ, що визнає право на національну самобутність за всілякими більш чи менш відомими народами, тільки не за нами — нацією Володимира Великого, Хмель-

ницького і Шевченка, нацією, що збудувала св. Софію Київську — по тридцятилітніх, безприкладних в історії світу змаганнях і жертвах. І чи довго понесе ще наша Батьківщина це нечувано криваве ярмо? А нам, політичним емігрантам, може доведеться бути останніми могіканами „невідомого“ народу.

Такі й подібні думки зродяться в неодній голові і, може, переважать терези. Знайдуться і пласкі, спекулянтські душі, що перейдуть до сильних (і багатих!) світу цього, зрадять спільну справу. Але ми, пластуни-сеніори, не маємо вибору, не маєм іншого шляху, як тільки шлях нашого обов'язку, нашої присяги. Не забуваймо цього ніколи! Ми політичні емігранти, нам не годиться, як мишам, розлізтись по світі. Ми маєм проробити велику роботу, маєм зберегти себе і молодь для нації, маєм готуватись до визволення і працювати для нього — всіма силами, за всіх обставин, за всяку ціну! Це наш обов'язок перед тими, що принесли себе в жертву, перед тими, що залишилися, готові стати жертвою безпощадного ворога, і перед тими, що ще не народились. Тому, переселюючись тілом у далеку чужину, ми мусимо переселитись духом куди інде: в духову Батьківщину нашу, яку й самі мусимо створити на чужині — вільну, понад кордонами й континентами, — у Київ сердцеь наших, і жити в ньому, як жиди жили в своєму Єрусалімі. І коли жиди змогли це впродовж двох тисячеліть, то невже ми не здолаємо цього бодай яких 20 років? Невже ми такі бессилі, що допустимо, щоб на очах наших діти наші відчужились від народу, від землі й мови? Діти, врятовані від заглadi такими велетенськими жертвами рідної крові? Бо ми всі тільки тому живем, що за кожного з нас десяток заплатив ціну крові! І як гірко думати, що колись, у день воскресення, не всі молоді вуха зрозуміють прекрасну мову батьків і дідів наших, не всі молоді серця заб'ють живіше, не всі молоді долоні посягнуть по блакитно-жовтий прапор. Але відповіальність спаде на нас!

Та передумова всього — наше очищення. Визнаймо наші гріхи — не щоб роздряпувати рани, а щоб навчитись крашому. Відкиньмо з таборовими буднями, брудом та задушливістю і всю психіку ДП, і всю „політику“, що зі справжньою політикою не мала нічого спільногоВідгородімся рішуче від політиканів, що очманіли від ненависті не до чужих, а до своїх. Залишім поза рамами нового суспільного життя всіх тих спекулянтів громадських, що плюндували громадське майно і спекулювали на політиці. Знехтуймо всіма авторитетами, що не закликають до згоди і братолюбія. Отрясаючи порох Європи з чобіт наших, отрясім і все дрібне, злобне, зависне й отруйне — не переносім заразнів на свіжий терен. Аж тоді — чистими руками — починаюмо будувати нове життя. Завдання чекають нас великі, майже не під силу. Саме тепер Головна Пластова Рада (Кіферсфельден, вересень 1949)

винесла для нас історичної ваги рішення: Пласт, а саме Сеніорат як його громадська ланка, не може далі бути нейтральним у громадсько-політичному житті, а мусить займати в ньому активне становище (теза голови ГПС, сен. А. Фіґоля). Отож щоб виповнити це важливе завдання, мусимо з'ясувати собі наші основні громадянські обов'язки в дусі Пластового Закону, а до цього потрібно — в загальних рисах — проаналізувати ситуацію, зробити підсумки п'ятиліття еміграції і висновки на майбутнє.

Українська людина переживає кризу — з різних причин. Перша й основна з них: неволя. Неволя не тільки псує характер одиниць, але й калічить суспільну структуру, не даючи розвинутись провідній верстві чи деморалізуючи її, а то й безпощадно та систематично винищуючи її фізично — як ось большевизм від 30 років. Наслідок: обезголовлена, неповна нація, нездібна нормально розвиватись, діяти й керувати собою. В такій скалічений суспільній структурі не діє й суспільно-моральний „фільтр“ при доборі верхівки, і наверх випливають часто-густо, перебираючи керівні функції, неелітарні елементи, умовно кажучи: „чернь“ в значенні моральної й інтелектуальної маловартісності чи й безвартісності, які — до речі — існують у кожній суспільності. Ці всі негативні явища куди гостріше виступають в умовах еміграції, тобто відірвання від рідного ґрунту, зруйновання соціальної структури, послаблення моральних зв'язків і стимулів в наслідок бездомного кочування, непевності, безвиглядності і т. д., так що може витворитись своєрідне „дике поле“, яким особливо стає громадсько-політичне життя. Коли мова про партії, то необхідно з'ясувати собі, що їх роля у державних народів суттєво різна від ролі у бездержавних, тобто політично недорозвинених народів, а особливо від ролі в умовах політичної еміграції. В першому випадкові вони — виразники певних егоїстичних, відосередніх тенденцій поодиноких суспільних груп, — тенденцій необхідних і здорових, бо рівноважених доосередніми силами всієї — власної — державної махіни. Ясно, що в другому випадкові така їх роля була б шкідливою й руйнуючою — за браком доосередніх, реальних сил держави, які мусить заступати тільки моральна координуюча сила національного ідеалу. А вона, в свою чергу, вповні залежить від національної свідомості, виробленості, характеру одиниць, що творять еміграційну спільноту. Партиї державного народу звертають свою енергію на внутрішньо-національну проблематику і, ставлячи собі різні завдання, витворюють гру суспільних сил, а в зовнішній політиці звичайно одностайно піддержують власну державу — сучасні приклади: СДА, Великобританія і ін. Для партій бездержавного народу основне завдання, спільне їм усім!, питання життя і смерті народу — це здобуття державної незалежності всупереч чу-

жій, ворожій державі — отже примат зовнішньої політики,— при чому внутрішньо-національні проблеми тільки другорядні, тільки питання доцільних засобів і мобілізації сил для основної мети. Ясно, що кардинальна передумова успіху — зосередження всіх сил. В емігрантських умовах ця вимога ще більш загострена, і національним партіям — за браком реальних підстав до боротьби за суспільні реформи, за економічні інтереси, за владу і ін. — залишається тільки бути школою політичної думки й пропагатором національних ідеалів унутрі і назовні, тобто скеровувати всю енергію на поглиблення національно-політичної свідомості власної спільноти і зосередження всіх наявних сил для зовнішньо-політичних завдань, зв'язаних з досягненням державної незалежності. Інакше кажучи: еміграція не потребує нормальних політичних партій, якщо вони не є кузнями визвольної думки і чину, отже якщо вони якоюсь мірою не співдіють; а вже їх взаємне ворогування, ота громадянська війна, це не тільки безглаздя, але й крайнє шкідливе, антинаціональне явище, що заперечує й саботує сутнє й основне завдання всієї політичної еміграції — політичне визволення Батьківщини. Але, на жаль, це ворогування існує і, на спілку з аморальними одиницями, що просякли громадське життя, розідає нас політично й морально. Правда, що ці хворобливі явища питомі кожній еміграції, і залишається пізнати лихо й поборювати його; але ступінь і форма цих явищ залежні від політичного й громадського вироблення даної спільноти, і в нас вони досягли загрозливих розмірів. Маловартісні елементи, опанувавши ключові позиції і зловживаючи моральними вальорами інтелектуально примітивних мас, перетворили наше громадське життя у справжнє гуляйполе черні і дали нам ревію всіх національних ліх, до яких ми тільки здібні. Замість єдності і співпраці — рознуддане партійництво, замість школи політичної думки — чорна рада і брутальні напасті, замість внутрішнього миру й будування, а зовнішньої активності — внутрі роздор, хаотизація і руйнування, а назовні пасивність. Аж гайдко згадувати, яка ріка помий і бруду проплила шпалтами нашої преси — на голови своїх, не чужих. Це була справжня політика навпаки: робилося якраз те, чого ніяк не треба було робити, а занедбано найосновніші завдання. Особливо непрощений гріх поповнено супроти тих народних мас з різних займанщиків, що принесли на еміграцію мінімальну національну свідомість, або ж знову наїву, майже релігійну віру в якусь Україну кристалевих замків. Ті кристалеві замки їм побруджено і зруйновано, і тисячі, коли не десятки тисяч „найменших братів“ загнано в обійми малоросіянства чи іншого відступництва — мабуть, безповоротно. Таких успіхів були б вороги власними силами ніколи не добились. Так у всіх відношеннях змарновано час, сили

і засоби, яких у нас так мало, і нароблено невіджалуваної шкоди.

Співвідповіальність за такий стан падає й на нас — сеніорів. Бо коли хтось спитає: А де ж тоді був, що робив, як проявився Пласт? — ми не зможемо нічого відповісти: ми занедбали наш громадянський обов'язок. Бо Сеніорат тільки частинно, а саме своїми виховниками, зв'язаний тісно з молодшими уладами, але переважною своєю частиною він — громадський чинник, який повинен — в дусі Пластового Закону — реалізувати добутий у Пласті досвід і варгості у службі для нації. Ці варгости (в теорії) — це старанно дібрані, випробувані і заправлені в обов'язковості характери, зв'язані спільним ідеалом громадської служби і надихані своєрідним скавтським і пластовим ідеалізмом. Знаємо, що дійсність часто далека від теорії, але це не міняє суті справи. Оде база пластової політики. Але Пласт — не суспільна група на економічних, соціальних чи політичних основах, а на морально-світоглядових, отже не партія, а радше орден, і політика Сеніорату — це не боротьба за владу, засоби і впливи при допомозі більш чи менш пристойних прийомів, навіть не полеміка і дискусія, а діло і служба. Мусимо витягнути всі висновки зі ствердження, що ми не партія: безумовно не вільно мішати Сеніорату в міжпартійну гризню! Так само: у віровизнавчі суперечності. Він втратив би тоді свою надпартійну, національну універсальність, мусів би обнізитись і звузитись, став би ще одною партією поміж іншими і не тільки не виконав би своїх завдань, а ще й поглибив би існуюче лихо. Не вільно ніколи забувати, що окрім тактичних має Сеніорат ще й структурні громадські завдання, сутні завдання, які вміщають в собі і всі проминаючі вимоги дня, а яких не може виконати ніяка партія, а саме формування провідної верстви. Всяка ж партійна заангажованість паралізувала б нас в загально-громадській площині, вже хочби тільки тим, що відштовхнула б від нас партійних людей. Тому — в тактичній площині — Пласт не може поборювати ніяких партій як таких, тільки шкідливі їх дії; не презентантів ідеологічних груп, тільки шкідливі одиниці. Але ту шкідливість вільно нам міряти тільки загально-людською і національною міркою — а ніколи партійною! — а тоді й поборювати а усією рішучістю. Ми не проти партій, а проти елефантіази партій, проти розперезаної партійщини, проти неграмотних каціків, що хотять самовладно володіти еміграцією, а як Бог дасть, то й цілою Україною, проти засліплених примітивів і задурманених братоненависників, а передовсім проти каналії. Діло ж не в програмах, гаслах тощо, а в людях. Тому наша вимога: хай кожний на своєму пості діє в дусі Пластового Закону, хай буде пластуном. Отак творім одну велику пластову і національну родину. Сеніорат —

це спільнота різнопартійних і безпартійних одиниць, що визнають одну ідею, а конкретно: ставлять загальне добро вище групового, національне вище партійного, і визнають методу не міжнаціональної боротьби, а співzmагання у службі — в дусі шляхетності і чесної три. Тому для сеніора українець інших політичних переконань — якщо він патріот і не кримінальний тип — не може бути ворогом, а тільки другом-суперником, з яким треба виграти чесну гру, або — визнати його перемогу. Для нас рішальні не переконання і не партія, а характер і вчинки. Ті ж характери мусять гуртуватись для праці, бо тільки вони можуть виконати спільні завдання — великі і невідкладні. Треба розбудувати оту духову Батьківщину як забороло проти відчуження і треба відкрити очі світові, щоб він пізнав і зрозумів, а принаймні помітив нас нарешті — хоч в останній мінуті перед історичним змаганням, що вирішить долю планети, а зокрема долю нашої нації. Для цього потрібно зосередити всі наші сили, потрібно розбудувати громадське, культурне, церковне, господарче життя, потрібно подбати, щоб родина, церква, школа, книжка, Пласт, театр і всі інші духові й культурні чинники удержували молодь в українському світі і защеплювали її справжній національний патріотизм служби і посвяти, а не запартійщений псевдонаціоналістичний лжепатріотизм нетерпимості і братоненависництва. Це все важливі питання, і їх доведеться розглядати осібно. Але передумова всьому — упорядковане, на здорових основах побудоване громадське життя. Без нього неможлива й виховна праця серед юнацтва, на яке еміграційна деморалізація так впливає, що часто всіх заходів Пласти не вистачає, щоб не то виховати до кращого, а бодай вдержати на старому — ніяк не задовільному — рівні. І чи може бути інакше, коли рознуздана партійщина кривить і ламає юнацькі душі? І як виправдати ту колосальну витрату матеріальної й моральної енергії на саморуйнування? Якби хоч мала частинка її була зужита на продуктивну працю, які ми мали б досягти! Усе цінне, що створила еміграція, вона завдачує горстці наукових і культурних діячів, які часто (дослівно!) голодували і гинули від сухіт, а тепер залишаються напризволяще на ласці IPO і німців. Їх можна почислити на пальцях і вони незаступні, бо других еміграція не видасть, але яке діло до них партіям, що мають такі важливі „бойові“ завдання? І хоч гинуть інваліди і пропадають сироти, але скільки грошей видано на їдовиті летючки, статті, брошюри і т. ін. Деякі писаки тільки й живуть (і, мабуть, добре!) із своєї спеціальності: заливати брудом рідне середовище. Хай горстка найцінніших вчених і мистців наймається пасти вівці чи помивати тарілки, але скільки заслужених громадських діячів (між ними, можливо, бувають і сеніори...) іде на приготовані теплі посади, або доживатиме віку з ощад-

ностей. Це правда, що Ю. Клен помер від голоду і холоду (він не мав зимового плаща), але скільки брилянтів перевезуть різні матадори за океан!

Отак ми виглядаємо, так готовалися і готовуємось до історичного перелому, який неминуче наближається, — немов одурманені. Невже є між нами такі наївні, які не розуміють, що грядучий змаг буде для нас невідклично останнім, що справді на карту поставлено все? Хіба ж ми вже встигли забути, як фатально ми заграли останнього разу і як жахливо прокинулась Окрадена в огні? На яку ж карту ставим тепер, чого навчились у минулому, щоб не наступило ще безмірно жахливіше пробудження? Що ж означають ті безвідповідальні герці трагікомічних вождиків? Адже вони будуть оплачені, є вже оплачені кров'ю! Адже та сліна злоби закукурічених писак спливає на обличчя всього народу! Як це так, що за безпросвітнією гризнею не стає сил і охоти на найнеобхідніше: на поборювання розпаношеної каналії, що затроює нас морально? Хто ще такий наївний, щоб не знати, що чужинці пильно студіюють, що ми собою уявляємо, і що на міжнародній політичній біржі наш курс спадає до нулі? Хто такий сліпий і глухий, щоб не бачити, що між нами діє ворожа рука і що вона послуговується кривавою рукою Каїна?

Це вже край! Треба нарепті відкрити очі, опритомніти, вирватись якось з того крутежу божевілля. Хто ми? Чого хочемо? Звідки прийшли? Прийшли ми з країни, що стала пеклом на землі, і не прийшли, а ледве живі вирвались з нього, залишаючи спалену землю, зруйновані міста й невіджалувані пам'ятки старовини, а перш усього трупи — мільйони трупів, постріляних, закатованих, заголоджених двома найжорстокішими завойовниками. І вирвавшись — на-прочуд! — з життям із кігтів нечуваної в історії світу тиранії, втративши не тільки матеріально, а й морально все найдорожче — що ж ми робимо? Гриземось, як скажені, тут — на очах світу — за якісь програми? Чи за корито? На вулкані, над прірвою, куди кожної хвилини можемо провалитись, гризня за охлапи... І це тоді, коли наш собачий обов'язок — всіма силами служити покинутим, отим, що не могли чи не хотіли втікати разом з нами! Чи може бути більш негідне, осоромлююче й безглузде, потворно безглузде видовище! Тому було б непрощеним злочином, якби ми довше мовчали. Биймо на тривогу! Намагаймось, уже не одинцем, а зорганізовано зробити кінець отій трагікомедії хахлацького самопожирання на втіху ворогам — в добі атомової бомби і бактеріологічної війни, що можуть знести з обличчя землі всю націю! Не залишаймо по собі на спогад нашого монументального безглуздя. Може, таки пощастиТЬ привести очманілих до притомності — бодай в останній мінуті?

Оде підсумки нашої еміграції у Німеччині. Висновки ясні. Приглядатись довше годі — закотім рукави і берімось до праці: треба направляти зло, гоїти рані, відробляти прогаяне; увесь же наш національний організм — одна велика рана. Кожний може зробити щось добре, а з цеглин виростає будівля. Ситуацію і людей оцінююмо тверезо. За єдиний критерій хай править нам біблійна мудрість: Хто кличе Господи, Господи, а брата свого ненавидить, лож творить, — і: По плодах пізнать деревину. І як обов'язок пластуна — щоденне добре діло, то обов'язок сеніора — громадянина і патріота — не поодинокі добрі національні діла, а перебування в атмосфері національної праці, цілеспрямованість всього життя на службу спільноті. Спробуймо ж своїх сил. Яке почесне завдання: почати нову еру нашої еміграції, а бодай спричинитись до неї. Мусимо викресати з себе дещо одчайдущності: ставимо собі великі завдання — але нате ми пластуни. І використаймо набуті в Пласті вміlostі й прикмети — хай майже 40-літня праця не йде намарне. Очікуємо від громадянства признання (Пластовий Дім) — заслужім на нього! Адже можна очікувати чогось від кількох сотень освічених і інтелігентних здружених людей, об'єднаних в організації надиханій справжньою демократією, зв'язаній дружньою слухняністю, товариською дисципліною, повною свободою і пошаною авторитету, добровільною службою для спільногого ідеалу? Ми вже тепер сила; а що уявляли б ми собою, якби були такими, як повинні бути! Отож не вільно нам закупувати талантів, які мають служити спільноті. Дотого ж ми не прагнем „влади“, не шукаємо користей, не творимо монополів — нікому не загрожуєм і не загороджуєм шляху до праці й успіхів. Кожного привітаєм радо при нашій праці і кожному допоможем радо при його праці — якщо вона для спільногого добра. І ми готові в любий час поступитись місцем кожному, хто виконає завдання краще за нас. Але ми маємо одну амбіцію, і її не відречемось: бути елітою служби. Хочемо виконувати наші завдання краще, як інші — це наш обов'язок.

Така наша мета і наш шлях. Мусимо змагатись. Це буде наша проба — вогневе хрещення Сеніорату на громадській арені. Велика гра почалася. Тому кличемо всіх найвищим пластовим наказом, у грізну, рішальну хвилину:

В ІМ'Я НАШОЇ ПРИСЯГИ!

До питання суспільної функції Пласти

(З приводу великого культурного почину Уладу)

Суспільну функцію Пласти слід аналізувати бодай у двох аспектах: 1) виховання молодого українського покоління на повноцінних громадян і 2) праці вихованих у Пласті громадян у суспільності й для неї. Перше завдання випливає з основних заложень світового (міжнародного) скавтського руху; друге має більш специфічне українське забарвлення й випливає з наших, своєрідних, умов життя. Доказом цього може бути передусім факт, що постання українського Сеніорату часово випереджує заіснування аналогічних рухів у других народів. Точніше спрецизовання цього завдання з'ясовується в вимозі здійснювати пластові засади в житті спільноти, тобто вносити пластового духа в наше громадянське життя. Обидва названі аспекти й завдання перехрещуються; вони зумовлюють, доповнюють та скріпляють себе.

Чи не основним виявом пластового духу є послідовне стосування засад чесної гри. Цей вияв прогарно гармонізує з найважливішим завданням пластиуни — із службою Богу й Батьківщині; він є одночасно вимовним випливом синтези Бог і Батьківщина: ставляючи Україну понад усе земське й до-часне — в осередок наших зацікавлень і нашої дії, ми під-порядковуємо її й наші змагання для Неї Вічному й Його за-конам. Така служба вимагає безперервної активності й до крайніх меж посуненої жертвенності, але вона одночасно підпорядковує нас незмінним наказам абсолютної моралі; ви-явом цих наказів є чесна гра без фальшу, обману й підступу.

Якщо вдумливо прослідимо наше сучасне життя, то на-глядно переконаємося, що саме цей синтез божого й люд-ського — і у висліді теж „чесної гри“ у суспільному житті — найбільше нам бракує. Пасивна мораль без динаміки в рів-ній мірі не може вдоволити, що й активність без тривких за-сад. Послідовне додумання наших недоліків до кінця впев-нює нас, що брак синтези поважно нас ослаблює.

Відома казка про силу зв'язаних прутиків, символізуюча значення єдності й солідарності, залишається непереконли-вим дидактичним засобом, якщо одночасно не буде практич-но здійснювана в житті. Насправді у нас ця казка не вихо-дить поза поріг народної школи, коли рівночасно в житті жахливе розбиття святкує повну перемогу. Ба що більше: це розбиття веде до неетичних вчинків, до нетерпимості, до ставлення барикад в нутрі спільноти. Наслідком цього ми дійшли до такого стану, що ділимо українську дійсність ме-

ханічно на дві частини, а українську суспільність на дві половини, на чорних і білих, чи драстичніше: на чортів і янголів. Це стає ґрунтом для нездорового явища, що в українській дійсності виправдується помилки однодумців і засуджується успіхи противників. По одному боці бачиться само добро, по другому виключно зло — іншими словами, тріумфує засада: мета освячує засоби, — така дуже протилежна засаді чесної гри й божественної науки. Твереза й справедлива одиниця має в такій ситуації замкнені уста; а проте, чи пак саме тому: вона не сміє мовчати!

І на цьому тлі суспільна функція Пластву: внести злагіднення в напружену атмосферу, привернути пошану моралі, довести до замиріння, найти дорогу середини!

Ми твердо впевнені в тому, що подавляюча більшість українських громадян чесно любить Україну й хоче по змозі сил її служити; це переконання дає силу. Але ми хотіли б, щоб український загал навчився цінити патріотизм земляків незалежно від того, чи він опертий на тотожних з нашими поглядах, чи теж має якесь інше джерело. Ми хотіли б, щоб розбіжність у дрібницях не внеможливила нам спільно реалізувати основні наші завдання і щоб не затемнювала нам правильної оцінки чесних намірів та незаперечних досягнень наших ідейних противників, якщо ці наміри й досягнення приносять користь нашій справі. Така постава є передумовою спільного маршу до спільної мети. Це дорога середини!

Дорога середини в українській спільноті нелюблена й непопулярна. Її утотожнюють із безпринципністю, з погонею за компромісом, з нерішучістю й літеплістю. Тимчасом у такім підході основна помилка. Не пропагуємо ніякої безпринципності й ніякої нерішучості; навпаки: наша дія, заснована на неповорушних засадах, має бути позначена динамікою й послідовністю. Не знаємо ніякого компромісу ідей ані пере-конань, але вважаємо конечним компроміс у тактиці. І коли приглянутися нашему розбиттю, то важко дошукатися причин у різних поглядах, а корениться воно в різном підході, нерідко в давніх уразах чи в амбіції. І „шлях середини“ не сміє торкатися вічного, але він мусить довести до компромісу в питаннях малої ваги, в сфері особистого чи групового. Суспільна функція Сеніорату, таким чином, в тому, щоб ми навчилися як спільнота жертвувати малим для великого, особистим для загального, груповим для національного, загально визнаного, усвяченого. Треба нам, отже, привернути в українській спільноті взаємне довір'я до себе, на якім базується творча співпраця. Це ж є питання, від розв'язання якого залежить наша внутрішня сила, наш престиж назовні, наше значення, наша питома вага.

В який спосіб зможе Пласт, чи вірніше пластовий Сеніорат, здійснити накреслене завдання? Це можливе принай-

мні двома різними шляхами: 1) прониканням в поодинокі політичні партії й вношеннем у них специфічного пластового духу, — духу чесної гри, толеранції, пошанування чужої думки й передусім шляхетного наміру. Успіх залежить у тому випадку від індивідуальності поодиноких пластунів, отже від їх особистого впливу на довкілля, від добутого в ньому визнання й позиції, від активності й такту; зайде додавати, що в даному випадку йдеється про стовідсотково вироблених пластунів, які зуміли б в окресленому середовищі зберегти своє обличчя й свої вартості. Звичайно, немаловажною при цім є кількість заангажованих у політичній житті пластунів, бо важко навіть найбільшій індивідуальності накинути свою лінію середовищу, для якого були б її засади чужими. Врешті треба б подбати, щоб пластуни проникнули в усі партійні середовища й щоб у всіх добули собі належну позицію.

Так поставлене завдання вимагало б керівного, координуючого центру. При накресленні цеї розв'язки слід здати собі справу з її можливих небезпек, а саме, що тоді Пласт сам міг би перемінитися в партію. А тоді шкода з цього була б доволі очевидна. Тому, не відкидаючи в принципі можливості впливати через вироблених членів на злагіднення партійного роз'єднання, а зокрема можливості внести в політичне життя засади чесної гри, треба одночасно стриматися від надто далеких консеквенцій, тобто від активного керування політичним життям нашої еміграції за посередництвом пластового центру.

2) Другий шлях — це стартовання спільних акцій, в своїй суті аполітичного, чи вірніше апартійного характеру, які мали б загальне визнання всіх політичних середовищ. Такі акції своїм значенням, сумою вложеного в них зусилля і саме своїм об'єднуючим характером повинні поволі пересунути наголошування важливості завдань нашої еміграції із сфери партійного життя на сферу української культури, економіки, військовості, спорту тощо. Во врешті решт, коли між тую загалу за єдністю нашої дії й між роз'єднуючою роботою партійних демагогів буде надто велика диспропорція, тоді автоматично мусить перенестися наша увага на ділянки, які з погляду національних інтересів є не менш важливі від партійної політики, але які не ведуть до розбиття. Тоді самочинно втратять на вартості різні партійні лідери, а до голосу дійдуть представники культурницького, господарського ітп. секторів.

І коли сьогодні, наприклад, українська наука на еміграції набирає щораз більшого значення, коли вона згромаджує найвартісніший з морального погляду елемент, коли вона починає перебирати функцію національної пропаганди (в найкращому значенні слова) назовні, то це не випадок, а конеч-

ність, вимовний знак часу, глибокий символ, вияв здоров'я нашого народу й його політичної еміграції.

Послідовно додумуючи висновок до кінця, доходимо до ствердження: Якщо пластовий Сеніорат хоче сповнити свою суспільну функцію, то йому треба активно включитися в дію на відтинках загального характеру. Пластовому Сеніоратові треба внести туди ті всі позитивні прикмети нашого світогляду, які завдячуємо вихованню й довголітній праці в пластовому Уладі; нам треба скріпити й зробити відпорними назовні перед розкладовими впливами ті наші середовища, які добувають визнання для українського імені серед чужинців і які стають нашою національною гордістю.

Досі у статті аргументовано конечність включитися пластовому Сеніоратові в загально-національні акції з погляду його ролі у громадянстві, яку окреслено як внесення злагіднення у наше національне життя на еміграції, як визначення шляху координації дій, отже шляху середини, шляху внутрішнього миру й консолідації. Досі в статті не висунено якоїсь конкретної пропозиції, в якій саме ділянці Пласт мав би активно скріпити якусь акцію загального характеру. Ішлося про сам принцип участі в акції об'єднуючого характеру. В дальшому треба б цей загальний принцип уточнити, — і то з декількох поглядів: передусім вимога доцільності, — ж не розпорощувати сил, отже треба б назвати якусь конкретну пропозицію; далі, деякі акції своїм значенням висуваються на передове місце; врешті немаловажно є справа реальності проекту, — можливості його здійснити.

Конкретизуючи завдання пластового Сеніорату, хочемо аргументувати концепцію, що він повинен активно включитися в розбудову нашого культурного життя, передусім нашої науки на еміграції. Це тому, що наш рух саме в цій ділянці має вже найбільші досягнення й тому найкраще йому зосередити сили біля досягнень декількох керівних одиниць. Самої важливості науки для народу аргументувати не треба, вона надто відома; зокрема ж роль науки на еміграції величезна: це наша найкраща виказка перед зовнішнім світом. Врешті питання реальності проекту: в умовах безодержавності й безтериторіяльності (та великого розпорощення) духові цінності мають найбільшу вартість і їх найлегше добувати. Тому, конкретизуючи постулат активного включення пластового Сеніорату в загальну дію нашої еміграції, слід передусім наголосити його ролю в розбудові наших культурних цінностей, зокрема нашої науки. Це сконкретизовання стає вихідною точкою до дальших висновків.

На самому вступі статті вказано на подвійну суспільну функцію Пласти; конечність активно включитися в розбудову української науки на еміграції аргументовано досі тільки з погляду конечності активізації вихованіх у Пласті громадян

серед суспільності (другий аспект суспільної функції). Але ми відмітили, що обидві суспільні функції Пласту тісно зі собою пов'язані й що вони перехрещуються. Це твердження дається зілюструвати на конкретнім прикладі включення плаштового Сеніорату в акцію розбудови науки. Це включення дозволяє не тільки вплинути на консолідацію нашої суспільності, але воно має також першорядне виховне значення.

Ми знаємо з педагогіки, що найкраще виховує не абстрактна наука, не моралізування, не слово, але атмосфера середовища, але живий приклад. Молодого покоління не виховають на суспільників сеніори, які стоятимуть збоку пекучих, актуальних питань будня, але виховає його спосінням спільною працею гурт, який матиме якесь важливе з національного погляду завдання. Творчу динаміку, віру в свої сили, охоту до змагання за правду, жертвеність дамо молоді тільки прикладом послідовної праці, яка приноситиме видні плоди. Тому з погляду виховного треба включити Сеніорат у активну громадянську дію.

По-друге, у молоді треба викоренити почуття меншеварності. До цього може спричинитися тільки успіх. Коли століття неволі не дали зможи вірити в мілітарну могутність чи дипломатичні досягнення, тоді треба було нам кувати духову зброю й творити віру в культурні здібності народу. Вправді сьогодні український вояк добув собі признання світу, але це аж ніяк не ослаблює значення наших культурних досягнень, тим більше, що сьогодні знову безпосередня збройна діяє стає в широкому розмірі неможлива. Знаємо також, що, на жаль, українська концепція не добула собі належного визнання на форумі міжнародної дипломатії. Натомість міцну позицію добуває собі українська справа саме завдяки буйному розквітові нашої культури. Коли наша молодь бачитиме, як постають монументальні твори, що викликають подив посторонніх людей, то це є основа виправданої національної гордості.

По-третє: нам треба віри в українську людину,—нам треба атмосфери визнавання провідних одиниць — авторитетів. Коли безконечні політичні спори ведуть до понижування вартості партійних противників, коли видатним державним мужам робиться безвідповідальні закиди зрадництва, безхребетності, опортунізму, індоленції, то це підкопує віру в державнотворчі сили народу. Даймо ж докази нашій молоді, що й у нас є одиниці гідні справжньої пошани, які виростають понад пересічність і які гострим зором уміють глянути в непроглядне для загалу майбутнє.

І врешті: коли від заарання вчимося в історії про дух крамоли й незгоди в нашому народі й коли нинішній день приносить приклади нетolerанції й примітивного егопентриз-

му, тоді з виховного погляду мусимо для молоді витворити середовище, спаяне внутрішньою солідарністю.

Так, отже, бачимо, що активізація Сеніорату в ділянці скріплення нашого наукового життя є важлива не менше з погляду виховання юнацтва, що й під аспектом внесення пластового духу в українську суспільність.

При з'ясованім завданні Сеніорату важливо, щоб у акцію включився Сеніорат як цілість, а не поодинокі сеніори. Бо це може бути дуже відрядним явищем, що українські пластуни добувають на УВУ чи УТГІ наукові ступні, стають активними членами професорського збору, добувають собі признання, пишуть праці, видають книжки, але це все є їх індивідуальним осягом, а не спільною акцією Сеніорату. Іншими словами: Пласт може бути виправдано гордий, що він виховав вартісні одиниці, але де ще мало: йому треба активізації загалу. Звичайно, щоб зачарувати загал сеніорів для розбудови української науки, треба, щоб він мав у своїх рядах задовільну кількість активних пластунів-науковців.

Більш вимовним фактом від участі поодиноких пластунів у праці Високих Шкіл може бути те, що, напр., в Інституті Заочного Навчання научний директор, адміністративний директор і педагогічний секретар є сеніорами, що в його Управі трьох членів (на всіх чотирьох) — це пластуни, що пластуни визначну ролю грають в його Кураторії, Т-ві Прихильників ІЗН тощо; ще важливіша роль при поширенні Інституту по різних континентах і країнах (на 10 представників, 6 — це пластуни); але врешті й ці факти говорять тільки про заангажовання одиниць, а не цілості.

Проте немаловажним фактом є те, що вже зроблений початок; він визначує напрям на майбутнє. Він дає змогу дати суцільні концепції; з погляду включення Пласти як цілості в розбудову наукового життя найважливіша концепція поширення пластового В-ва на загальногромадське. Це сміливий плян пов'язати живим словом і працею наших кращих науковців всю нашу еміграцію, з'єднати розпорощених по цілому світі, дати їм духову поживу й зміст життя, поставити тривкі греблі проти денационалізації, відвоювати втрачені позиції.

Цей плян важливий з того погляду, що він передбачує місце для активних науковців (продуцентів живого слова), керівних організаторів (продуцентів книжки чи журналу) й цілого загалу, який витворюванням опінії, поставою, прикладом і активним поширенням спричиняється до збуту продукції. При цій концепції важливе, щоб зберегти пропорції, щоб не закопати чисто пластової видавничої роботи, а щоб сполучити її з широко подуманою видавничою справою. Так подумане В-во в видатній мірі спричиниться рівною мірою до

скріплення виховної функції Пласту, що й до його ширшої ролі в здійснюванні активного включення в громадську роботу.

Ця програма вимагає усвідомлення собі ширини обріїв акцій: тут треба пригадати ролю друкованого слова при ви-творюванні опінії. Яке значення могло б мати в наших умо-зах сильне, справді незалежне (від партій і груп) видавни-цтво! Але пригадаймо крім цього дотеперішній тернистий шлях поширення української духової продукції, коли то 90% творів лежить у шуфлядах і куфрах; скільки нагромадженої енергії й цінних думок пропадає марно! І яка заслуга при-пала б тому, хто зумів би зрушити мертвий пункт. І врешті: створення при В-ві гурту творчих духів, „тресту мозків“, ма-ло б у нинішній час переломове значення.

Що каже калькуляція чисел? 2000—3000 журналу, 2000—3000 відборців на книжку дозволило б нам розвинути імпо-зантну діяльність. І як це легко можна б осiąгнути при 500 сеніорах, у п'ятьох континентах, у десятках країн, при ди-ципліні, при спільнім проводі, при зосередженні енергії!

Чи розумієте, Друзі, яку величезну силу маєте в руках? При Вашій зобов'язуючій опінії для загалу, при приєднанні 4-5 передплатників чи читачів кожним з Вас Ви могли б ство-рити базу для української вільної наукової праці, якої ми ні-коли досі не мали. Чи це не приманлива картина і велика заохота до здійснення гасла „Великого бажайте“!

І на тому тлі оцінім перший крок у цій ділянці: заангажування В-ва „Молоде Життя“ у поширенні Енциклопедії Українознавства. В найтемніший час нашої історії, на еміграції, в зруйнованій війною країні, після валютової реформи, в момент, коли завмерло поважне друковане слово,— постає на чужині чи не найбільш монументальний твір української науки; постає спільною працею українських науковців і українських пластунів. Чи не маємо права назвати цього ве-ликим вкладом Пласту у громадську працю й українську культуру? І чи цей вклад не зобов'язує нас усіх: керівників до послідовної розбудови почину, а загал до активної піддер-жки проводу? І передусім: нам усім треба пам'ятати, що за-ангажована честь Пласту; нікому не можна легковажно до цього ставитися. Бо невдача була б рівнозначна з перекре-сленням ролі Пласту серед громадянства на довгі роки. Це ствердження зобов'язує в рівній мірі в купецькій і в ідейній площині. Адже ж заангажування Пласту при Е. У.—це тіль-ки перший крок; чи за ним прийдуть дальші й чи зуміємо здійснити суспільну функцію Пласту, залежить від нас, від нашої охоти на велику гру, від нашої постави, від нашого пластового духу, від зусилля, щоб гра наша була зразкова, завжди чесна і пластова!

Я — пластун

Певно і непоганто стою на чужій землі й зухвало кидаю виклик
життя:

Гей, життя! Поборемося!

Передо мною життя; стихія ж моя — боротьба.

Я упертий і послідовний:

вирощений в любові Добра, Краси, Справедливости — в нена-
висті злого, безправ'я; в зліднях — та на чесній грі —
вихований у рідній традиції, бурхливим ревом далекого Дні-
пра й мрійливим шумом далеких степів, під стогін ка-
тованих на Батьківщині братів —
засталених турботами щоденного життя, мандрівками, пра-
цею, негодами —
узброчий любов'ю Батьківщини, Пластовим Законом —
з веселим, повним надії й усміху обличчям, з ясним погля-
дом піднесених очей, спрямованим на Велику Мету — віч-
но молодий — я пішов у далішу мандрівку. Всупереч
усім перешкодам...

Я, Український Пластун!

* * *

Куди не гляну — чужина довкола мене. І нераз ставало ніяково
самому. Та я знаю: стала гарпуються в огні.

...Далеко, далеко, на другому кінці світу, є той край...

...вимріяний, казковий і такий мені рідний:

де білі хатки з солом'яними стріхами говаються в садках
вишневих —

де квітнуть червоні маки по нивах —

де росте червона калина по лісах —

де співали солов'ї до сну моїм дідам і прадідам —

де сонце сяє так, як ніде на землі — — —

і де все замокло тепер, заглушене грубою московською лай-
кою —

де все поблідо тепер в пожарах палених міст, сіл і храмів
Божих —

де все померкло в довгій нсволі....

Це споконвіку земля моїх предків, іхніми кістьми засіяна, іхньою
кров'ю щедро зрошена.

Це моя Батьківщина, моя Україна, і я люблю її!

І знаю я ще:

що, не один я на чужині, а десятки тисяч таких, як я, без
хати і Батьківщини, порозкиданіх по цілому світу —

в тузі безмірній і в сльозах гірких нераз безсило опускали
руки —

і, може, мої найближчі друзі з гуртка, куреня є серед них,
а піодин не сміє пропасті для рідної справи.

Я бачу все. І я розумію, що я МУШУ:

*використати кожну хвилину вільного часу і невтомно пра-
цювати —
здобувати для себе й свого народу все нові скарби —
пам'ятати, яке мое завдання тут, і нагадувати другим про
їхнє.*

I тому я не смію:

*бути замкненим у собі і берегти свої цінні пластові прикме-
ти тільки для себе —
і тільки сам змагати до досконалості —
і говорити багато, як за тим не слідують діла.*

*Бо ті десятки тисяч ждуть мене. Вони кличуть мені: „Порадь!
Поможи нам забути минуле! Ми хочемо жити майбутнім!“*

*Забути? Ніколи! Я даю їм пораду. Даю їм евангелля. Все, що
можу, маю і вмію. Без різниці всім, чи з-над Дніпра, чи з-над Дні-
стра, чи з-над Дону і Кубані. Бо ніколи різнилтися тепер, саме тепер!*

I не один я:

*багато тут на чужині таких очайдухів, що не женуть ша-
лено за грошем (бо сьогодні він є, а завтра його нема), ані за
тим, що проминає,
а йдуть невтомно до Великої Мети.*

I я вірю твердо, що:

*запанує на світі Божа Справедливість,
встане мій край вільний з довгої неволі і почне гоїти свої
глибокі рани,
а я, йому до смерти вірний, діждуся тої хвилини і повернуся додо-
му, щоб віддати йому всі свої сили, знання й досвід, добутий на чу-
жині:*

*повернуся, щоб строїти нові, пишні храми, —
щоб відбудувати знищену Святу Руїну, —
щоб знов оглядати солом'яні стріхи білих хаток серед сад-
ків вишневих —*

*вільно ходити вздовж ланів пшеничних —
по вільних степах і лісах —
вільно слухати співуоловейка, що співатиме вільно на віль-
ній землі —*

щоб знайти заплату за своє скитання й поневіряння. —

*I приведу з собою на Велике Свято Волі всіх братів і сестер з чу-
жини.*

* * *

*I тільки, як часом пристану на часочок (а це мені вільно), я шу-
каю підкріплення:*

*я йду мандрувати, щоб набрати нових сил, —
я йду до своєї матері (бо я син природи), щоб у її романти-
ці знайти розраду —
але не тікаю від дійсності, щоб її забути, бо цього мені не
вільно ні на мить.*

Я збираю друзів і йду:

*чужими лугами і полями, бо вони нагадують мені мої —
на ріки й озера, бо вони подібні до моїх —
підглядати дикого звіра в лісах, бо й у моїх такий живе —
на верхів'я гір, бо це мені нагадує, що я маю прямувати на
вершини...*

*...Ще не спиває сонце ранніх рос із трав шовкових, не золо-
тить верхів'я дерев цілунком раннім —
що лиши кінчає свою дрімоту мовчазний бір старий —
— а я зустрічаю народини ранку,
як зустріну колись народини волі свого народу.*

I мандрую з місяця на місяце

*щоб мої м'язи стали тугіші —
щоб мій дух кріпшав —
щоб моя воля стала існувати в пригодах —
щоб Мати — Природа дала мені нову силу до далішої бо-
ротьби.*

*А вечорами дивлюсь на тисячі іскор, що линуть з моого багиття
високо під небо —*

*і кожна несе мої думи і пляни, що ім тісно в голові моїй —
кожна несе мій щирій привіт братам моїм —
і забирає від мене смуток, жаль і зневіру, щоб спалити їх
безслідно в просторах —*

щоб мої розум і серце стали гарними і чистими, як кри-

*Я слухаю казку дрімучого лісу,
пошуки вільного вітру.
I шталь...*

Я бачу мерехтіння далеких зір —

*і тіні моїх, у сталь закутих, предків, що приходять до мене в го-
стину.*

*I росте нова сила, новий запал. Я сьогодні мрію при ватрі — сную
нові думи величаві —
а завтра йду в життя їх здійснювати, йду в бій за них.*

* * *

*Гей, життя! Ти втомилося? Я ні! Ти старієшся? Я — вічно мо-
лодий! Ти мій ворог? Я ж тебе так люблю!*

*Проходять повз мене люди, немічні й згорблені, старі й недужні —
і для всіх у мене допомага їх потіха.*

*Зустрічаю я в своїй мандрівці байдужих і зрезигнованих, розби-
тих і відчужжених — і кожний відходить з новим запалом, вилікува-
ний і приєднаний для нашої справи.*

*I ще багато минаю інших нещасних і, як не можу ім помогти
інакше, то бодай скажу кілька щиріх слів, від серця до серця.*

*Чимало вже я витягнув потоптаючих, вирятував з-над краю безодні —
а скільки ще прийдетися рятувати в моїй життєвій мандрівці?*

*Гей, життя! Дорогу дай, бо ніщо мене не зупинить! Я йду все
вище й даліше, все сильніше й скорше!*

Мене кличе моя Велика Мета на обрію, я йду до неї.

Я, Український Пластун!

Степан Охримович ЧК.

Пластова й громадська робота

З приводу УП. З'їзду старших пластунів

(Передрук з незначними пропусками: П. Ш. ч. 1, 1930)

Пригадуючи перебіг усіх попередніх з'їздів УУСП, не складно усвідомити собі цілу еволюцію, що її пройшов цей улад від початку свого існування, щоб остаточно прийняти сьогоднішні, назагал уже твердо скристалізовані, ідеологічні й організаційні форми.

Одною з перших стало порушуваних проблем було завжди питання про відношення Пласти як організації до різних громадських установ та участь старших пластунів у т. зв. громадській роботі. Питання, без сумніву, одне із засадничих для цілого УУСП.

Для юнаків і тимбільше для новаків воно не існує. Для них Пласт є одинокою організацією, мініатюрою громадянства, світом, що в цілості вичерпує їхні заінтересування й обов'язки, наказує, як поступати на кожному кроці. Праця поза Пластом, т. зв. служба Батьківщині, подумана в першу чергу як педагогічний засіб, має свій початок і нормується тільки від одного осередку, яким є Пласт. Справа зміняється, коли рівночасно з переходом в ряди УУСП пластун стає членом громадянства з усіма правами й обов'язками. Місцем, де він повинен виявити себе, є не тільки сама пластова організація. З природи речі він входить у круг різних станових, культурних та політичних завдань, до яких Пласт як організація не має безпосереднього відношення. Служба Батьківщині перестає бути виховним засобом, вона стає першим завданням, яке треба реалізувати по думці прийнятих і органічно за своєніх принципів Пластового Закону. І звідси питання, яке стало предметом дискусій усіх попередніх з'їздів і причиною нерішучих, половинчастих пояснень на практиці в ідеологічній і організаційній справі: Чи Пласт як організація має брати участь у громадському житті і в якому характері? Чи силою своєї моральної вищості повинен монополізувати в своїх руках усі ділянки громадської роботи, в усіх без винятку справах займати суверенні становища? Тоді яке його відношення до політичних партій ітд. ітд.? Коли ж Пласт у першу чергу виховна організація для юнаків, то чи потрібно тоді поза пластовими інструкторами окремої організації старших пластунів? Чи, може, всі старші пластуни мають займатися виключно інструкторською працею, нічим більше? Усі ці екстремні питання, питання не тільки такої чи іншої діяльності, але питання цілі й призначення уладу взагалі сьогодні вже поза нами. Трохи міркувань, більше досвіду —

і життя само принесло їм розв'язку, поставило на єдиний правильний шлях. Останньому з'їздові прийшлося тільки без зайвих дискусій з'ясувати дійсність і зафіксувати в коротких резолюціях...

Про призначення уладу ст. пластунів як найвідповіднішої форми для зберігання ідеалів доброї громадської служби, а ніколи для безпосереднього вміщування як організованої цілості до тої чи іншої громадської роботи— після останнього з'їзду можемо говорити й у нас. Тільки у нас, йдучи за точкою Пл. Закону про слухняність, організованість, організаційні форми більш зв'язані, не такі свободні, як у англійців. В цій формі УУСП є продовженням цієї школи доброї громадської служби, як і ціле життя для людини є школою.

Зокрема наші курені старших пластунів у формі нових студентських корпорацій з розвиненим товариським життям і суверенним впливом цілого гурту на погляди й поступки кожного члена на всіх ділянках життя виявилися найкращою формою співжиття на засадах пластової ідеології та найбільш природним місцем для виявлення індивідуальності в колективі.

Другим питанням щодо громадської праці старших пластунів, яке вже від довшого часу вимагало категоричної відповіді, є питання: Чи й наскільки зайняття в Пласті звільнює даного пластуна від активної участі в громадському житті? З позапластових кругів пластуни нераз зустрічаються з заекидом, що замикаються виключно в своєму крузі, марнують час на пусті заняття й забави і не виконують навіть примітивних громадянських обов'язків. Ці заміти подиктовані передовсім недоцінюванням цілої пластової роботи, її регенеруючого виховного значення для нації, подібно як ще дуже недоцінюють у нас, напр., спорту. І тут не могло бути іншої відповіді, як та, що її ясно поставлено на з'їзді. Пласт як та-кий є вже сам дуже важливою громадською установою, і тому пластун, зайнятий працею в Пласті чи як інструктор, чи як член провідних його органів, має повне право поза загальними громадянськими обов'язками відмовитися від вимаганої від нього іншої громадської праці. Цього вимагає розвиток і поширення самого Пласти, про що дбати є хіба в першу чергу таки річчю пластунів. З другого боку, ніяк не провинюється ані проти громадянської моралі, ані проти Пластового Закону пластун, що реалізацію своїх пластових обов'язків бачить поза пластовою організацією, в тій чи тій ділянці громадського життя, їй для цього свою працю в Пласті обмежує до дрібних, буденних, загально-вимаганих чинностей. Відповідно до власного заінтересування, вродженого наклону чи набутих кваліфікацій пластунам залишається вільну руку вибрati пластову чи іншу ділянку громадської праці, цю чи іншу форму служби Батьківщині, щоб виконува-

ти її згідно з принципами Пластового Закону й вносити всюди в найрізноманітніші прояви життя елементи пластового духу. Річчю Команди УУСП (знов згідно з винесеними резолюціями) є тільки нормувати й контролювати працю поодиноких ст. пластунів в різних ділянках. Цілком речево винесено при цьому критерій ініціативної й звичайної, буденної роботи. Самі ж пластуни вже досі виявили в великій мірі свій розмах і спромогу боротися з твердими вимогами життя, і ми певні того, що ще краще виявлять їх далі*.

Наталка Білозор

Старше пластунство в „Новому Світі“

В ієрархії пластових уладів

УСП займає особливе і незвичайно важливе місце. Він є не тільки переходовою стадією між УПЮ і УПС, не тільки лучником між провідними органами УПУ і „сірою масою“ обох молодших уладів — але, передовсім, *є безпосереднім носієм пластових ідеалів, перещеплюючи їх в душі юнацтва як його найближчий виховник.*

Значення УСП в УПУ росте щораз більше, коли візьмемо під увагу, що ряди Сеніорату рідшають і ми маємо заповнювати ті прогалини, що збільшуються з кожним роком. Працю перших організаторів та ідеологів Українського Пласти *маємо продовжувати ми й ідею УПУ маємо заховати такою чистою і гарною, якою нам принесли її творці.* Та щоб стати гідними реалізувати дальнє те, що розпочали сеніори — мусимо бути свідомі наших великих завдань і ставитися до них з найбільною повагою.

Але і це не вичерпує всіх обов'язків, що їх на нас накладає УПУ. Живучістьожної організації полягає в тому, щоб — *не змінюючи її ідейної суті — впроваджувати зміни й удосконалення, залежно від обставин, що їх нам створює життя.*

*) Степан Охримович, * 18. IX. 1905, † 10. IV. 1931, ст. пластун (курінь „Червона Калина“), визначний студентський діяч, голова комітету І. Краївської Студентської Конференції у Львові і член І. студентської репрезентації СУСОП, І. голова студентського ідеологічного Т-ва ім. П. Могили у Львові (1928/29), видатна постать українського націоналістичного руху, член КЕ ОУН на ЗУЗ, політичний в'язень, співробітник пластових і студентських видань.

Погляньмо в минуле.

Скільки гнучкості і справді пластової зарадності мусили виказати пластові провідники на протязі тих 40 років існування УПУ, щоб провадити його незміненим у суті, та однаково притягаючим, по крутих та небезпечних дорогах нашої історії останніх десятиріч.

Чи ж не приятелем був наш Улад, що своїм пошарпаним тілом заховав все живуче та здорове серце?

Світова війна перервала в зародку великий творчий задум наших корифеїв і зразу ж забрала нам з тоді ще нечисленних рядів УПУ найкращих його синів, як С. Тисовський, Федь Черник та другі.

Та ще не прогули гармати кругом молодої Української Держави, як знов із попелу пригаслої ватри роздувають ті, що ще залишилися — нове полум'я, що згодом розгоряється у Велику Ватру. Вона світить ясно від Кубані до Карпат і від болот Полісся до кучерявої Тиси; а кругом тої ватри громадиться щораз більший круг молоді, заслуханої в слова, що голосили забуті ідеали наших лицарських прадідів: любов Бога і Батьківщини, поміч другим та слухняність супроти наказів своєї влади.

Та скоро морозний вітер большевицької навали пригасив вогонь Великої Ватри, і пластуни, взявши по дорогоцінній жариці з її попелища, понесли цей жар туди, де можна було з нього розпалити нову ватру — може меншу, може скромнішу — і згромадити вокруг неї нові гурти борців за ідеали св. Юрія.

В той час твориться УСП.

Він виростає з рядів юнацтва, вихованого тими, що вперше запалили Велику Ватру. Багато з них, ще в юнацтві, мали нагоду пристосувати пластові вміlostі на службі Батьківщині — послушні клічеві пластової готовості, як, напр., курінь пластунів в Стрию в часі, коли поставала молода Українська Держава на Галицьких Землях. Побіч них рам'я в рам'я ішли юначки.

Багаті в такий досвід юнаки, перейшовши до УСП, взялись до організаційної і виховної праці в УПЮ і УПН, помагаючи малій горстці сеніорів з цілим своїм молодечим запалом.

В короткому часі *ім'я старшого пластуна стає символом громадянина — патріота*: обов'язкового, сумлінного і повного посвяти. Пластуни не обмежуються тільки до виховної праці в молодших уладах, вони беруть живу активну участь у всіх ділянках громадського життя. Стоять на чолі у боротьбі за український університет у Львові, займаються культурно-освітньою діяльністю серед селянства і робітництва, посвячуючи на те свої вакаційні дні, неділі та свята;

беруть участь в акції допомоги політичним в'язням та полоненим, наражаючи нераз своє здоров'я, а то й життя (можливість заразитися черевним тифом); старшим пластунам завдячується упорядкування воєнних могил на Маківці, Лисоні, Посухові та обох цвинтарях Львова. Від 1926 р. вони організують і провадять пластові виховно-вишкільні табори для УПЮ і УПН в Підлютому, на Соколі, в Остодорі, Старяві, Ісакові, на Волині та Поліссі.

Польська влада, невдоволена активністю пластунів, проводить арешти, репресує пластових провідників, розв'язує пластові частини — та немає випадків, щоб це заломило пластового духа, зменшило пластову активність, а навпаки — кожна колода, кинена під ноги УПУ, наповняла радістю серця пластунів, що приходиться їм поборювати ще одну перешкоду.

Створення ОУН забрало ряд пластунів з виховних постів, бо на засадах чесної гри вони не могли рівночасно служити „двох богам“; *утовні могли себе віддати тільки одній організації*. Прийшов поділ роль: одні реалізували гасло служби Батьківщині в чинній боротьбі в підпіллі, другі залишилися при Пласті, щоб виховувати для Батьківщини м'ялоді покоління твердих характерів. Рівночасно

польська влада розв'язує УПУ.

Полум'я Великої Ватри розгорілось надто ясним вогнем, разило очі польським окупантам, і вони боялися, щоб не запалили від нього серця всіх, поневолених ними, українців і не кинули їм визову: „Віддайте назад те, що від віків належало нам!“ Насильно загасили багаття, залишаючи сіре попелище. Та пластуни розгорнули пошіл і дорогі жарини понесли з собою в Гіргані, щоб їх заховати серед струнких смерек, над бурхливими водами Лімниці та Стравігору.

Пішли в скриню пластові однострої та капелюхи, а лейкійку так кожний сховав, що ніякі труси не змогли її відкрити.

КВОММ — ТОДОМ — ВСУМ — дальший етап розвитку УПУ.

Змінилася форма, *та незмінною залишилася суть*. Вогонь Великої Ватри — закритий від ворожих очей верхами смерек — знову розгорів від прихованіх жаринок, а УСП знову припало почесне завдання виховної праці в таборах КВОММ-у, під досвідним оком сеніорів УПУ.

Рік-річно літом розгорялася ватра і сипала іскри далеко по всіх українських землях, скликаючи юнацтво та новацтво на Велику Гру.

І знов слова гутірки біля багаття засівали в сердях великі ідеали, а бистрі очі виховниць слідкували, як посів росте і видає овочі. В той час саме готували і нас до великих завдань служби Батьківщині. Кожного року напливало до табору до 500 юначок — однак кукіль зневіри, сіяний поляками, багато засіву знищив зарання. З кількох сотень вихованок КВОММ-івських таборів ледви кілька десять перейшло до УСП, склавши пластову присягу 1939 р. на таборі в Ко- смачі — і вони не завели.

Коли погасла ватра, стоптана копитами большевицького наїзника, старші пластунки не забули заховати її жар у своїх сердях.

Багато з них згинуло в тюрях НКВД, багато пішло кривавим шляхом у сибірські тайги; але горстка, яка залишилася — з хвилиною, як прогомоніли звуки залізної стопи Джінгісхана — закотила рукави і взялася негайно до праці, використовуючи оптимально скупі можливості, що їх давала німецька влада, відновлюючи УПУ під назвою ВСУМ, спершу з осередком у Krakowі, а відтак у Львові. Багато труду коштувало, щоб роздумухати напівпригаслі жарини в горюче полум'я. Та ті, що зібралися після двох років біля першої ватри, відчули, що цей простір часу перестав існувати; здавалося, що тільки вчора погасло космацьке багаття, *а пластова ідея така жива, якою була тому 10 років.*

УСП — Курені Передових ВСУМ — стали знову на свої покинені місця виховників і громадських робітників.

На жаль — загально пануюча атмосфера партійного розбиття, опортунізм супроти німецької влади, а далі війна і тяжкі матеріальні умови відбилися і на обличчі старшого пластунства. Молодь почала дивитися на Пластову Ідею через призму нездорової партійної атмосфери і викривлювати її. Тяжка боротьба за існування відбирала силу до безкорисної праці. Несовісність, неточність та брак почуття обов'язку у виконуванні взятих на себе завдань стають звичайним явищем, тимбільше, що ВСУМ перейшов на масівку і до Куренів Передових часто входили деструктивні одиниці. Ряди старших пластунів, що вийшли зі школи КВОММ-у, були дуже прорідженні, а виховників був великий брак, тому і за виховну роботу бралися не все відповідні люди.

Ряд інструкторських таборів у Криниці, Пасічній, Брюховичах та Шклі — відкрив очі багатьом старшим пластунам, і ідейний рівень Куренів Передових значно піднісся.

В 1942 р. зустрічаємо знову ряди вишколених старших пластунів при виховній роботі серед юнацтва і новацтва, а багато з них посвячує свої вільні хвилини і громадській діяльності: поміч полоненим, поміч раненим українцям німецької армії, зв'язок з утікачами зі Східної України.

Головне останнє — зв'язок з нашими братами зі Сходу, що дозволив нам вперше від 20 років стиснути їхню руку і склонити голову перед силою їхнього духу, що дозволила їм перетривати совєтську каторгу і заховати вірно українське серце — поставив перед Пластом нове завдання: *знайти з ними спільну мову*.

І ми її знайшли — ВСУМ здобув нових симпатиків і нових членів — почуття соборності наповняло наші серця новими творчими силами.

1943 — рік, коли твориться Українська Дивізія і УПА. Пластова Готовість Куренів Передових — готовість чинної служби Батьківщині, скріплена пластовими вміlostями — дає нам найкращих вояків в обох військових формacіях. Перша Українська Дивізія — це головне пластуни. Багато їх гине під Бродами, а ті, що залишаються при житті, переходят до УПА і продовжують боротьбу з большевицьким наїзником.

Після другої окупації цілої України большевиками горстка пластунів, що не згинули в боротьбі і встигли заховати своє життя, покидає Рідну Землю і переїжджає даліше на захід — до Німеччини й Австрії. Одні з них — з глибоко вкоріненою Пластовою Ідеєю, другі — менш вироблені.

Роки 1944-45 — це роки мандрівки, що не дозволяють систематично провадити пластову працю.

Віднова пластової організації на чужині.

Зараз після закінчення війни діяльність УПУ оживася і знаходить свій вияв у відновленні СУПЕ в жовтні 1945 р. Українська молодь всіх трьох окупаційних зон Німеччини й Австрії приймає цей факт з великим ентузіазмом. По всіх більших осередках української еміграції творяться щораз то нові юнацькі, новацькі та старшопластунські частини. Та проріджені ряди Сеніорату і горстка старших пластунів, нераважно вихованців ВСУМ-у, ніяк не вистачали, щоб опанувати організаційно та виховно все зростаючі улади УПЮ та УПН.

СУПЕ було приневолене прийняти в члени УПУ ряд старших пластунів — новаків, що не були досі ні у ВСУМ-і, ні в УПУ. Через те повходили у виховні кадри УПУ люди без пластового досвіду, часто без пластового духу, деякі з нездоровими амбіціями, деякі з партійними тенденціями підховувати з пластунів партійний доріст. Таким чином УСП став якби зліпком людей дуже різних щодо пластового вироблення і настави до метод пластової виховної системи. Зупиняючися передовсім на УСП-ок, можна провести таку характеристику членів:

Перша категорія — це члени, що звичайним пластовим порядком перейшли до УСП-ок з УПЮ (ВСУМ), вишколені в

пластикових таборах практично та ідейно — з відновленням УПУ взялися з повним зрозумінням за виховну працю. Вони стоять в тіснім зв'язку з провідними чинниками УПУ, беруть активну участь в організації УПЮ та УПН, деякі входять самі в провідні органи СУПЕ, організують і проводять виховні та вишкільні табори для всіх трьох уладів та надають тон цілому УСП-ок.

Друга категорія — це ті, що ніколи не були в УПУ, але — перейняті Пластовою Ідеєю — ставляться до всіх своїх завдань, що на них накладає Пласт, з повним зрозумінням. Вони в короткому часі підтягаються до першої категорії і виробляються на вартісних виховників та інструкторів. Пластовий досвід добувають працею над собою, використовуючи кожну нагоду — чи то на сходинах ст. пластунок, чи на таборах.

Третя категорія — це реміснича і сільська молодь без середньої освіти, що виявляє багато доброї волі, але високі вимоги пластових проб, пристосовані до молоді з середньою освітою, не дозволяють їй підтягнутися до першої і другої категорії; багато з них через те знеохочується і відпадає. Еміграційна гарячка не дозволила нам опрацювати і ввести в життя правильника і програми проб, пристосованих до їхнього рівня знання, хоч це було в проекті ще в 1947 р. Серед них ми втратили багато вартісних одиниць, а тим, що залишилися, хоч працюють віддано і з запалом, брак загального знання часто перешкоджає вести виховну працю. Найкраще вони вив'язуються як виховниці в УПН.

Четверта категорія — на щастя нечисленна, дуже різномірідна — це ті ст. пластунки, що вступили до УПУ з різних причин, *тільки не на те, щоб бути справжніми пластунками*. Одні з них вступили для „моди“, коли вступали їхні товаришки чи товариš, других потягнув однострій і паради, інші знову вступили знаку партії. Багато з них відпало, але ті, що залишилися, ніяк не виказують охоти працювати над собою, здобути пластові вміlosti, зглибити пластову ідеологію та пластові виховні методи. Від активної праці відсуваються, а коли деякі з них і працюють виховно, то висліди їхньої праці, з браку досвіду, дуже марні. На сходинах ст. пластунок неявляються, на табори з засади не їздять. Свій брак знання виховних пластових метод покривають ніби військовим „дрілем“ і зовнішньою формою; ясно, що їхні вихованки теж не ліпші від них. Стиль їхнього приватного життя далеко відбігає від пластового, а юначки, що у виховниці все хочуть бачити ідеал, стають часто перед різкими контрастами між словами і вчинками своїх впорядниць.

Черговий етап.

Всі чотири категорії ст. пластунок, що ми з ними зустрічалися в Німеччині — перенесли своє поле діяльності і на нові еміграційні терени СДА, Канади, Австралії, Тунезії та Південної Америки.

УПУ ввійшов у нову фазу, а тим самим станули перед його членами нові завдання.

В першу чергу *мусимо собі здати спрачу з нових обставин*, в які ми попали, приїхавши з Європи і вийшовши з-під опіки IPO.

1. Концентроване життя в таборах ДП скінчилося, і *ми попали в повну розпорощеність по всіх частинах світу*.
2. Безділля, легкий прожиток та безтурботність за хліб щоденний, такі питомі таборам ДП, змінилися у *важку, часто не за фахом працю, у справжню боротьбу за існування*, сполучену з безліччю дрібних турбот.
3. Вільний час, що його ми мали доволі в таборах, скоротився до кількох годин. 8 до 10 годин праці, додавши час на переїзд з місця замешкання до місця праці — забирають майже пів доби, так що *для громадської роботи залишаються неділі і свята*.
4. Дешевша комунікація та невеликі відносно простори Німеччини дозволяли нам зустрічатися часто навіть з людьми з найбільш віддалених українських осередків. Тут дорога комунікація і великі простори цього не дозволяють, і *зв'язок між людьми відбувається переважно листовною дорогою*.
5. Загумінковий спосіб життя таборів, що обмежувався до внутрішньо-таборових спорів „за владу“ — скінчився. Ми знайшлися серед світової арени, в центрі політичного життя всіх частин нашого ґльобу, і стали свідками не тільки економічної боротьби двох найбільших потуг світу, але й боротьби за вселюдські ідеали, *боротьби матеріялізму з ідеалізмом*, боротьби Правди з брехнею і насилем.

Це в загальному *ті зміни, що прийшли до нас ззовні*, зміни, що охопили всіх бувших ДП без огляду на національність.

Якже ж змінилося наше внутрішньо - українське життя?

1. Питання „східняків“ і „західняків“, що нераз досить гостро виступало в таборовій „політиці“, перестало існувати, а перед нами *виринуло нове питання: старих і нових емігрантів*, значно складніше, як попереднє. Коли людей центральних і західніх земель України різнила тільки ментальність, виплекана різними політичними

чинниками, то 25, а то й більше років життя на *неукраїнській території*, серед цілковито чужого під національним оглядом середовища, витиснуло на давніх емігрантах куди сильніше п'ятно, бó змінило не тільки ментальність, але почало *вже запускати глибоко коріння денационалізації*. Мала національна свідомість старих емігрантів була сприяючим чинником. *Покоління українців, рожденних вже на новій землі, покоління наших ровесників — по більшій частині стало для нас уповні чужим.*

2. *Церковна ворожнеча* — така чужса для нас — тут прийняла такі гострі форми, немов би ішлося не про різні конфесії, а про ворожі собі нації.
3. *Партийна боротьба*, така питома таборовим будням, тут дещо притихла і набирає інших форм, хоч ще не ясних, але, можу сказати, більш конструктивних, як це було в Німеччині.
4. Вкінці ізоляція від чужинних впливів в таборах ДП, що були в більшості однонаціональні, вже за нами, і *ми тепер попали нагло у сферу сильно денационалізуючих впливів*, що стають для нашої національної відпорності поважною загрозою, головне, коли йдеться про нашу молодь.

Нові обставини накладають нові обов'язки.

Така нагла зміна обставин відбилася дуже сильно і на діяльності УПУ. Зорганізована в УПУ молодь, що була тісно з'язана з більшими українськими осередками (таборами) в Німеччині й Австрії, розбрелася тепер по цілому світі, і багато пластунів таким чином „загубилося“, втративши контакт не тільки зі своєю матірньою пластовою частиною, але й з пластовим проводом.

Зорганізувати її наново, *підшукати відповідну форму зв'язку та праці* з пластунами т. зв. „великого віддалення“ — це нові завдання, що виринули перед провідниками УПУ.

А потреба в УПУ тепер більша, як колинебудь була. Пласт як виховна організація молоді має стати *заборолом проти денационалізації і противагою всім деморалізуючим чинникам*, з якими зустрінulaся наша еміграція.

Пласт розпочав Велику Гру, з якої мусить вийти переможцем. Він має принести Батьківщині в дарі *сильних тілом і здорових духом громадян* — патріотів, провідників і будівничих відродженої Української Держави.

Ми — старші пластунки, що виховуємо безпосередньо молодше покоління, допомагаємо сеніорам опрацьовувати програми пластової праці, входимо в провідні органи Пласти, беремо участь у громадському і політичному житті — є саме

тим уладом у пластовій ієрархії, що від нього найбільше залежить будуче Пласту та обличчя української молоді. Нові обставини накладають на нас нові обов'язки.

Розпорешеність пластової братії по цілому світі збільшує тільки нашу активність і живучість. Бо це тільки *одне з тактичних потягнень* Великої Гри. Ми — пластуни повинні бути всюди там, де живуть українці, щоб стояти на сторожі їх національної свідомості та не дозволити потонути у чужому морі ні одній українській душі.

Розпорешеність — це стимул до скріплення зв'язків та дружби між членами поодиноких пластових частин. Найдорожчі для нас все ті, що від нас далеко: чи самотня „Веселка“ у пралісах Бразилії, чи „Сpartанка“, закинена на острів Нової Зеландії, чи „Мавка“, кинена з „лісу“ на австралійський степ — всі вони живо цікавляться пластовим життям, а їхні листи в М.Ж. — це їхня участь у сходинах матерініх частин.

Заробіткова праця забирає нам багато часу, але попри неї все ще можемо і мусимо знайти вільний час для *праці над собою* і для громадянства.

Фабричне середовище провадить до отупіння і пролетаризації. Ми мусимо намагатися виповнити кожну вільну годину „прецінним змістом шістдесят хвилин“. Кому пощастило ще в Німеччині закінчити студії і здобути звання, а тут не вдалося дістати праці за фахом — нехай не занедбує того, що здобув, і бодай годину в тижні присвятить фаховим студіям. Хто ще не здобув фаху, нехай старається всіма силами його здобути; вечірні школи дають нагоду. *Здобути звання* — це наш священний обов'язок супроти Батьківщини.

Не вільно нам залишатися байдужими і до життя, що нас отежує.

Ми мусимо „іти через життя з відкритими очима і вухами, бістро помічувати все цікаве, гарне, пориваюче, що всюди є в житті, та не всім відкрите“. Чи ж остеронь будемо стояти, коли цілий світ у боротьбі за Правду, Добро і Красу?

Коли в політичному житті кується доля світу, а з ним і „бути — чи не бути“ України як самостійної держави, нам старшим пластункам припадає теж малий удел у цій боротьбі.

Свідомість, що ми члени *політичної еміграції* — накладає на нас обов'язок репрезентувати українську націю перед чужинцями.

В першу чергу повинні чужинці пізнати, що ми не якийсь відламок російського народу, але великий самостійний народ, що має своє світле минуле, багату культуру і великий вклад у боротьбу Європи з азійськими кочовиками. Ми мусимо їм довести, що українці мали свою власну державу, а втратили її через економічні багатства українських земель; але відко-

ли ми втратили самостійність, ведено стала боротьбу, щоб її здобути заново.

Така пропаганда, однак, вимагає немалого знання історії, географії, культури та геополітичного становища України, і цього нам не вільно занедбати.

Українознавство — це наша одинока зброя на чужині.

Велике значення має також наша зовнішня поведінка: заховати її такою, яка була прийнята в Європі: ввічливість, зрівноваженість, культура в руках, мові і зовнішньому вигляді, усміх — з'єднають нашій справі певно неодного чужинця.

Корисно все мати під рукою альбомики фотознимок з українських міст, вишивок тощо і книжки про Україну в мові країни, в якій живемо.

Опанувати мову народу, серед якого живемо — перша вимога нашого успіху.

Супроти внутрішнього життя української еміграції маємо теж ряд обов'язків.

Пласт виховав нас на чесних і добрих громадян — патріотів, т. зн. у всіх наших вчинках мусимо добро *Батьківщини ставити на перше місце*. Розходження між „східняками“ і „західняками“, між „старими“ і „новими“ емігрантами та партійні крамоли не сміють ні на хвилину змінити нашої постави.

Ми — соборники і державники. Всі українці для нас однаково дорогі, нашим обов'язком є тільки освідомити не-свідомих, що мета у всіх нас одна: соборна держава, в якій для всіх українців з усіх земель і для всіх українців різних віровизнань знайдеться належне їм місце.

В партійних поглядах ми повинні стояти на боці тих, що думають і діють справді по-державницьки. Пластун веде чесну гру, і немає у нього розходження між словами і вчинками.

Про завдання старшого пластунства у виховній ділянці УПУ мова в окремій статті. Тут підкреслю тільки одне, що ті ст. пластунки, що не працюють безпосередньо виховано, виховують свою поведінкою і ніколи не повинні забувати, що на них звернені очі молодших і кожний їхній вчинок, незгідний з Пластовим Законом, підриває у безkritичного юнака чи новака авторитет цілого Пласти. „Твої вчинки так голосно кричать, що я не чую, що ти говориш“.

Словність, сумлінність, точність та безкорисність повинні характеризувати кожний наш вчинок. Пластунці мусить бути питомий *пластовий стиль життя* з виразно окресленими ознаками: активність, бистрота, інтелігенція, енергія, здоров'я та усміх, а далі безкорисність, учинність і віра в себе повинні бути її „сильними звичками“, що не дозволили б нікому сумніватися, що має до діла з пластуном.

Тому, подруги, не гаймо часу, провірмо свою пластову поставу і берімся до діла — дополнім те, чого нам бракує, киньмо геть від себе байдужість і зневіру, бо *життя не стоїть, хто йому не додержить кроку, залишиться позаду*.

Наша Мета нам світить ясно, окрілем і вірою в перемогу Правди — світло воскресної зорі, а в серцях несемо жаринки пластових вогнів, щоб, осягнувши Мету, розпалити з них велику, ніколи не згасаючу Ватру Волі.

Дмитро Петров

Практикуймо Пластовий Закон

Постійні нотки збайдужіння до пластової праці доволі широкого кругу пластунства як у пластовій пресі, так і в усних дискусіях, чи врешті власна обсервація провокують мене зайняти слово в цій справі.

Важливість питання потенціюється, коли зважити, що байдужість і пахил до вигідництва закрадаються навіть у ряди юнацтва. Старші натомість, ті навіть, що „тягнуть“, в підсвідомому, може, збайдужінні керуються тактикою „найлегчої лінії спротиву“, чим переступають Пластовий Закон, роблять певну кривду молодим характерам, які з природи речі повинні поборювати труднощі.

Правда, причин до такого стану чимало. Початкові труднощі піонірського життя в нових країнах поселення; складність пластування (в повному розумінні цього слова) в розписаному стані; брак чіткого правного оформлення Пласти (принаймні для декого); врешті, будьмо щирими — абсолютно заслабе пластове вироблення нашого старшого пластунства, чи повоєнного юнацтва, завершує комплекс негативів, які в більшій чи меншій мірі зумовлюють сьогоднішні відносини в УПУ.

Очевидно, такий стан не можна толерувати. Мимоволі ворушиться свідомість, виринають різні думки, які, хоч і не нові, все ж побудять, може, сумління тих, кому справа виховання і вдереждання української людини перед денаціоналізацією справді дорога.

Думаю, здвою було б нагадувати про досконалість метод виховання молодого нарибку. Сорокалітній досвід фахівців виховної справи говорить сам за себе. Так само конечність вдержати за всяку ціну Пласт на вигнанні — справа зрозуміла, очевидна.

Звідсіля і згори засуджені на невдачу думки про безперспективність пластової діяльності в чужому середовищі чи

тенденції змонополізувати працю української молоді в якійсь одній організації.

Вимоги нашого емігрантського життя такі гранчасті, такі багаті в методи, що для кожної організації (а їх чимало) багато простору для діяльності. Щоб лише добра воля була, бажання діяти та знання своїх метод. Адже ж цілі у всіх однакові.

Пласт має чітко означену мету і не менш прецизно опрацьовану тактику, як до цеї Великої Мети дійти. Пластова ідеологія і Пластовий Закон забезпечують йому соборницьке, понадпартійне, понадконфесійне й понадпросторове відношення до суспільно-творчих процесів нашої спільноти. Мало того. Пластовий Закон та пластова ідеологія зобов'язують до чогось більшого, шляхетнішого. Вони наказують нам засипати прогалини в нашій духовості, що їх час і простір вирили. Про зовнішньо-національні зобов'язання не згадую. Щоб хотіти сповняти місію емісарів, треба здобутись на відвагу виправити себе внутрішньо. І тут власне байдуже ставлення до колись святих обов'язків, а сьогодні таких „нудних“, каже заглянути в себе самих, в свою душу.

Чи ми дійсно є конструктивними каталізаторами в суспільно-творчих процесах? Чи все в нас гара兹д з Пластовим Законом, коли нас „викидають на вулицю“? Чи, бува, не мають частинно рації ті, хто закидує нам „причіпку“ якогось вужчого політичного чи релігійного угрупування? І врешті, чи не чуємо ми викидів сумління, нехтуючи, може й підсвідомо, Пластовий Закон, пластові обов'язки, даючи нагоду розвиватись усіким „комплексам нижчості“, побоюванням за „наслідки“ в молодих душах наших молодих друзів? Чи не зумовляємо ми в той спосіб збайдужіння навіть у найревніших?

Дехто може закинути, що корінь лиха в тому, що ми закопуємося зимою десь у підвалах церковних чи других „бейзментів“, а літом зникаємо в гущавині лісів — тобто не дорозуміває методи індивідуалізму або „духу своєї пачки“. Не думаю про театральність. Але ці закиди до певної міри слушні. Адже практичних вартостей (видимих) з елітарно-індивідуального виховання не видно в щоденному житті. Ми й дальше переводимо (практикуємо) Пластовий Закон лише на сходинах чи принаїдних імпрезах. Пластового знання, набутого в цьому таємничому крузі, ми не практикуємо. А це ж і зумовляє збайдужіння не лише до Пласти, а й до самого життя. Звідсіль середовище, будь воно нова еміграція, чи тим-більше давня, для нас видається чомусь холодним. І, на мою думку, лише тому, що ми не практикуємо Пластового Закону в щоденному житті, не живемо пластовою ідеологією. Ми не шукаємо порозуміння з оточенням, боїмось вийти зі шкаралупи надто вузько зрозумілого індивідуалізму.

Будьмо собою, повноцінними характерними індивідами. Вчімся жити з людьми по-пластовому, вміймо оцінювати їх, якщо хочемо, щоб нас цінили. Лихих людей немає. Ми їх робимо недобрими, бо ми не шукаємо за добрими прикметами в них.

І тут мимоволі асоціюється думка американського педагога і дослідника суспільних взаємовідносин Дейль Карнегі: *Think, speak and act in terms of another people interest* (Думай, говори і дій для добра інших).

Так, на хвилинку бодай забудьмо своє „я“ (остання ж літера в нашій азбуці), спроможімся дати місце виразові „ти“, або ще краще „ми“ (але в соборницькому розумінні), а переконаємось, як „ми“ з непомітною швидкістю забагачуватимемо круг наших приятелів, наскільки цікавішою стане наша діяльність, наскільки краще ми будемо почуватися, хай і в найневідрядніших умовах.

Тому практикуймо Пластовий Закон.

Ліда Палий

До питань пластового виховання

„Основне завдання Пластового Руху за кордоном — це збереження української дитини для України“. Ці слова д-ра Фіголя виразно накреслюють теж завдання УСП. Форми, методи праці може прийтися нам змінити, однак ціль наша незмінна. Всю свою увагу звернім на виховну працю!

Кожна ст. пластунка мусить знайти собі відповідне місце у **виховній системі** Пласти. Правда, не кожна з нас надається на впорядницю, бо це найтрудніша й найбільш відповідальна галузь виховної праці. Залежно від здібностей і зацікавлення можна працювати як інструкторка, дописувати до пластових видань, укладати гри й таке інше. Слід уже нам забути юнацький підхід до праці і не обмежуватися до сходин і гутірок!

Багато з нас вже працюють як виховниці, однак праця все ще недомагає. Чому? Можна складати вину на брак вишколу, брак підручників, однак чи не найважливішою причиною є, як вказує Командантка Пластунок, **непластовий підхід** деяких пластових виховників.

Нам всім слід зревідувати щераз себе, свою пластову поставу та наші виховні методи. Не виконуймо своїх завдань без душі, тільки з обов'язку! Застановімся, яка праця нам найбільш відповідає, застановімся над завданнями Пластового Руху, над завданнями виховника, формами й засобами праці. Читаймо нашу виховну пластову літературу, маємо до-

ступ теж до англійських та американських підручників. Ви-
робім собі на все свою власну думку, не чекаймо сліпо на
готові формули — шабльони, програми праці, бо таких у Пла-
сті бути не може!

Чи надаюся на впорядницю? Чи я свідома свого мораль-
ного права вимагати довір'я юначки? Чи мое поступування
в щоденному житті може бути прикладом новачці чи юначці?
Чи я вироблена пластово — головне, з ідеологічного боку?
Чи цікавлюся всіма пластовими виданнями, „нишпорю“ по
бібліотеках, роблю собі записи? Чи я стало поглиблюю своє
знання? Чи є у мене охота й запал передати свої вміння
молодшим подругам?

Коли відповім „так“ на ці всі питання, надаюся на **впо-
рядницю**. Перебуваючи в пластовому окруженні, не важко
буде мені рішитися, що мені більше відповідає: новацтво, чи
юнацтво.

На дітвому і молодь чигає тепер більше небезпек, як ко-
линебудь досі. В останніх роках діти покинули „лягри“, тоб-
то українське середовище, і попали в зовсім інший світ.
Батьки, звичайно переобтяжені працею, не мають багато ча-
су на виховання дітей. Діти у вільний час бігають по ву-
лицях, не зважаючи нераз на вуличний рух, бавляться без-
душних гор, а то й учаться нечлено відноситися до старших.
Новоприбулим в більшості доводиться жити в гірших, фабрич-
них дільницях, і діти перебувають нераз і в поганім товари-
стві. З одинокої літератури, т. зв. „комікс“, діти вичитують
про різні злочини, любовні афери, чи якесь маячиння про
надлюдину.

Старші юнаки попадають теж під вплив шкідливого ото-
чення. Деякі перебирають безкритично звичаї, бруковий жар-
гон, строї гірших дільниць в переконанні, що вони пристосо-
вуються до Нового Світу. Вільний час проводять в безціль-
ній крутанині по вулицях, дрогеріях, на читанні пустих жур-
налів для „тінеджес“.

Деякі юнаки вперто опираються „пристосуванню“ і по-
падають у другий екстрем, держаться звичаїв табору (у ба-
гатьох пам'ять далі не сягає). У них усе: і одяг, і зачіска
того часу, у них бувають пусті вечірки з „солодженням ка-
ви“ чи „поштою“, у них обмовляється, критикується знайо-
мих, а самокритики немає.

Молодь стає якоюсь пережитою, постарілою. У неї брак
ресурсу до старших. Через переживання війни їй еміграції
в неї почуття, що вона вже все знає. Видаеться нераз, що
нічим її не зацікавиш. У неї якесь матеріалістичне настав-
лення до життя і безцільність, мілкість та поверховість.

Найгіршою загрозою є, однак, денационалізація. Можна
поділити її на 2 роди: несвідому і свідому. Перший рід гріз-

ний для дітей, які бавляться з чужинецьким дітьми, говорять їхньою мовою, з часом їм важче висловлюватися своєю мовою, не розуміють свого походження. Батьки при щоденних турботах не звертають на це уваги, а то й часами потурають, мовляв — буде дитині краще в цьому світі. Другий рід — це свідома денационалізація. Не знаючи культури, історії, географії своєї нації, молодь починає соромитися свого походження. У школі вона вчиться погорди до всього, що європейське, їй імпонує цивілізація Нового Світу — Батьківщина вже не пам'ятається.

І ось на Пластовому Уладі лежить обов'язок запобігти цим всім небезпекам та вказати доростові правильну дорогу. І того вільного часу юнака, який буде абсорбувати Пласт, вповні на це вистачить.

Впорядник завжди бачить перед собою виразно зарисовану ціль: оформити характер українського громадянина при допомозі Пластового Закону. Часами впорядник, не застанивши над ціллю, забагато уваги присвячує формі і засобам. Бі-Пі казав: „Не дозвольмо, щоб технічний бік переважив моральний. Практичне скавтування, лісова мудрість, тaborування, мандрівництво, братерство — це все засоби, не ціль!“ Дрот звернув нам увагу, що „практична життєздатність мусить бути трактована тільки на тлі сильного і сталого характеру як друга важлива справа виховання в Пласті“.

Тут на еміграції найбільш важливою справою буде боротьба проти денационалізації. Цій справі присвятимо найбільш уваги — нераз коптком вузлів чи морзетки. Виробім у молоді свідомість, що ми емісарі, а не нещасники „без дому, без роду“, вщепім національну гордість, плекаймо наші традиції. Рівночасно вчімо релігійної і національної толеранції.

Звернім увагу теж, чи юнак має достатнє релігійне виховання. Матеріялістичний світогляд чомусь залюбки поширюється серед молоді. Гутірками про світогляд і науку, як теж своїм прикладом викорінююмо шкідливі впливи.

Сама метода пластового виховання дуже проста. Бі-Пі назвав її прямо веселою грою. Ціла штука тільки в тім, як каже д-р Старосольський, щоб, „даючи юнакові те, чого він згідно із своєю природою бажає, Пласт отримав те, що сам визнав за добре.“

Юнацтво вже з природи відважне, вірить у свої сили, вирізняється бистротою, довіряє досвідченому другові, вірне своїм друзям, має природне почуття гумору і т. д. Ті всі прикмети юнак чи юначка може плекати в Пласті. Діти не люблять чотирьох стін школи, накинених їм законів, які не дозволяють їм крутитися, галасувати. Матеріял у школі, на їх думку, сухий і нецікавий (ми всі пам'ятаємо, як тішилися кожною прогулянкою). Тому не даваймо дітям на сходинах

другої школи! Рівночасно вияснім, що школа дає потрібні відомості в житті та що ми — пластуни вміємо виконувати всі наші обов'язки, навіть не дуже милі. З цеї причини гурток видалює члена, який не хоче вчитися.

В теперішніх обставинах деяким юнакам прийшлося покинути школу та працювати у фабриці. Та молодь жадна науки, і для них слід улаштовувати гутірки, а то й свого роду лекції. (Фабрична монотонна праця дуже притупляє, і юнакові треба дати „руханку мозку“).

Ведучи працю, не забуваймо про такий важливий виховний чинник, як піддержання авторитету батьків. Впорядник мусить собі з того здати справу, що жадна виховна організація не заступить батьківського дому. Слід поборювати питомі деяким тутешнім кругам нездорові явища дитячої „незалежності“, „самостійності“, які проявляються в неслухняності. Пласт вимагає згоди батьків на вступлення юнака чи новака до своїх рядів. Впорядник старається познайомити батьків з завданнями й методами Пласти.

Слідимо тепер за юнаком, який, діставши дозвіл батьків, вступає до Пласти. Він **вступає добровільно**, і на цій добровільноті оперта вся дальша праця. Коли юнак свідомий, що він прийняв на себе всі обов'язки без примусу, він буде їх радо виконувати. Тому до Пласти ми не притягаємо, а приманюємо новака чи юнака товариством, грами, таборуванням, пригодами, одностроем, відзнаками.

З часом ми звертаємо увагу юнака й на інші вартості, не тільки на принадну форму чи засоби. З хвилиною складання приречення юнак вже мусить розуміти **виховне завдання Пласти**. Приречення відбуваємо дуже святочно, щоб юнак відчув його вагу й запам'ятав на все життя. Зложивши приречення, юнак підпорядковує себе автоматично Пластово-му Законові.

Цей **Пластовий Закон** дуже відрізняється від інших законів. Він дає щось в роді провідних ліній поступування, він не забороняє, не карає, як, напр., державний закон. Він не обмежується тільки до зовнішнього поступування пластуна, а відноється теж до його сумління, серця.

По приреченні юнак мусить сам себе провіряти, впорядник стає вже тільки дорадником. Юнак мусить бути свідомий довір'я свого виховника. Впорядник знає, що на нього завжди звернені очі юнака, і він перевіряє своє поступування в свідомості, що його наслідують. Впорядник не каже „іди“, а завжди „ходи“.

Ключем до пластової методики є, як каже сам Бі-Пі, гурткова система. Чому якраз гурток? Загляньмо знову в природний світ юнака, чи не стрінено власне там таких „банд“ від 6 до 12 хлопців, які обирають собі провідника і доконують „великих подвигів“. Як часто і дівчата бувають у таких

бандах! Це якраз відповідна кількість, щоб не згубилася в „банді“ вартість кожного члена зосібна, а рівночасно, щоб кожний член відчував на собі відповідальність за долю цілої „банди“ (один за всіх, всі за одного!). На цій підставі і побудований пластовий гурток. Гурток вибирає з-поміж себе провідника — **гурткового**, якому довіряє і якого вважає за найбістрішого, за найвідважнішого і т. д. Скільки у нас буває випадків, що виховники не звернуть на це уваги, і гуртковим стає той „дурень“, якому хочеться тягнути роботу.

Члени гуртка добираються за віком і уподобанням. Чомусь часто у нас брак зрозуміння для цього, і виховники зліплюють якісь штучні твори з юнаків різного віку і замілювань. Такий гурток не буде ніколи „зіграний“. Чомусь теж виховники вважають, що в гуртку треба добирати характери, і виходять дивотвори гуртків „насуплених“, „веселих“, „загонистих“ і т. д. Це дуже шкідливе, гурток мусить бути мозаїкою характерів, тоді він буде повний життя.

При нагоді якоєсь прогулянки чи пригоди гурток знаходить собі **назву, знам'я, зов, кличку**. (А як часто в нас впорядник, сидячи за столом, вичислить ряд тварин чи квітів і каже вибирати!) Гурток зберігає різні пам'ятки, виготовляє тотем, плекає гурткову традицію, гурток має свій підпис, гурток зберігає тайну. (У нас чомусь у тім усім багато штучності).

В гуртку мусить витворитися **„гуртковий дух“** — те щось, що тягне юнака на сходини з прив'язання, не з обов'язку. (Чи все у нас сходини юнаків миліші від кіна або цирку?)

Гурток стає до змагання з іншими і має **амбіцію** бути першим. Без того самовиховання могло б збуденні.

Юнаки мусять мати завжди свідомість, що **ініціатива** в їхніх руках. Впорядник мусить бути там невидним поштовхувачем, що вміє скерувати працю в корисне річище. Командантка Пластунок Ц. Паліїв каже: „**Провідник має керувати працею частини так, щоб саме створити різні нагоди для праці пластунів над собою**“. (Скільки у нас впорядників виконують працю за гурток, бо, мовляв, „я від них не дочекаюся“!) В гарно веденім гуртку кожний член уважає собі честь виконувати завдання. Впорядник не повинен багато радити гурткові, бо тим убиває самостійність думання, юнак повинен сам нипати і питати, коли опиниться перед якоюсь проблемою.

Пластові вміння подавати в міру змоги **практично**, не теоретично. Один англійський підручник каже: „Не вживай слів, коли можеш показати на малюнку, не показуй малюнка, коли можеш показати на прикладі, не давай прикладу, коли юнаки можуть це самі зробити“. Так, хай юнаки самі спробують розпалити вперше вогонь, хоч ім не ясно, як до того братися. Чорне лице від попелу і червоні очі від диму

напевно спричиняється до кращого запам'ятання — юнак буде гордий, що він сам знайшов спосіб.

Виховник не „капрал“ і не „ходяча повага“, а просто досвідчений друг, у якого таке саме прив'язання до гуртка, як у кожного члена, і в якого немов би такі самі зацікавлення. Виховник вміє виробити собі авторитет. Виховник ставить можливі до виконання, але безкомпромісові вимоги.

Кожний гурток і кожна одиниця вимагає іншого підходу. Виховник мусить простудіювати обставини, в яких гурток розвивався, і мусить добре розглянути поодинокі типи. Його завданням є: „розрушати“ лінівого, погамувати загонистого, розвеселити пессиміста, засоромити всезнайка, зацікавити байдужого. Зрозумівши одиниці, впорядник дає їм працю, яка їх цікавить та накладає на них відповідальність. (Тому, хто любить писати, дає хроніку, тому, хто любить рахувати, дає скарбництво).

Багато виховників не розуміють значення гурткової системи. Вони відчувають більше задоволення і мають враження більше виконаного по проведенні, напр., курінних сходин, де було багато глядачів чи слухачів. Вони забувають, що при більшій кількості товариства, і то не зжитого, юнаки менше сприймають.

Курінь є основною організаційною клітиною. У його проводі є ще самі юнаки. Ціллю юнака повинно бути осягнення такого довір'я, щоб увійти в курінну команду. (Скільки юнаків у нас викручується від праці в К. К.). Курінна команда координує працю всіх гуртків і дбає про міжгурткові змагання, спільні прогулянки і т. д.

Вищі організаційні клітини мають чисто технічні завдання.

Гурток і курінь — це школа суспільництва в мініатюрі. Тут найкраще юнак навчиться розуміти гасло Дрота: „Не ти, не я, а Ми!“

Прекрасною школою суспільного життя являються гурткові та курінні діловодства. Вони вчать організованості, провідництва, ініціативи, почуття відповідальності і т. д. Діловодства мають бути дійсні, не для форми. Слід звернути увагу на рівномірний розклад завдань. (Як часто у нас буває, що курінний „тягне“ всю роботу).

Спочатку **організація** може недомагати, але з часом вона мусить перейти у звичку.

Сходини повинні відбуватися один раз у тиждень, в усталений день. Це якраз обчислено, щоб юнацтво не перевтомлювати, але й не відчужувати. Сходини слід починати й кінчати точно. Всі збирки і сходини повинні відбуватися на вільному повітрі, тільки у виняткових випадках у домівці.

Домівку юнаки прикрашують і стараються внести до неї хоч клаптик природи (листя, шишкі, мох, пеньки).

Ніде немає шаблонової програми сходин, вона виникає з потреб гуртка. В програму можуть входити такі точки: а) обговорення гурткових справ (вчить суспільного життя, плянування праці), б) гутірки та засвоєння пластових знань, в) ручні роботи (прикрашення стін, вишивка, тотем), г) гри, забави, пісні, байки, і) технічні справи (рахунки, писарство), д) церемонії (відкриття, закриття, звіти), е) актуальні справи, переживання зі школи, обговорення цікавих книжок, фільмів, у старших огляди преси (тут можна порушити й справи доброго тону, естетичного боягу, зачіски).

В теперішніх умовах слід класти найбільшу вагу на засвоєння **українознавства**. Українських шкіл немає, а не всі батьки мають час учити дітей. Новацтву і молодшому юнацтву історію подається у формі гор, байок, переказів та використовується їх змозі ілюстрації. Старші юнаки повинні вивчати українознавство вдома, а на сходинах тільки обговорювати цікавіші проблеми. Подібно слід вивчати й пластову **ідеологію**. Пластові практичні вміння мусять бути виучувані в природі. (А скільки наших впорядників при столі „описує“, як будувати шатро!).

У нас бувають випадки, що гуртки, щоб заповнити програму, „переливають з пустого в порожнє“. Виховник мусить приневолити гурток все йти **вище й вище**, бо хто стоїть на місці — той склінний іти взад.

Окрім сходин гурток плянує **збірки, прогулянки, турнірові гри, табори**. Як літо, так зима юнак любить мандрувати по лісах, шукати слідів звірят, пізнавати дерева, рослини. Такі мандрівки виробляють бистроту, спостережливість, заставляють думати, шукати причин явищ. Душа стає багатша, зблизившись до природи, пізнавши її красу та гармонію. Сонце, повітря, вода і рух гарнують тіло. Сьогодні чомусь, головне старші юнаки, не радо виходять за місто, їм лінъки спакувати наплечник, ну, а йти пішки стільки дороги! — Витягнені, однак, на зелену травичку, вони ніколи не пожаліють, що вийшли.

Тaborування бавить і рівночасно вчить організації праці, зарадності та зближає до природи.

Гуртки відвідують музеї, ботанічні сади, зоопарки. Гуртки улаштовують **імпрези**, але тільки тоді, коли ці імпрези дають якусь користь. Юнак мусить розуміти цю користь, а не виконувати без зрозуміння театральний попис, який тільки манірує.

Гра, однак, залишається чи не основним виховним засобом як у новацтві, так і в юнацтві. Пластова гра мусить мати зміст, ціль і правила. Гра вчить зручности, приневолює думати („комбінувати“), вчить співпрацювати з іншими членами дружини, та передовсім вишколює характер. Виховник в першій мірі звертає увагу на чесну гру.

Не забуваймо про питомий пластунові **добрій гумор**, тому звернім увагу на веселі ватри чи веселі вечорі, де пластун насміється досхочу. Тут знову слід уважати, щоб не було театральності, як теж непластових дотепів (у старшого юнацтва побут у таборах дещо викривив почуття гумору).

Велику вагу класти на **спортивне виховання** (щоденний прорух), бо багато молоді сидить цілими днями без руху у фабриках.

Пластуни стрічаються з **чужинецькими скавтами** для пізнання чужої культури, звичаїв і для обміну думок. Корисно переписуватися зі скавтами інших країн.

Основною провіркою засвоєного матеріалу є **пластові проби**. Часто уважають проби методою, а то й метою. Це помилкове поняття, бо юнаки не вчаться для проб, а проби є для перевірки вивченого. Пробу не переводимо одного дня при столику так, як іспит, бо юнак вивчить і забуде, а протягом довшого часу.

Переводимо **проби вміlostей**, бо з них подвійна користь: юнак засвоює якусь практичну вмілість, яка йому в житті придається, і часто відкриває свої здібності в якісь напрямку.

Щоб відрізнисти себе від непластунів, пластун носить **однострій**. Його зелений колір зближає юнака до природи. Система відзнак спонукує пластуна поступати вперед. **Символи** у пластових звичаях, гаслах і знаках нагадують йому його обов'язки.

Пластові **похвали** спонукають юнака до крашої праці.

Формальності — подання, заяви, внески, час проби і т. д.—мають теж виховне значення, і їх не слід легковажити.

Слід звернути увагу на **дисципліну**, і то важливішою є внутрішня дисципліна від зовнішньої. Ми виробляємо у юнака почуття громадської здисциплінованості, а не творимо гурту, який сліпо, а то й зі страхом слухається наказу. Привчаємо юнаків видавати накази і викорінюємо „капральство“, яке нищить індивідуальний характер.

Фізичних **кар** Пласт не застосовує. Тому що юнак добровільно вступив до Пласти, його карається тільки морально, відкликаючись до його чести й сумління (упімнення, догани, виключення).

Юнакові не дозволяємо забагато займатися **громадською працею**. Різні обов'язки, проби хорів, драматичних гуртків, балету розпорощують зацікавлення юнака і не дають багато користі. Партийщина може бути шкідлива, коли накинена молоді в безкритичнім віці. Коли дітей притягає тільки сама атракція підпілля, Пласт повинен це заступити.

Коли працюємо виховниками на ^{над}довшому протязі часу, вислід праці мусить бути видний. Характер юнака випрямляється.

вується, він гордий на своє національне походження, він стає чесним, завжди усміхненим, він помагає другим.

Старше Пластунство, закасаймо рукави і берімся до праці, хай ніхто нам більше не закидає, що в нас непластовий підхід! Пам'ятаймо завжди, як каже д-р Янів, що „**бій за українську державу починається від бою за душу українську, за наш національний світогляд, за обличчя грядущих поколінь**“.

Осип Бойчук

Громадський підхід до громадських справ

З приводу взаємовідносин між Пластом і СУМ-ом

Спонтанне відновлення пластової організації після останньої світової війни поставило було пластовий провід перед важке завдання охопити організаційно серед важких післявоєнних обставин численні пластові з'єднання, що виростали на терені Німеччини й Австрії, та надати їм дійсно пластовий зміст.

Було ясним, що забезпечити добрим виховним проводом ці маси молоді, яка приголосилася в пластові ряди, було в даних умовах неможливо. З другого боку, було також очевидним, що не вся молодь, що в початках вступила була до Пласти, зможе відповісти трудним вимогам пластового виховання і, вже хоча б з огляду на свій вік, мусить підлягти природній елімінації за принципом ставлених у Пласті вимог.

І не підлягало, врешті, сумніву, що поза Пластом остала ще дуже поважна кількість української молоді, яка — неохоплена організаційно — була виставлена на небезпеку повної деморалізації в умовах еміграційного побуту.

Тому, коли постала ідея створити загальну, масову організацію української молоді — СУМ, пластовий провід вважав цей почин наскрізь корисним з громадського погляду і виявив до нової організації свою повну симпатію і підтримку.

СУМ стрінувся теж з прихильністю зверхнього громадського чинника — ЦПУЕ, а керівником Відділу Організацій Молоді ЦПУЕ був ніхто інший, тільки заступник голови Головної Пластової Старшини — мгр. Ярослав Рак.

Також пізніше, в дальшій стадії організаційного закріплення СУМ-у, відносини між обома організаціями були впов-

ні згідливі, і Центральний Комітет СУМ-у містився в одній кімнаті з ГПСтаршиною.

Було зовсім природним явищем, що з бігом часу могли поставати і дійсно поставали між обидвома організаціями, які діяли на спільному терені — терені молоді — деякі різниці думок чи точки тертя. Особливо це давалося відчути на низових щаблях обох організацій. Головною притокою до цього стало від початку питання членства, питання приналежності молоді до одної чи другої організації. Пласт і СУМ були — з огляду на свої завдання, методи дії, організаційну структуру, а навіть традиції (СУМ заявив себе спадкоємцем центральноукраїнської Спілки Української Молоді) — різними організаціями, з яких кожна мала для молоді своєрідну притягаючу силу. Пластовий провід, дивлячись на справу з загально-громадського погляду і беручи до уваги згадану вже неможливість охопити в своїх рядах всю масу української молоді, ніколи не добачував у СУМ-і конкурента, який може приєднати собі членів, що позатим могли б належати до Пласти, але, розуміючи Пласт як виховну організацію, вважав, що **рівночасна** приналежність молоді до обох організацій є не тільки з організаційного погляду небажана, але в першу чергу з педагогічних оглядів шкідлива. Іншими словами, Пласт не підносив організаційних претенсій до всієї української молоді, але змагав до того, щоб молодь, згуртована в Пласті, була вповні підпорядкована виключно пластовому проводові, бо тільки це давало запоруку правильного виховання за пластовими методами.

З другої сторони, ГПСтаршина розуміла, що СУМ як організація молоді потребував вироблених робітників, яких чимало було в рядах старшого пластунства. Уважаючи діяльність СУМ-у корисною і цінною з громадського становища, ГПСтаршина погодилася на те, щоб старші пластуни активізувалися в СУМ-і, виконуючи там свій обов'язок **позапластової** громадської праці, однак не як члени, а тільки як **інструктори в поодиноких ділянках**.

Для з'ясування повищих проблем відбулися з ініціативи ГПСтаршини восени 1946 р. наради проводів обох організацій. Становище ГПСтаршини найшло повне зрозуміння в представників ЦК СУМ-у, і спільні наради закінчилися домовленням, з'ясованим у комунікаті з дня 15. 11. 1946 наступного змісту:

КОМУНІКАТ
Центрального Комітету СУМ і Команди СУПЕ

Проводи обидвох організацій устійнили на засіданні своїх делегатів дня 7.11. 1946 у Мюнхені такі точки порозуміння:

1. Обидві організації признають взаємно одну одній громадську повновартість та велике національно-виховне значення; зокрема Пласт

- вітає радо організацію СУМ і бажає їй найкращих успіхів в охопленні найбільшої частини тієї молоді, що з будь-яких причин стоять остояною Пластового Руху.
2. Приналежність молоді у віці II фізичного й духового формування одночасно до обидвох організацій з погляду педагогічного й організаційного недоцільна; тому пластуни-юнаки і старші пластуни не належать до СУМ.
 3. Команда СУПЕ доручає усім пластунам сеніорам, як теж усім скавтмастрам, що тільки мають для цього змогу, — взяти участь в діяльності СУМ у характері чи то членів, чи то співпрацівників.
 4. Усі справи в терені між обома організаціями, що не дадуться погладнати на місці, треба полагоджувати службовою дорогою через свої централі.
 5. Проводи обидвох організацій закликають усі підчинені їм частини й окремих членів співпрацювати гармонійно в низах і остерігатися непотрібних і шкідливих непорозумінь.

Мюнхен, дня 15 листопада 1946.

За Центральний Комітет СУМ:

(—) Аркадій Шупер орг. референт	(—) Інж. Михайло Сердюк голова
------------------------------------	-----------------------------------

За Команду СУПЕ:

(—) Інж. Роман Рогожа секретар	(—) Д-р Атанас Фіґоль командант
-----------------------------------	------------------------------------

Домовлення, з'ясовані в цьому комунікаті, стали основою дальнішого співжиття обох організацій на найближчий час.

Устійнене розмежування членства між Союзом Українських Пластунів і Спілкою Української Молоді було переведене. Однак життя і вимоги практичної роботи сказали теж своє слово. Деякій кількості старших пластунів, особливо тих, що вже в пізнішому віці приступили до Пласти, припала до вподоби більше можливість безпосередньої дії в СУМ-і, чим важка, повільна, обчислена на довший час виховна робота в Пласті. У висліді ці старші пластуни, не пориваючи організаційних зв'язків з Пластом, заангажувалися в працю в СУМ-і, займаючи з часом в цій організації визначні, про видні місця.

Головна Пластова Старшина не вважала цього розвитку подій злом. Але розуміючи Пласт як цупку організацію, яка не тільки дає приємність своїм членам, але в першу чергу вимагає від них виповнення численних і доволі важких обов'язків, з чисто організаційних оглядів вважала потрібним ввести лад у цю нову фазу співжиття із СУМ-ом.

Рівно рік після першого спільногом комунікату, — в листопаді 1947 р., — відбулися знову спільні наради представників ГПСтаршини з представниками ЦК СУМ-у, на яких обговорено положення, що витворилося. У висліді цих нарад потверджено знову зasadу розмежування членства між обома

організаціями, але ГПСтаршина, рахуючись з існуючим становом і потребами СУМ-у, зобов'язалася дати кільканадцятьом старшим пластунам, які стояли вже на провідних становищах у СУМ-і, часовий дозвіл належати до СУМ-у, а загал старшого пластунства візвати, щоб він реалізував пластовий обов'язок громадської активності на терені СУМ-у як інструктори.

Ці домовлення проводів обох організацій велися у приватності керманича відділу молоді ЦПУЕ і були ствержені спільним протоколом з 20. 11. 1947, який звучить:

П Р О Т О К О Л

спільних сходин Центрального Комітету СУМ та Головної Пластової Старшини, що відбулися в Мюнхені дня 20 листопада 1947—у справі справлювання діяння спільногоКомунікату обох організацій з дня 15. 11. 1946.

Після виміні думок Проводів обох організацій рішені:

1. вдергати в силі згаданий вище Комунікат;
2. Головна Пластова Старшина зобов'язується:
 - а) дати винятково кільканадцятьом старшим пластунам, що стоять на провідних становищах у СУМ-і, часовий дозвіл належати до СУМ-у,
 - б) візвати старших пластунів реалізувати пластовий обов'язок громадської активності на терені СУМ-у як інструктори.
3. Центральний Комітет СУМ-у зобов'язується видати внутрішній комунікат, в якому візве своїх членів придергуватися комунікату з 15. 11. 1946 р. та роз'яснить постанови оцеї конференції.
4. Проводи обох організацій зобов'язуються подавати собі взаємно до відома прізвища своїх членів, виключених за проступки проти моралі й особистої та національної чести, і взаємно такі свої рішення респектувати.

Мюнхен, дня 20. 11. 1947.

За Ц. К. СУМ-у:

(—) Г. Турчик (—) М. Сердюк

За Головну Пластову Старшину:

(—) Д-р А. Фіголь (—) Ц. Паліїв

Керманич Відділу Молоді ЦПУЕ:

(—) Я. Рак

Головна Пластова Старшина подала цей протокол до відома своїм членам у своєму офіційному віснику („Пластові Вісті“ з 21. 12. 1947, ч. 5, черга 38) і додала до нього таке віяснення:

„У взаєминах між Пластом і СУМ-ом не йдеться ні про одну, ні про другу організацію, а тільки про українську молодь.

Не зважаючи на деякі початкові сумніви, практика виказала, що одночасне подвійне членство (в обох організаціях) є з виховного боку шкідливе.

В деяких випадках, де СУМ-ові недоставало робітників, заангажувалися до праці в СУМ-і старші пластуни. Щоб не задержувати роботи відкликанням цих пластунів, Пластовий Провід може на прохання — в кожнім індивідуальнім випадку — дозволити старшим пластунам часово належати до СУМ-у, якщо вони без закиду виконують свої пластові обов'язки. Врешті не буде ніякою нечестю, якщо пластун виступить з Пласти й перейде до СУМ-у.

Незалежно від згаданих вище поодиноких випадків часового подвійного членства — пластуни мають дружньо співпрацювати й помогати СУМ-ові. Вони повинні творити під проводом, наглядом і контролем своїх провідників гуртки, які свій обов'язок громадської праці реалізують власне в першій мірі на терені СУМ-у. Однак все те під умовою бездоганного виконування обов'язків, накладаних Пластом.“

Перебране Головною Пластовою Старшиною супроти СУМ-у зобов'язання було виконане, і всі старші пластуни, що заангажувалися були в працю в СУМ-і, одержали від Головного Команданта Пластунів індивідуальні дозволи часово належати до СУМ-у і в ньому працювати, — під умовою виконування їхніх пластових обов'язків.

Це друге домовлення, яке було виразною концесією Пласти в користь СУМ-у, нормувало взаємовідносини обох організацій впродовж чергових двох років. В тому часі СУМ скріпився внутрішньо, скристалізував свої власні напрямні діяльності і розрісся у велику організацію з власними осередками в усіх країнах нового поселення. Співжиття обох організацій у цей період було далі бездоганне. Коли Пласт найшовся був у тому вигідному становищі, що одержав на видаання свого журналу ліцензію, якої не мав СУМ,—ГПСтаршина уможливила ЦК-ві СУМ-у видаання сумівського журналу, відступаючи йому безкорисно ліцензію і частину призначеної для Пласти тиражу. Свідчать про це ті числа сумівського журналу, які виходили під традиційною назвою пластового журналу „Молоде Життя“ як Серія „Б“.

Однак після двох років заіснували причини, які заставили ГПСтаршину наново зайнятися відношенням пластової організації до СУМ-у. Ці причини були:

1) Факт, що ті старші пластуни, які одержали були дозвіл часово належати до СУМ-у, шірнули з головою в діяльність у цій організації й виразно занедбували свої пластові обов'язки. Це явище було для ГПСтаршини зрозумілим, але воно самим собою поставило вимогу упорядкувати під організаційним оглядом ці відносини. Актуалізувало цю конечність ще й те, що СУМ впровадив для своїх членів окрему присягу, яка зобов'язувала їх до послуху органам СУМ-у. ГПСтаршина вважала, що складання подвійної присяги (в обох організаціях) може, а навіть з часом мусить довести до кон-

фліктів сумління тих пластунів, які складуть і пластову, і сумівську присягу. З педагогічних оглядів це являлося недопустимим.

Друга причина була більш зasadничого характеру. На переломі 1948/49 років СУМ постановив поширити свою діяльність на молодь у віці 10-18 літ і створити т. зв. „Юний СУМ“. Ця акція не стрінулася б з ніяким спротивом ГПСтаршини, якби не те, що випрацюваний старшим пластуном В. Маркусем Правильник Юного СУМ-у був побудований відразу на пластових виховних методах і введення його в життя довело б без сумніву до постання другої, паралельної до Пласту виховної організації молоді.

ГПСтаршина вважала творення такої другої, квазі-пластової організації з загально-громадського погляду акцією не тільки непотрібною, але й шкідливою. Бо ця організація, вправді оперта на пластових виховних методах, але позбавлена повноти пластового світогляду, без потрібного виховного досвіду й без кadrів підготовлених виховників, — дотого ще впроваджуючи елітарні принципи до масової організації, якою за призначенням був і якою залишається СУМ, — довела б до виховних вислідів, яких не можна б розцінювати позитивно.

ГПСтаршина вважала, що розподіл між Пластом як суто виховною організацією, з твердими вимогами до членів, і СУМ-ом як організацією масовою, загальною, культурно-освітньою (а через те також виховною), — був з громадського погляду правильний і не було потреби його міняти. Створення організаційної підбудови для сумівського доросту було добрим правом проводу СУМ-у, але це могло і повинно було статися іншим шляхом, як той, що його вводив згаданий вище Правильник Юного СУМ-у.

Станувши перед фактом започаткування організації ЮСУМ-у, ГПСтаршина в першу чергу простудіювала докладно правильник цієї організації. Аналіза його привела до висновку, що він без сумніву побудуваний на пластових організаційних і діяльністевих виховних методах.

Беручи до уваги вище з'ясовані причини і рахуючись з тим, що діяльні в СУМ-і старші пластуни в теперішню пору не є вже там такі необхідні, як це було в попередніх роках, ГПСтаршина постановила на своїх пленарних сходинах дня 17. 2. 1950 перевести тим разом категорично повний розділ членства між обома організаціями. ГПСтаршина не мала при тому на меті в ніякому разі впливати на тих пластунів, що діяли в СУМ-і, щоб вони покинули цю організацію. Вже у вище наведеному поясненні до спільногого протоколу з 20. 11. 1947 ГПСтаршина підкresлила, що з пластового боку немає ніяких не то формальних, але й моральних перепон, щоб ті пластуни, яким більше підходить праця в СУМ-і, перейшли

цілковито до тієї організації. Одиноке, що мала на меті ГПСтаршина, це було намагання завести лад у існуючім фактичнім стані, зліквідувати „сидження на двох стільцях“ деяких старших пластунів, яке ні з виховного, ні з організаційного огляду не могло довше тривати.

Насвітлення цього питання з пластового погляду появилося в ч. 3-4 „Молодого Життя“ в статті п. н. **Чи пластун може належати до іншої організації молоді?**, де виразно з'ясовано, що Пласт є не тільки організацією, але виховним середовищем в роді родини, і так, як молода людина не може мати двох родин, так і не може вона рівночасно належати „з серцем“ до двох молодняцьких організацій того типу, що Пласт і СУМ.

Передбачаючи, що деякі старші пластуни, заангажовані в СУМ-і на відповідальних становищах, рішаться все таки остati в Пласті і тим самим покинути членство в СУМ-і, а це могло б викликати некорисні наслідки для діяльності СУМ-у, якби це сталося раптово, — ГПСтаршина повідомила про своє рішення ЦК СУМ-у, прохаючи його порозумітися з ГПСтаршиною про практичне переведення її постанови про розподiл членства.

Для повноти картини наводимо тут текст відповідного письма:

Союз Українських Пластунів
Головна Пластова Старшина

Знак: 106-1

Мюнхен, дня 21 лютого 1950.

До
Центрального Комітету
Спілки Української Молоді
М ю н х е н

Високоповажані Панове!

На своєму пленарному засіданні дня 17 лютого 1950 Головна Пластова Старшина розглядала питання подвійного членства пластунів: приналежність до Союзу Українських Пластунів і рівночасно до подібної виховної організації молоді. Однозгiдне переконання всіх членiв ГПСтаршини висловлено рiшенням, що пластун — байдуже, якого уладу — не може бути членом другої виховної органiзацiї молодi.

Цiєю постановою унормовано теж остаточно й однозначно органiзацiйне вiдношення пластунiв до Спiлки Української Молодi: рiвночасне членство в обидвох органiзацiях є неможливе.

Для Вашої iнформацiї подаємо коротку мотивацiю повiтого рiшення:

Постання СУМ-у як всенацiональної (надпартiйної, надгрупової) органiзацiї молодi, неохопленої з будь-яких причин Уладом Старших Пластунiв, привiтала ГПСтаршина як позитивне явище нашого су-

спільного життя. За відомом ГПСтаршини працювали для скріплення цієї організації на переходовий час у рядах СУМ-у деякі члени СУП. — В останньому році СУМ поширив свою діяльність також і на юнацтво, стаючи зовсім виразно на шлях одної з виховних організацій молоді. Виданий нещодавно правильник т. зв. „Юного СУМ-у“ — виготовлений старшим пластуном д-ром В. Маркусем — має в собі цілий ряд подібностей з зовнішніми виявами діяльності і з формальними постановами пластової організації та її виробленою і точно окресленою термінологією. ГПСтаршина розцінює появу цього правильника як внутрішню справу СУМ-у, як його спробу знайти форму і зміст для своєї молодняцької підбудови, і — всупереч деяким сумнівам, наскільки практично можливим і об'єктивно доцільним є таке далекодумче наближення масової організації молоді, якою є СУМ, до методів і форм елітарної організації, якою є Пласт, — ГПСтаршина може тільки радіти, якщо справді деякі пластові методи й форми плекатимуться і в організації СУМ із користю для української молоді.

Але подвійне членство в того роду двох виховних організаціях (зарівно вихованків, як і виховників) мусить доводити до неминучих конфліктів і, що важливіше, таке подвійне членство суперечить основним зasadам педагогіки й організації, на яких мусить спиратися кожна виховна приця.

Практика останніх місяців нотує цілий ряд таких конфліктів: подвійне складання присяги (заприсяжелі пластуни-юнаки складають вдруге присягу в СУМ-і); перехід юнацтва з одної організації до другої через недіяльність проводу, занятого повністю в другій організації; закривання бездіяльності членства удаваною чи тільки заявлюваною діяльністю в другій організації і т. ін. Того роду явища не бажані ві одній, ві другій організації, вони для них обидвох шкідливі.

Подаючи Вам, ВП. Панове, до відома повище рішення ГПСтаршини та його мотивацію, ми певні — на основі ведених на ці теми розмов з поодинокими членами ЦК СУМ-у — що й Ви поділятимете наше становище. Ми бажали б, як і досі, видати в цій справі виконні доручення після остаточного устійнення з Вами всіх технічних питань, зв'язаних з переведенням в життя вище згаданої постанови ГПСтаршини. Тому прохаемо вислати в найближчих днях Вашого Уповноваженого для обміну думок та устійнень у повиції справі.

З товариським привітом

За Головну Пластову Старшину:

(—) Д-р А. Фіголь
голова

(—) Осип Е. Бойчук
секретар

Таким чином прийшло до третіх з черги переговорів між проводами обох організацій, які закінчилися і тим разом спільним договоренням і комунікатом наступного змісту:

КОМУНИКАТ

Представники Головної Старшини Союзу Українських Пластунів і Центрального Комітету Спілки Української Молоді, продовжуючи традицію дотеперішньої співпраці її порозуміння між обидвома організаціями, на спільному засіданні в Мюнхені дня 24 червня 1950 р. говорилися згідно в наступних питаннях:

1. Попередні домовлення Проводів обох організацій, а то з 15 листопада 1946 і 20 листопада 1947 про те, що принадлежність молоді у віці її фізичного й духового формування одночасно до обох організацій з погляду педагогічного й організаційного є недоцільна, — остаються надальше в силі. Тому пластиуни не належать до СУМ-у, а члени СУМ-у не належать до СУП.
2. Центральний Комітет СУМ-у стверджує потребу замінити Тимчасовий Правильник Юного СУМ-у з квітня 1949 р., який не вповні відповідає вимогам ЮСУМ-у, новим правильником, в якому не має бути збіжностей з пластовою системою виховання. Для цієї мети Проводи обох організацій будуть порозуміватися між собою.
3. Тому, що рівночасне членство в обох організаціях є недопустиме, всі випадки вже існуючого подвійного членства будуть унормовані — в зміслі розмежування — Головною Пластовою Старшиною чи Центральним Комітетом СУМ-у індивідуально, з увагою на особисті бажання тих членів і на добро обох організацій.
4. Головна Пластова Старшина вважає доцільним, щоб старші пластиуни і пластиуни-сенатори там, де того вимагають умови, працювали в міру сил і можливостей для СУМ-у, під умовою бездоганного виконування їхніх пластових обов'язків.
5. Проводи обох організацій закликають свої низові клітини і надальше уникати всіх можливих непорозумінь і співпрацювати згідливо для добра української молоді.

Мюнхен, дня 24 червня 1950.

ПІДПИСАЛИ:

За С. У. М.:

(—) О. Калинник, в. о. голови СУМ	(—) А. Фіголь, голова ГПС
(—) М. Кушнір	(—) О. Бойчук
(—) Г. Наняк	(—) В. Янів
	(—) І. В. Манастирський

За С. У. П.:

Головна Пластова Старшина і Центральний Комітет СУМ-у ствердили собі взаємно, що вони приймають до відома повищу домову і вважають її обов'язуючою в своїх організаціях.

Повищий комунікат є, на нашу думку, документом великої важливості так з уваги на інтерес обох організацій, як і з загально-громадського погляду.

З громадського становища є він доказом, що серед сучасного розбиття й розсварення майже на всіх відтинках нашого еміграційного життя можливо знайти спільну мову, не дивлячись на існуючу колізію інтересів, і з честю уникнути

чергового поділу на два поборюючі себе табори. Що загроза такого поділу поважно існувала, того були свідомі обидві сторони. Що він не заіснував — це з громадського боку успіх, який годі належно розцінити.

Про користі договорення для СУМ-у нам важко говорити. Це краще може оцінити сам провід цієї організації. Ми додбаємо двояку користь для СУМ-у у зв'язку з договореннями: Перше, безперечно корисним буде для СУМ-у, якщо в ділянці членства буде між обидвома організаціями проведена виразна лінія, якщо ті старші пластуни, яким дорожча праця в СУМ-і, стануть і формально, і сердcem, і душою членами виключно цієї одної організації і віддадуть їй усі свої сили й увесь свій молодечий запал. Друге — заміна теперішнього Правильника ЮСУМ-у заставить ЦК СУМ-у призадуматися над оригінальною, своєрідною організаційною формою для своєї молодняцької піdbудови, формою, яка організаційною структурою і виховним змістом буде відповідати завданням, характерові і методам діяння СУМ-у. Договорення про порозуміння обох проводів при складанні нового правильника має на меті не тільки забезпечити цей правильник перед збіжностями з пластовими виховними методами, але заключає в собі й моральний обов'язок пластового проводу зі свого боку допомогти найти правильну розв'язку цього питання.

Врешті з пластового погляду останні договорення мають — поза аналогічними користями, які вони приносять СУМ-ові, себто користями організаційного порядку — один незвичайно важливий успіх.

Майже в усіх народів, що живуть власним державним життям, форми й методи їхніх скавтських організацій є хорошені державними законами. Пласт — по своїй суті скавтська організація, але вона витворила впродовж своєї вже небаром 40-літньої діяльності свої власні, питомі, просякнуті українським духом і пристосовані до української психіки форми й методи діяння. Вони виправдали себе повністю, бо в зустрічі з чужонаціональними скавтингами українські пластуни виявляються без сумніву не гіршими скавтами від других. А з погляду українських виховних потреб Пласт не від сьогодні находить признання української суспільності.

Брак законної охорони пластових виховних і організаційних методів у власній державі мусить заступити моральна охорона їх в еміграційній суспільності.

І саме з цього погляду важливими є для Пласту останні договорення зі СУМ-ом. Оце вже вдруге в історії Українського Пласту заіснувала була можливість постання другої, пара-пластової організації і вдруге найшлося в українській громадськості зрозуміння, що реалізація цієї справи не сталася б із користю для загального добра.

Люди злої волі могли б закинути ЦК СУМ-у, що він без явної конечності зробив поступку Пластові, зобов'язуючися замінити теперішній правильник ЮСУМ-у новим. Такий закид був би не тільки несправедливий, але передусім з громадського погляду невіправданий. Ми мусимо вказати на те, що ціла вище з'ясована історія взаємовідносин між Пластом і СУМ-ом опиралася саме на взаємних уступках під кутом добре зрозумілого громадського інтересу: добра молоді. Так, напр., договорення з листопада 1947 р. було виразною поступкою Пласти в користь СУМ-у, коли то ГПСтаршина відступила ряд старших пластунів до праці в СУМ-і, бачучи, що це принесе користь другій молодечій організації, яка находилася в стадії внутрішньої консолідації, а через те буде корисним з загально-громадського погляду.

Тому — якщо провід СУМ-у вважав тепер зі свого боку вказаним шукати власних доріг для свого доросту, залишаючи за Пластом його виховні методи, щоб через те уникнути роздвоєння у виховній ділянці, — то де треба вважати дійсно громадським підходом до проблеми і належним розумінням загально-громадського інтересу.

Натомість цілість взаємовідносин між Пластом і СУМ-ом та спосіб поладнuvання спірних питань між цими організаціями треба поставити як зразок тим нашим громадським кругам, які не можуть найти спільноти мови і, говорячи про загальне добро, думають про свої власні, вузькі, групові інтереси.

* * *

Насвітлюючи цілість взаємовідносин між Пластом і СУМ-ом, було б легкодушністю твердити, що ці взаємовідносини забезпечені перед усякими ускладненнями в сучасну пору, а зокрема в майбутньому.

Теоретично небезпека таких ускладнень загрожує з двох сторін: По-перше, особовий склад проводів обох організацій не вічний, і він напевно буде мінятися. Від особистих вартостей і громадської постави осіб, що ввійдуть у майбутньому в склад цих проводів, буде великою мірою залежати, чи теперішні добре взаємовідносини між обома організаціями будуть надалі вдержані. По-друге — і це головне — вирішним у цьому питанні буде воля обидвох сторін виконати спільні постанови. Обидва проводи стоять перед іспитом громадської зрілости.

Пластовий Рух і міжнародний скавтінг'

1

З повним признанням і подивом дивимося на основників Пластового Руху. Їхня мрія — виховувати українську молодь найкращими методами. Вони пильно слідкують за новинами в педагогічному світі.

І несповна три роки після започаткування скавтової методи виховання її основником Бейден-Пауеллом в 1908 році українські педагоги рішаються присвоїти цю модерну методу самовиховання її українській молоді. Цим рішенням випереджують багато державних народів в започаткуванні скавтінгу.

Наш скавтінг, що ми його згідно з козацькими традиціями назвали Пластом, — рахується одною з найстарших скавтових організацій.

2

В творенні скавтового інтернаціоналу на початку двадцятих років ми участі не брали. Розбиті й проголомшенні програною у визвольних змаганнях — ми не в силі були ні морально, а тим більше фізично, домагатися забезпечення за нами місця в новозбудованій Міжнародній Скавтовій Конференції. Відстоюти свої права встигли тоді вірмени і росіяни, які були в тому ж політичному положенні, що й ми, але мали змогу взяти участь у нарадах і видвигнути свої домагання.*)

3

Після програної наших державних змагань Пластовий Рух діє тільки в Західній Україні (під Польщею), а згодом поширюється і на Карпатську Україну. Він зростає скоро на силі і вже в другій половині двадцятих років має всі передумови, щоб належну пайку своєї праці віддати до послуг

*). 1. Вірменам призанано всі права члена Конференції, дарма, що вони не мали суверенної держави, а це в засаді передумова членства.

2. Росіяни ж добровільно погодилися включуватися в державні асоціації кожночасної країни поселення. Вони й створили прецеденс, якого Конференція до сьогодні придержується у всіх подібних випадках.

3. До цієї розв'язки в кругах Конференції дороблено з часом окрему „ідеологію“, яка більш-менш має такий зміст: Скавтінг не втручається в політику, його завданням є виключно дбати про добро й щастя юнака; юнак тоді щасливий, коли почувається свободним і рівним в правах і можливостях ровесникам свого довкілля; цей стан може заінсувати тоді, коли юнак не буде вічим відрізнятись від оточення, себто, іншими словами, у нашому випадку зденаціоналізується; чим скоріше пе наступить, тим краще для юнака, і скавтінг повинен йому в тому допомогти.

міжнародного скавтінгу. Пласт зголошує свою готовість, але зустрічається з відмовою, мовляв — до співпраці можемо приймати тільки повноправних членів, а такими можуть бути за статутом Міжнародної Скавтової Конференції тільки державні скавтові асоціації.

З підсуненої розв'язки — домовитись з державними скавтовими асоціаціями наших свіжих зaimанців щодо відступлення нам одного чи більше з їхніх шести голосів в Конференції — ми нескористали. У випадку Карпатської України, яка ввійшла у склад Чехословаччини на підставі окремої добровільної домови, — Пласт частинно співпрацював з чехословацькою скавтовою асоціацією. У Міжнародній Конференції заступлений не був, але мав змогу розбивати українські шатра на двох Міжнародних Джемборі.

4

Позатим наш Пластовий Рух ріс і розвивався в повній ізольованості від міжнародного. Ми прийняли засади скавтового руху і скавтового братерства так, як їх собі ідеалізували й хотіли бачити у других. Тим засадам ми остали до сьогодні вірні, дарма що працювали на відокремленні, а то й діяли з конечності в підпіллі (30-ті роки під Польщею). Всю увагу ми звернули на плекання характерів юнаків і виховання їх на патріотів своєї батьківщини. За розвоєм міжнародного скавтінгу ми слідкували, його технічні осяги вивчали і те, що нам відповідало, використовували.

Ми не розуміли тільки одного: Чому скавти світу, що проповідують і, здавалося б, переводять консеквентно в життя ідею скавтового братерства, — не хотять нам не то помогти, але й навіть наше положення зрозуміти?

Ми пояснювали собі поведінку скавтів світу просто: „Ми, мабуть, одинокий випадок, нас не так то багато, годі їм, що турбуються мільйонами, присвячувати нам окрему увагу...“

5

Так минали роки.

Скінчилася друга світова війна. Пластуни в великій кількості покинули батьківщину, щоб шукати правди для неї в західному світі й таки її найти.

Та ми не були одинокі, які вийшли у вигнання. У Західній Німеччині й Австрії найшлися тисячі скавтів з інших, донедавна самостійних країн Середуцьої і Східної Європи.*)

Їх положення стало ідентичним з нашим. Вони так само втратили батьківщину, як і ми. Їх через те саме скреслили

*) Проявили скавтову діяльність: білоруси, естонці, литовці, лотиши, мадяри, поляки, росіяни, чехи, югослави.

автоматично з членства в Міжнародній Конференції, через що нас не прийняли.*)

Пласт ненадійно дістав товаришів недолі. Нові товариші недолі найшли скоро спільну мову та устійнили спільні завдання. Імпозантний вислід першої, до речі, ініціюваної і організованої Пластом, зустрічі скавтів поневолених країн в українському таборі в Авгсбургу в 1946 р. — створив зовсім нову ситуацію у міжнародних скавтових взаєминах взагалі, а в наших зокрема. Ми остаточно вийшли зі своєї ізольованності і відтепер діємо як один з неповноправних членів світового скавтінгу.

6

За ініціативою балтійських скавтів постає в 1946 р. т. зв. „Іза“ (International Scouts Association) з осідком в Регенсбургу. Не зважаючи на деякі застереження щодо її оформлення і діяльності — вона свою роль відіграла.

Вона звернула Міжнародному Бюрові в Лондоні увагу на небезпеку механічного трактування справи членства в Міжн. Скавт. Конференції. Лондон почав цікавитися новою проблемою. Два рази, в 1946 і 47 рр., відвідував директор Міжн. Скавтового Бюро, полк. Вілсон — при нагоді офіційних поїздок до австрійських і швейцарських скавтів — різні скучення екзильних скавтів, розмовляв з їх лідерами та взагалі інформувався близче про нову проблему.

7

Яких заходів не роблено, все таки участі в світовому Джемборі у Франції в 1947 р. екзильним скавтам відмовлено. Тільки в останній хвилині зібрано принагідну екіпаж скавтів ДП з бритійської зони (між ними теж два гуртки наших юнаків) і привезено їх на Джемборі під проводом бритійського скавтера-вояка. Позатим не боронено участі тим скавтам, які неофіційно найшлися на Джемборі.

Це дало змогу пластунам розбити власні шатра і своєю ненайгіршою поставою та рухливістю спричинитися до спопуляризування екзильних скавтів.

*) Ще найдовше втішалися членством в Міжнародній Конференції поляки. Але їм його відібрано безпосередньо перед світовим Джемборі 1947 р. Вони внесли відклик до Міжнародного Скавтового Комітету в 1938 р., а коли це не помогло, відкликалися до Міжн. Скавт. Конференції, що розділа в Норвегії 1949 р. Конференція розглядала справу вже доволі глибоко. Все таки перемогло становище англо-американських скавтів, і Конференція подавляючи більшістю (103 до 44) відкинула відклик. Цей випадок викликав живу реакцію серед екзильних скавтів, сконсолідовував їх дужче і до сьогодні не сходить з програми міжнародних скавтових розмов.

Все таки польські скавти остаточно опинилися в тій самій ситуації, що й дев'ять інших національних груп.

Справа екзильних скавтів найшлася на порядку дня 11-ої Міжн. Скавт. Конференції, що радила під час Джемборі. Вирішено її загальновідомою 14-ою статтею.

Ця стаття намагається розв'язати справу екзильних скавтів в цілому. З одного боку, говорить про опіку над скавтами під час їх тимчасового перебування в Німеччині й Австрії і з цією метою передбачує створення окремого відділу при I. B. (т. зв. DP Division), а з другого боку, подає вказівки і сугestії, що має статися з екзильними скавтами в країнах їх остаточного поселення.

Восени 1947 р. лондонське Бюро повідомило всіх екзильних скавтів через їх Головні Квартири, що вони приділені до Відділу ДП.

Вчасною весною 1948 р. перенесено Відділ ДП на терен Німеччини і оформлено його як »Voluntary Agency« при ІРО на тих самих основах, що й інші добровільні товариства для опіки й помочі скитальцям. Осідком став Мюнхен-Пазінг.

Відділ ДП очолював Mr. Моннет, що носив титул комішпера БСІБ (Міжн. Бюра Скавтів) для спеціальних завдань (Travelling Commissioner). Він репрезентував екзильних скавтів перед ІРО, військовими владами і, очевидно, перед лондонським Бюром.

Первісний організаційний план Відділу ДП—організувати скавтові групи в даній місцевості, зложені з різних національностей — скоро закинуто як нереальний. Mr. Моннет полішив повну свободу дії поодиноким національним Головним Квартирам. Сам обмежився тільки до покликання собі до помочі Прибічної Ради (т. зв. Advisory Committee), що складалася з відпоручників Головних Скавтових Квартир поодиноких націй.

Ця рада збиралася щомісяця. Відпоручники здавали звіти з діяльності своїх асоціацій і приймали доручення для них.

Відділ ДП як такий не був, проте, заступлений в Міжн. Скавт. Конференції, а тим самим і ним заступлені організації екзильних скавтів не мали ні активного, ні пасивного права на Конференції.

Лондонське Бюро розв'язало Відділ ДП з днем 30 червня 1950 р. і відкликало його шефа, Mr. Моннета, до Лондону. Прибічна Рада — на власне бажання й за згодою Mr. Моннета — не розв'язалася, а тільки прибрала називу: DP Scouts Advisory Committee (Дорадчий Комітет Скавтів ДП) і уконститулювалася, вибираючи голову, заступника й секретаря.

Про правне положення екзильних скавтів і їхніх організацій в країнах нового поселення згадана вище 14-та стаття

говорить дуже невиразно. З одного боку, дас державним скавтовим організаціям країн поселення вільну руку в трактуванні екзильних скавтів, підказуючи навіть уділення їм повної окремішності і автономії, щоправда, тільки до часу одержання ними повних прав громадянства. Але одночасно в другому уступі ставляє перед кожним екзильним скавтом дилему — включитися в існуючу державну скавтову організацію або вибути зі скавтінгу.

Не диво, що в практиці майже всі державні скавтові асоціації бачать тільки цей останній уступ 14-ої статті. Вітаючи тепло новоприбулих, вимагають їхнього включення індивідуально в поодинокі частини державного скавтінгу, даючи їм всі привілеї, включно до плекання власних традицій і мови. Не кажуть тільки, як це зробити юнакові серед чужого оточення і без власних виховників. Очевидно, про якенебудь заступництво екзильних скавтів, бодай посередині, перед Головною Квартирою даної країни, а тим більше перед Міжн. Скавт. Конференцією в такій ситуації мови бути не може.

Результат звісний. Незвичайно мала кількість екзильних скавтів включилася в ряди державних асоціацій, а ті, що включилися — здебільшого елемент радше поверховий, пригодницький, якому байдуже мінятися присягу чи забувати рідні традиції. Натомість решта або покищо зовсім не скавтую, або працює далі, як і працювала в таборах, звичайно — беручи до уваги відмінні побутові умови. В кожній країні поселення повстає щось наче нелегальний скавтінг, що своєю безпосередністю, змістовністю й опертам виключно на власні сили (без субвенцій і полегш ізозвоні) має велику притягаючу силу не тільки на новоприбулу молодь, але і на автохтонну відповідного національного походження.

11

Правний стан екзильних скавтів тепер такий: Членами Конференції перестали вони бути з хвилиною, коли їх батьківщина втратила суверенність. Згідно з заявою директора Міжн. Бюро, полк. Вілсона, з 13. квітня 1950 р. в Мюнхені — поодинокі національні групи скавтів мають право утримувати при Бюрі своїх неофіційних відпоручників (*Licison Scouters*), яких назначує екзильна скавтова асоціація, отже, треба думати, її Головна Квартира.

Ці „зв'язкові скавтери“ покищо діяти можуть так довго, доки їхні всі скавти не поселяться на постійне (стаття полк. Вілсона в Джемборі з ГУ. 50). Так само екзильні асоціації мають право утримувати в поодиноких країнах поселення „краєвих зв'язкових“ при державних асоціаціях, яких треба зголосувати в Лондоні і в відповідній асоціації. Їхнє визначення було вимагане Лондоном ще в 1948 р., а їхнім завданням було помагати державним асоціаціям при перебранні

опіки над прибуваючими скавтами даної національної групи. Ці зв'язкові рідко де мали змогу виконувати приписане ім Лондоном завдання. Здебільшого вони обмежувалися до реєстрації своїх скавтів та тримання зв'язку зі своїми Головними Квартирами, а взаємини їхні з державними асоціаціями були або жадні, або обмежувалися до товариських відвідин чи розмов. Офіційне існування таких зв'язкових обумовлене часово доти, доки їхні скавти не стануть повноправними громадянами даної країни (згідно з статтею 14-ою).

Позатим — випущенням окремого числа „Джемборі“ (за УІ. 1950), яке присвячене в цілості скавтам ДП, трактуючи кожну національну групу зокрема — Лондон призначив офіційно існування проблеми екзильних скавтів не як цілості, а як окремих етнічних груп, що кожна має свої окремішності й цінності.

Це все, що міжнародний скавтінг признає тепер своїм екзильним братам, колишнім своїм повноправним колегам, яких без їхньої вини постигло нещастя втратити батьківщину. Треба визнати, що це не багато.

12

Екзильні скавти домагаються:

а) Можливості організувати в кожній країні поселення вповні автономний національний скавтінг, пов'язаний тільки вгорі через зв'язкового скавтера з державною асоціацією.

б) Офіційного визнання кожної екзильної скавтової асоціації через повернення їй пасивних прав в Міжнародній Конференції — себто за винятком права рішаючого голосу.

Свої домагання аргументують, між іншим, тим:

а) Екзильні скавтові асоціації мають кілька десятилітній стаж за собою, витворили безліч безцінних скавтових особливостей, і було б крайньою розтратністю це спільне скавтове добро запропастити, переставши його плекати.

б) Помилковим є твердження, що щастя юнака в його якнайскорішій асиміляції. Він, маючи батьків і своїх, що залишаються вірні традиціям та ідеалам своєї національності, мусить відчувати неспокій і роздвоєність душі, якщо його характер є дійсно сильний і незіпсуетий.

в) Повна асиміляція, не кажучи про те, що вона є переважним виявом імперіалізмів початку ХХ століття, — не дає жадної гарантії, що асимільована одиниця буде вірна даній країні. Сьогодні загально відомі випадки, коли автохтонні громадяни заявляють зовсім одверто, що вони не будуть боронити країни в випадку агресії ворога (заяви комуністичних провідників майже всіх західних країн в імені своїх партійців).

г) Скавтове братерство таки мусить бути виявлене ділом, і ніяк не лицює скавтам не тільки не знати вже своїх братів, яким трапилося найбільше нещастя — втрата вільної батьківщини (позбавлення їх членства в Міжн. Конференції),

але й забирати їхню молодь та робити з неї, чого доброго, яничарів.

г) В той час, коли в демократичних державах вільно визнавати релігію, яку хто хоче, і її свободно практикувати, вільно говорити рідною мовою і на ній читатися та видавати публікації — зовсім незалежно від державної мови, то чому скавтінг раптом вимагає повної уніфікації й пристосування чи навіть безслідного влиття?

Аргументи незвичайно сильні і переконливі; якби вони не мали перемогти, тоді міжнародний скавтінг захитаний був би в своїх основах. Він — нехтуючи вимоги екзильних скавтів — заперечував би сам себе.

13

Поява червневого числа „Джемборі“, присвяченого цілістю екзильним скавтам, його тон, а частинно й зміст розмов з полк. Вілсоном і іншими компетентними чинниками чоловічих і жіночих скавтових світових централь (хочби розмови д-ра Фіґоля в Лондоні) кажуть сподіватися позитивної розв'язки домагань екзильних скавтів. Видаеться, що обі сторони грають на проволоку. Лондон бере до уваги можливість, що екзильні скавти в нових країнах поселення — прибиті щоденними турботами і непривичними обставинами — закинуть свої вимоги, і тоді створені ними нові форми лишилися б пустими, без живих людей. А екзильні скавти розуміють ситуацію і знають, що їхня перемога обумовлена виявом сили і живучості. Вони також не спішаться, наполегливо організуються за своїм „планом“, до дефінітивних розмов ні з Лондоном, ні з країнами поселення не доводять, а працюють твердо, щоб у сліщний час висунути не тільки свої тверді побажання, але й щоб задокументувати їх кількістю і якістю юнацтва.

14

Дорадчий Комітет Скавтів ДП, що про нього мова в уступі 9-му, після від'їзду Mr. Моннета і зліквідовання Відділу ДП при лондонському Бюрі, став одиноким речником екзильних скавтів.

Він на своєму засіданні в дні 29. 6. 50, ще в приявності Mr. Моннета, з'ясував свої завдання трьома точками:

- а) опікою над скавтами, що остаються в Німеччині,
- б) опікою над скавтами, що емігрують, до часу їхнього виїзду з Німеччини,
- в) заступництвом справ та інтересів екзильних скавтових асоціацій.

Згідно з цією програмою приступлено до праці, і вона вже протягом липня 1950 р. дала деякі успіхи.

15

Екзильні скавти, що залишаються постійно в Німеччині, мають, згідно з вказівками Лондону, включитися в німецький

скавтінг', що восени цього року має стати повноправним членом Міжн. Скавт. Конференції. Німецький скавтінг' — це об'єднання трьох самостійних асоціацій: безконфесійного *Bund Deutscher Pfadfinder*, католицького *St. Georg-Pfadfinder* і протестантського *Christliche Pfadfinderschaft*, що разом створили спільноту праці: *Ring Deutscher Pfadfinder*.

Дорадчий Комітет Скавтів ДП перевів розмови з Рінгом, а відтак з безконфесійним Бундом. Розмови ще не закінчені. До сьогодні тільки устійнено, що екзильні скавти творитимуть спільно в *Bund Deutscher Pfadfinder* окрему ланку: *Landesmark Ausländischer Pfadfinder*. Цю ланку очолюватиме окремий Дорадчий Комітет, до якого входитиме по одному представникам кожної національної групи, що діятиме в Німеччині. Цей комітет вибере голову, який буде рівночасно „фельдмайстром“ і як такий входитиме з рішальним голосом до Бунду, побіч „фельдмайстрів“ інших „Ляндесмарків“. (Напр., скавти Баварії творять в Бунді одну Ляндесмарк на чолі з „фельдмайстром“).

Поодинокі національні групи діяли б і працювали б, як і досі, зовсім автономно, з власною скавтовою старшиною. Українську групу, напр., очолювати буде Уповноважений ГПС на Німеччину. Він сам, або визначений ним пластун, буде відпоручником до Дорадчого Комітету „Ляндесмарку“. Праця мала б відбуватися так, як досі в Відділі Скавтів ДП (див. уст. 9), тільки на місце Mr. Моннета прийшов би „Бундесфельдмайстер“ німецького Бунду, який заступав би екзильних скавтів в Німеччині перед лондонським Бюром.

З хвилиною, як розмови з Бундом закінчаться, Дорадчий Комітет Скавтів ДП передасть опіку над скавтами ДП, які не емігрують, в руки Дорадчого Комітету „Ляндесмарку“. З тією хвилиною він вважатиме своє перше завдання закінченим.

16

Виявляється, що ще велика кількість екзильних скавтів, які емігрують, свої останні тижні в Німеччині присвячує інтенсивно скавтуванню, підготовляє іспити, мандрує, відбуває табори. Це все творить вдаче поле для опіки й помочі з боку Дорадчого Комітету Скавтів ДП.

За старанням голови Комітету (українця) IPO дало мадярським скавтам залізничні квитки на двотижневий літній табір під Мюнхеном. На цей табір приїхали на кількаденний побут гуртки інших національних груп. На ньому теж відбулося 12 серпня 1950 р. чергове засідання Дорадчого Комітету. Табір нараховував понад сотку учасників. Рівень табору був високий, фото й привіти з нього розіслано до всіх екзильних асоціацій і до лондонського Бюра.

Дорадчий Комітет Скавтів ДП почав організаційну роботу на базі співпраці з екзильними асоціаціями і тісного зв'язку з Лондоном.

Лондонському Бюрові систематично висилається протоколи і звіти з дії. Позатим переводиться збірку адрес відпоручників екзильних асоціацій в країнах поселення їхніх скавтів. Ці адреси подається до відома другим асоціаціям і Лондонові. Ціллю цієї праці є, щоб відпоручники всіх екзильних асоціацій в даній країні нав'язали зі собою зв'язок, устійнили спільну дію, може й створили аналогії Дорадчого Комітету в себе і в його імені починали розмови з державною асоціацією, після того як розв'язка, пропонована 14-ою статтею, не витримала проби життя. Зате приклад плянованої розв'язки в Німеччині був би, мабуть, приємливий для обидвох сторін.

Згадані адреси прислали вже мадяри й українці, і їх розіслано, як вище.

Устійнення імен зв'язкових скавтерів до лондонського Бюра і започаткування зв'язку між ними було б, мабуть, черговим завданням Дорадчого Комітету Скавтів ДП.

18

Від часу авгсбурзького реаллі Пласт вийшов зі своєї ізоляції та став чинником міжнародного скавтінгу, дарма що покищо не в повноправній формі. Однак Пласт хоче й буде за те змагатися, щоб стати активним і позитивним, лояльним, але й справді повноправним членом світового скавтінгу. Він з повною свідомістю глибоко відчуває свій обов'язок свою працею спричинитися до збагачення скавтового братерства.

Пласт глибоко вірить, що його післанництвом є — поширити прекрасну ідею скавтінгу серед своїх земляків в різних країнах світу і тим спричинитися до виховання характерних громадян, з одного боку, а до збагачення світового скавтінгу, з другого.

Бачити Пластовий Рух відновленим на Рідних Землях і могти це подати до відома світовому скавтінгові — вважатимем Пласт завжди своїм найгарячішим бажанням.

В серпні 1950 р.

Вже після підписання цієї статті відбулися сходини Дорадчого Комітету скавтів ДП, на яких рішено:

1) утворюється Допоміжний Комітет скавтів ДП у Німеччині, зложений із представництв тих скавтів, що остають на постійно на тому терені;

2) Дотеперішній Скавтський Допоміжний Комітет ДП, зложений з представників поодиноких Головних Квартир, діє далі. Його голові, сен. А. Міляничев, доручено в можливо короткому часі скликати збори представників національних Головних Квартир для перевибору проводу, устійнення місця осідку і пляну діяльності.

Правне положення СУП у світі під сучасну пору

В СДА залегалізовано з днем 25.7.1950 в стейті Мічіген окрему організацію під назвою „Пласт—організація української молоді“, з правом основувати їй утримувати підлеглі філії в цьому і в інших стейтах. Це уможливлює вести пластову працю на цілому терені СДА. Однак незалежно від цього робляться дальші старання, щоб одержати подібний „чартер“ теж і від федерального уряду в Вашингтоні.

В Канаді Пласт діє силою свого розмаху, покищо без ніякого правного оформлення. Від початку слідно натиск канадської скавт. асоціації на наші пластові з'єднання, щоб вони реєструвалися в ній. Характеристичне, що канадські скавти опираються на постанові 14. резолюції XI. Міжнародної Конференції з 1947 р., що скавти ДП, які осядуть в країні, де існує вже визнана національна скавтська асоціація, можуть або приступити до цієї асоціації, або зрезигнувати зналомість не беруть зовсім до уваги дальших постанов цієї резолюції про право тих же скавтів ДП творити власні частини під проводом своїх людей. — В останньому часі (вересень 1950) Провінційна Скавтська Рада в Альберті звернулася офіційно з зазивом до Станичної Пластової Старшини в Едмонтоні передискутувати справу зареєстрування пластових частин в канадській асоціації. Станична Старшина передала справу Крайовому Пластовому Проводові на Канаду. Треба сподіватися, що переговори принесуть можливість вести свободно нашу виховну працю в цій країні.

В Австралії зорганізовано Кр. Пл. Провід при українській центральній Громадській Організації. Уповноважений ГПСтаршини веде від довшого часу переговори з Головною Квартирою австралійської скавт-

ської асоціації про допущення окремих національних скавтських відділів бувших ДП. В липні 1950 він виступив із конкретним проектом наладання цієї справи. Цей проект, якого мотивацію поміщуємо в цьому числі, має бути розглянений Головною Квартирою.

В Аргентині Уповноважений ГПС рішився на власну руку, без попередньої згоди ГПС, приєднати пластову організацію до країнової скавтської асоціації. Невигідність його становища стас йому поволі ясною. Підносимо виразно цей прояв дії, незгідний із загальною лінією СУП.

В Бразилії ведеться пластова виховна діяльність під правною опікою Т-ва Прихильників Української Культури. При Централі цього Товариства утворено для тих справ окрему Секцію Охорони Дітей і Опіки над Молодю (СОДОМ), якої головою є кожночасний Уповноважений ГПСтаршини. Треба підкреслити добру волю і громадську настацову Програму ТПУК, завдяки яким існує можливість вести виховну пластову працю в цій країні.

У Великобрітанії основано окремі „Клуби Виховних Осель Молоді“, які ведуть виховну пластову роботу. В чоловічій і жіночій британських скавтових асоціаціях зголошено по одній пластовій частині, для яких назначено окремих представників до Головних Квартир цих обидвох асоціацій.

Венесуеля — це країна, в якій доволі мало пластової молоді. Переговори Уповноваженого ГПСтаршини з Головною Квартирою венесуельської скавтової асоціації дають підстави сподіватися, що пластова виховна робота буде ведена свободно за нашими звичаями і традиціями.

Про Німеччину була мова вище. Німецька Федерація Скавтових Ор-

ганізацій (Рінг' Дойчер Пфадфіндер-бунде) була в серпні 1950 офіційно визнана Міжнародним Скавтовим Бюром. Переговори, ведені Скавтовим Допоміжним Комітетом ДП з одним із членів цієї Федерації (безконфесійний „Бунд Дойчер Пфадфіндер“) виказують багато доброї волі з боку цього союзу уможливити чужинецьким скавтам в Німеччині свободну діяльність.

В Тунісі (Тунізія) подав КППрорів до затвердження статути для пластової організації в цій країні. Досі затвердження не прийшло, але є поважні підстави сподіватися, що статути будуть прийняті. Взаємо-

відносини з проводом французької скавтової асоціації в Тунісі є наладнані і добри.

У Франції й Бельгії правне становище СУП не наладнане. В першій із цих країн пластова активність майже не існує з огляду на специфічні труднощі поселення і праці нашої еміграції. В Бельгії діють тільки старші пластуни, які студіюють на тамошніх високих школах.

Врешті в Новій Зеландії живе всього кілька наших членів, до того різних уладів. Наладнувати їхнє правне становище поки що немає потреби.

З нашого життя

НОРВЕГІЯ

Норвезька скавтська асоціація, в рамках допомоги, запросила через Світову Асоціацію Скавток 12 скавток ДП на одномісячний побут у Норвегії. Цю нагоду використали тільки 2 чешки, 4 лотишкі і 2 українки, а саме ст. пл-ки Дада Мосора — Франкен (Перші Стежі) та Лукія Стойкевич (Дубове Листя).

Дорога: З Гамбургу виїжджаємо 4. 7. 50 туристичним автобусом до Фредріксафен (Данія), опісля кораблем до Норвегії. Поворот 30. 7. 50 автобусом вздовж шведського побережжя до Гельсінгборн, опісля поромом до Данії, а далі через Копенгаген до Гамбургу.

Побут у Норвегії:

a) **В Головній Квартирі Н. С. Ф.** В Норвегії існує дві скавтові організації: Норск Спайдершер Форбунд під проводом п. Гунвор Лікен і Норгес К. Ф. У. К. Спайдере під проводом п. Інгер Йоганне Амелль. Перша з них — це незалежна організація, а друга організаційно пов'язана зі Світовою Асоціацією Молодих Християнських Жінок

(ІВКА). Обі вони є незалежно членами Світової Асоціації Скавток, ведуть окремішну діяльність, а для узгоднення спільних проблем мають Коопераційний Комітет. Він же зайнявся справою нашого побуту в Норвегії.

З нагоди нашого приїзду Н. С. Ф. відвідував в приміщенні своєї Головної Квартири офіційне прийняття з участию проводів обох асоціацій. В розмовах з членами проводів заторкуємо справи української еміграції в Німеччині, а зокрема Союзу Українських Пластунів. Живе заінтересування та повне зрозуміння викликає характеристика діяльності Пласти в рр. 1930 — 1945. Норвежки вияснюють, що й вони в роках німецької займанщини так продовжували свою діяльність. Головно підкреслюємо наші намагання зберегти тепер наш центральний провід та стати повноправними членами Світової Асоціації Скавток.

b) **Побут у приватної родини.** Згідно з наміченим для нас пляном виїжджаємо в товаристві співробітниці Реферату Міжнародних Зв'язків Н. С. Ф., д-р Марен Софі

Рествік, до Телемарку. Перші три дні перебуваємо в гірському літньому пансіоні, а опісля в домі редакторки скавтського журналу, п. Ельзі Нурбе, в Бе. В розмовах, за час нашого побуту, інформуємо про наше народне мистецтво, культуру, еміграцію в Німеччині. Наші інформації ілюструємо привезеними виданнями — головно з пластової ділянки. П. Нурбе захоплюється нашими журналами „На сліді“, „Молоде Життя“, нашим співаком, та пояснює, що норвезька скавтська організація не в силі видати такого багато ілюстрованого журналу. Улаштовуємо спільні прогулянки до музеїв, оглядаємо старинні будови.

в) **Скавтський табір в Нортанген.** Після однотижневого побуту у п. Нурбе виїжджаємо до скавтського табору. Табір улаштований за старанням Коопераційного Комітету, і в ньому беруть участь усі скавтки ДП, одна американка та по шість відпоручниць з кожної норвезької скавтської організації. Приміщення його — це п'ятикімнатний домик в гарно положеній окolicy. Характер його наскрізь відпочинковий, без жадної програми, бо норвежки сподівалися приймати недоживлених дітей ДП, що нездібні будуть побороти труднощі нормального скавтського табору. В своїх розмовах згадували все про міле розчарування, що замість дітей з примітивним або жадним запікавленням зустріли все ж таки нормальніх скавток. На вивчені норвезького побуту та пісень, коротко-тривалих прогулянках, а також обанайомлюванні чужинок з українськими проблемами минав час. Один день перебування присвячено поодиноким націям. В „Український день“ побіч норвезького прaporу повівав український, а на стіні у світлиці виложено з фої „СКОБ“. Ранком ми виложили на піску карту Європи з камінчиків та означили на ній граници України. Обід був теж український — борщ та голубці — і напрочуд смакував чужинкам. Пополудні ми навчали чужинок вишивати та провели гутірку про історію й орга нізаційну побудову СУП. Вечором ватра зі спогадом, українськими танками та піснями. При стяганні прaporу відспівовано гімн закарпатських пластунів.

г) **Скавтський вишкільний табір в Гайо.** В дніях 20 до 22 липня ми відвідали вишкільний скавтський табір в Гайо—острів фьорду Осльо. В ньому таборувало 150 норвезьких та 20 шотляндських скавток. Наша приятелька Марен Софі подбала про те, щоб ми якнайкраще почувалися, і часто створювала ситуації догіддя для ведення розмов на українські теми. І так в приявності около 70 норвежок та 20 шотляндок — при допомозі Марен Софі як перевідладачки — ми інформували про Україну. Ця проблема для норвежців мало здана, часто прямо з незнання думають, що це провінція Росії. Всі інформації сприймали прихильно та з зацікавленням. Там же, разом з провідницями шотляндських скавток та американками, ми були запрошенні на „чай“ командою табору. Треба відмітити, що групу ДП презентували тільки ми дві українки. У ватрі, що у них відбувається вдень, ми взяли рівноож участь, побіч всіх інших національностей. Піснею „Від синього Дону“, народним танком та піснею „Вставай вже, сивий коню мій“ — її підхопили всі учениці табору — вдалось нам ввести справжню дружню, пластову атмосферу.

Третього дня побуту в таборі мусимо повернутися до Нортанген.

і) **Кінцевий побут в Осльо.** Дня 28 липня повертаємося до Осльо, щоб перед від'їздом оглянути музеї, цікаві старинні церкви, парки тощо. Відвідуємо рівноож обі Головні квартири норвезьких скав-

ток та вписуємося в пропам'ятні книги. Тут складаємо дарунки: різьби та вишивки, а в університетській бібліотеці залишаємо працю проф. Мірчука про Україну.

Загальні завваги. Наша зустріч з норвезькими скавтками, як і кожна зустріч з чужинцями, дає прекрасне поле для пропаганди української справи взагалі, а Пластву зокрема. При цій нагоді прийшлося нам завважити, що улаштовування мистецьких виставок в таких умовах мало доцільне. Куди краще скомплектувати особистий виряд з виключно стилевих речей. Це справа великої ваги, бо воно не робить враження штучної, приготованої пропаганди. Маю на думці вишиваний рушник, блюзки, нічні сорочки, хусточки, серветки, покривала на подушки, пудернички, касети з приладдям до шитья, альбоми зі знимками тощо — а все те якнайбільш вишиване та різьблене. Знову ж при пластовому однострої — гуцульський викладаний пояс, різьблений перстень на хустку, „червячок“ на капелюсі, вишивані скарpetki. Всі ці речі мимоволі звертають увагу чужинців, вони розпитують, і розмова непримушено обертається довкруги України, народного мистецтва, культури. Треба ще додати, що на кожну зустріч обов'язково слід брати зі собою національний прапор.

Жіноча скавтська норвезька організація діє відокремлено від чоловічої. Тому — при огляданні знимок чи пластових марок — скавтки ними не цікавились, бо вважали їх за чужу працю — за працю пластунів.

В норвезькій скавтській організації слід підкреслити наступні позитивні моменти:

- а) кладення великої ваги на індивідуальне виховання, не дивлячись на велике число членок, і добре досягнення в цьому напрямі;
- б) справді приятельський, безпосередній і невимушений контакт виховниць з молоддю;
- в) успішне пристосування кореспонденційної методи до скавтських зайнять, головно в провінціях з

малою густотою населення, де часто юначки з одного гуртка віддалені від себе на десятки кілометрів. Для цієї мети спеціальна референтка при Головній Квартирі випрацьовує річні пляни праці, при цьому не відбирає ініціативи поодиноким членам, але ще й допомагає їм в переписці, яку ведуть всі самітниці з нею. Переписка ведена не в наказному, а навпаки — в широсередчному тоні.

Д. Мосора—Франжен

Ш В А Й Ц А Р І Я

У днях від 21 до 26 серпня 1950 р. відбувся у Швейцарії, в місцевості Енгельберг, міжнародний вишивальний табір для духовників і студентів теології — скавтів. Цей однотижневий — до речі, четвертий з черги цього роду — табір зorganізував Союз Католицьких Скавтів Швейцарії під протекторатом о. ігуум Леодегара Гункелера з Енгельбергу. Провідником тaborу був о. Міхаель Юнг, член одного монашого чину з Аскони, ініціатор і організатор усіх чотирьох, досі відбутих, того роду тaborів, а бунжучним д-р А. Ребер із Люцерна.

Ціль тaborу, як наперед писав у своєму обіжнику до зголосіннях кандидатів о. Юнга: Разом, спільнно пізнати католицький скавтінг і його пережити, звернути увагу католицькому священству на велике значення скавтінгу у вихованні молоді, вкінці зацікавити цим рухом, пізнати його програму і нові методи виховання чи самовиховання молоді.

Відповідно до цих завдань, а також з огляду на особовий склад учасників тaborу — священики і студенти теології — була й складена ціла, до деталів продумана, програма. Вона поділялась на релігійно-духовну частину — під проводом о. Юнга, — що охоплювала молитви, Богослужби й доповіді на релігійно-скавтські теми, та технічно - скавтську, що її вели досвідчені швейцарські ровер-скавти в особах д-ра Робера, д-ра Паєра і скавтів-студентів

теології Франца Шенборна, Йозефа Віллі і інших. Очевидна річ, що цих двох частин не можна було стисло розмежувати, бо вони постійно переплітались, захоплювались і, що найважливіше, знаменито гармонізували зі собою. І це саме можна б уважати, може, одним з найбільших досягнень вишкільного табору в Енг'ельберг'ю в 1950 р.

Щоб основніше змалювати цілий перебіг вишколу й побуту в Енг'ельберг'ю, перейду до — принаймні побіжного — хронологічного перегляду цілого тижня.

Понеділок, 21.8.50 — півднє: Приїзд учасників до Енг'ельберг'ю. Це місцевість положена в прекрасній околиці в Центральній Швайцарії, високо в горах, так що ідеться туди залізничкою-зубчаткою. Сама місцевість положена у стіп вершків Ганен і Тітліс, що вкриті льодовиком і своїм видом ще збільшують чар краєвиду.

Тут — по привітанні з організаторами і вишкільниками на станції — учасники йдуть до недалекої скавтської домівки. Після обіду слідує офіційне відкриття табору і піднесення прапорів поодиноких груп. Цим разом вони прибули з шести європейських країн — Німеччини, Австрії, Франції, Італії, Швайцарії, Угорщини й України. Після денного наказу коротка інформація про ціль і завдання табору, а далі отaborення — приготування нічлігів у домівці. Увечорі палає перша, ще не надто офіційна ватра, що дає змогу учасникам зазнайомитися одні з одними.

Вівторок, 22.8.50. Встановлення вже о год. 5.30, а далі рання руханка, одягання, Служба Божа, снідання і вкінці ранній звіт із піднесенням прапорів. Після збірки йдемо в недалекий лісок, де вислухуємо доповідь про „Суть і ціль“ (скавтінгу). Доповідь побудована на основі творів Бі-Пі, з підкресленням релігійних моментів. Після обіду на поляні слухаємо знову ж доповідь кантональної провідниці новацьких частин про працю в них та вихован-

ня в скавтінгу. Доповідь цікава наведенням життєвих прикладів та відміченням психологічних моментів у дітвори. Увечорі знову ватра з гутіркою о. Юнга про любов близнього, інсценізація швайцарських скавтів і вкінці декілька пісень у виконанні поодиноких національних груп.

Середа, 23.8.50. Після ранньої збирки знову йдемо на поляну. В доповіді, що має радше інформаційний характер, о. Юнга зазнайомлює учасників зі скавтською організацією, її цілями і завданням поодиноких скавтських уладів: новаків, юнаків і ровер-скавтів. По обіді вітаємо у нашому таборі високого гостя — комandanта швайцарських скавтів (Bundesfeldmeister) Франца Бюлера. Він вітає всіх учасників табору, дякує за запрошення і висловлює свою радість, що саме в Швайцарії відбувається цей своєрідний табір, і призання організаторам. Свою доповідь про „Скавтський закон і приречення“ він поширює, характеризуючи спершу швайцарський скавтінг. Він підкреслює його єдність, яка, всупереч великим конфесійним різницям і почуттю провінційної окремішності поодиноких кантонів, є така тривка. Це можливе лише завдяки добрій волі всіх скавтів і їхній здисциплінованості. З натиском підкреслює, що федеральний провід керується у своїй праці виключно добром загалу. Він звертає увагу що власне почуття відповідальності за всіх і перед всіма треба особливо підносити в скавтському вихованні. Вкінці переходить на властиву тему своєї доповіді і говорить про надзвичайно важливе значення приречення в житті кожного скавта, а тим самим і цілого скавтського руху. Приречення є основою всякої чесноти скавта, бо воно зводжує шляхетні почуття обов'язку й співвідповідальності. При цьому він не забуває і про релігійні моменти в житті і вихованні молоді й каже: „Кожний юнак, навіть, коли вже зіспустий, є релігійний, але не кожний знаходить дорогу до церкви, і

ми саме повинні його туди повести". По цій доповіді слідують короткі інформації провідників поодиноких національних груп про сучасне положення скавтінгу та його працю в їхніх країнах. По кожній доповіді декілька хвилин призначено на запити та пояснення. Провідник української групи говорить про історію Пласти від заснування по сьогодні, про теперішній стан на Батьківщині та про успішну працю Пласти на еміграції. Після вечері ватра. Перша частина присвячена пам'яті Бі-Пі, а друга — національним героям-скавтам. Першу частину виконують майже вповні швайцарські скавти, а в другій провідники поодиноких національних груп накреслють силуетки своїх національних герой-скавтів. Крім цього кожна з національних груп заспівала одну-две пісні. Ватра в цілому мала дуже поважний характер.

Четвер, 24.8.50. Капелян о. Вюрш із Санс говорить доповідь на тему: „Скавтінг і релігія“. У своїй доповіді підкреслює конечність релігійного примату в скавтінгу, пригадує перше сформулювання скавтського приречення Бі-Пі у формі обіту та вказує на наше завдання поглибувати релігійність не тільки в наших рядах, але і в окруженні. Він відмічує основні риси скавтінгу: 1. релігійне заложення — основа, 2. конфесійна принадлежність. Свій погляд потверджує тут же відповідними цитатами з Бі-Пі. Доповідь, одна з кращих, вказує на широке знайомство автора з скавтським рухом, його ідеями, методами праці і літературою.

По короткій перерві слідує доповідь д-ра Паєра на тему: „Скавтський духовник і світський провідник“, в якій порушено цілий ряд проблем, що стосуються співпраці між ними. Ціллю реферату було вказати на конечність співпраці цих двох, відповідальних за душу дитини, осіб. Доповідач стався зробити це при допомозі розмежування компетенцій. В дальший доповіді о. Юнго пройшов всю важливішу скавтську літературу, що з'явилася від тво-

рів Бі-Пі до сьогоднішнього дня. Ця доповідь, що включала в собі й критику кожного обговорюваного твору, була великої практичної вартості.

Цього дня по обіді всі учасники виrushили групами в різні сторони від Енгельбергу. Під час маршу воїни мали виконати певні завдання. Сама траса маршу, а також дощ, що падав увесь час дороги, зробили мандрівку дуже тяжкою. Промоклі, втомлені, ми повернулися до Енгельбергу в п'ятницю, о год. 11-тій перед полуднем.

Після обіду ми зліквідували свій табір в Енгельбергу та переїхали до невеличкого села Санс. Тут приготовили собі вечерю та відбули „Ватру національностей“. Українська група пописувалась точкою „Рік на Україні в пісні“. Все це складалося з циклу пісень, що їх співають в різних порах року та при різних нагодах. Ватра виконала своє завдання — зазнайомила приявних з характеристичними рисами народної культури шести європейських націй.

Субота, 26.8.50. Останній день нашого табору і гостини в Швайцарії. Встановлення вже в 3 год. ранку. Скоріше одягаємося і спішими до церкви на Службу Божу. По сніданку виrushаємо до Флюль, щоб поклонитись тлінним останкам швайцарського святого Клявса з Флюль, так подякувати Господеві за щасливий побут в таборі і там закінчити його офіційно. Біля полуночі прибуваємо до Флюль, оглядаємо каплицю, де святий молився, і хату, де жив. Далі входимо на площу перед селом, стаємо в коло і, хрестивши взаємно руки, прощаємося з гостинними господарями. Спішими до поїзду, який розвезе нас в різні закутки Європи.

M. Лабунська

НІМЕЧЧИНА

В дніх 12—14 серпня 1950 делегація українського Пласти в числі 11 осіб, а саме: 1 іл. сеніор, 1 ст. пластунка, 1 ст. пластун, 6 юначок та 2 юнаків, перебувала в мадярсько-

му скавтському таборі в Гавтінгу біля Мюнхену.

Сам факт запрошення українських пластунів до мадярського табору — пічного дивного. Між скавтами — це нормальне явище.

Однак на спеціальне підкреслення заслуговує прийняття українських пластунів мадярськими скавтами. Коли не вчислити німців, які під проводом Ціммермана стало перебували в цьому таборі, українці були другого немадярською групою, що розбила свої шатра. З нашим приходом провідник мадярських скавтів Гabor Bodnar сердечно вітав всіх та представив провідників української групи команду табору. При кожній нагоді він та його співробітники згадують свої гостини в українців на пластових таборах та зустрічах, розпитують про знайомих пластунів та з вдачністю згадують курси, яких учасниками їм доводилося бути, а які влаштовували українці.

Команда табору зразу зазначує, що ми — гості й довільно можемо диспонувати своїм часом. Далі, в розмовах все підкреслюють, що вправді мадярським скавтам дозволено в таборах курити, однак, з уваги на українську групу, на час її перебування курення в таборі припиняється, а визначується для нього осібну площину поза табором. Робить це тому, щоб своїм поступуванням не гіршити українських пластунів.

Сама зустріч не мала в собі нічого незвичайного; у вечірній ватрі, що складалась з давно знаних українцям точок, взяла участь, окрім мадярів та німців, група руських скавтів під проводом Бориса Мартіно та естонець Уго Юріма.

На спеціальне відмічення заслуговує сувора дисципліна серед мадярських скавтів — від жвотодзюба до сеніора — та, судячи із заняттями в часі перебування української групи, високий позем пластування мадярських скавтів, а також гостинність, бо прийняття було щиро-сердечне, тепле й уважне.

aia-a

Н А Д Н І Я Г А Р О Ю

В дніх 2—3 вересня 1950 над Ніягорою, на границі СДА та Канади, улаштував Реферат УСП-ок свій з'їзд. Здавалося, що при щоденних турботах, часто важкій фізичній праці, ледви хто приде на нього. Заздалегідь приготована програма, відбиті на цикlostилі доповіді, які мали бути виголошенні на з'їзді, порозилені сподіванням учасниця, були завершеннем приготувань.

Навіть організатори були мило „розчаровані“, начисляючи 50 учасниць з'їду та 30 гостей — головно „Бурлак“, „Гірських Орлів“ та „Чорноморців“. Булава Головної Командантки Пластунок — ті члени, які перебувають на теренах СДА та Канади — з'явилася в комплекті; на жаль, бракувало тільки Цьопи, яка з далекої Англії переслала дуже милого листа-привіт, та Софії Янів-Мошко з Німеччини. В неділю гостили ст. пластунки Верховного Отамана Сірого Лева.

З'їзд відбувся згідно з наміченим пляном. Цікаві були дискусії після доповідей, що головною мірою базувалися на досвіді, добутім уже тепер, в нових умовах праці, в країнах нового поселення. Це були голоси людей свідомих своїх завдань та тягаря, який спочиває на них.

Півтораденні наради закінчилися ватрою, що її вела Наталка Білозор. В програму входили „Привіт Батьківщині“ — це відповідний вірш, відчитаний над озером при смолоскипах, — слово Сірого Лева, іменування пластунок і ще декілька настроєвих пісень та мелодеклямацій. Після поважної частини Юрко Купчинський (Куба) перебирає кермут в свої руки і відспіванням „бурулацької“ пісні переходить до веселої частини.

Загалом можна сказати, що з'їзд повністю вдався. Гарна погода, мальовнича природа і піднесений настрий давали прекрасну цілість. На попередніх сторінках друкуюмо доповіді, виголошенні на з'їзді. Про підсумки з'їзу обіцює Реферат видати спеціальний комунікат.

У зустрічі з проблемами

З документів часу:

А В С Т Р А Л Й

Уповноважений ГПС в Австралії розпочав переговори з Головною Квартирою австралійської асоціації скавтів для легалізації Плату як українського скавтингу. Після довших переговорів австралійська асоціація відкинула його пропозиції. Мотивацію його пропозицій подаємо нижче як документ часу.

4 липня 1950.

Mr. Harold M. Kemp
Federal and State General Secretary
of Boy Scout Association
Adelaide

Dear Sir,

I refer to our talk of last month and, as promised, beg to submit to you in writing the ideas I expressed on that occasion. I wish to stress simultaneously that I do so on my own account since I have had no chance hitherto of discussing the matter with any responsible Scout Leader of other nationalities but with the Ukrainians and to some extent with the Poles; neither was I entitled to do that. Consequently I cannot assure you that my suggestions are acceptable to all people concerned, although I believe they are, and therefore, if approved by your Association, they should be subject of their consent. This is—as it seems to me—*conditio sine qua non*.

Allow me, Sir, to start with a general picture of the situation of the so called DP Scouts recently settled in Australia. The first striking feature is very low percentage of Scout who on settlement have registered with the official Scout Association. This phenomenon, however, is not peculiar for Australia only; similar situation seems to arise in other countries too.

According to the resolutions passed at the Eleventh International Scouts Conference at Moisson—Scouts from among DP's after their settlement have a choice of becoming members of the existing recognized Scout Organization in the country of new residence or of relinquishing their Scout membership.

Thus it might seem that the majority of new settlers have chosen the latter

Високоповажний Пане!

Покликуючись на нашу розмову в останньому місяці, дозвольте, що згідно з обіцянкою подам Вам щодороги в цьому письмі ті думки, що іх я тоді висловив.

Я хочу одночасно підкреслити, що я роблю це на свою власну відповідальність, тому що досі я не мав нагоди продискутувати ці справи з іншими відповідальними скавтськими провідниками окремих національностей — з винятком української, а в деякій мірі і польської; я й не був уповноважений це робити. Отже я не можу запевнити Вас, що на мої пропозиції погодяться всі згадані особи, хоч сподіюсь, що так воно буде. Тому, якщо б Ваша асоціація іх затвердила, то вони повинні на них теж погодитися. Це, на мою думку, „*conditio sine qua non*“.

Дозвольте мені почати від картини загального положення т.зв. скавтів ДП, недавно оселених в Австралії. Перше, що вражає, є дуже низький відсоток скавтів, які по оселенні зареєструвалися в офіційній скавтській організації. Це характеристичне явище, однаке, не є притаманне лише для Австралії, бо подібну ситуацію, мабуть, можна спостерігати також у деяких інших країнах.

Згідно з резолюціями 11-ої Міжнародної Скавтської Конференції в Муассон—скавти ДП по оселенні мають до вибору стати членами признаної скавтської організації в країні свого оселення, або залишити скавтське членство.

Отже могло б здаватися, що більшість новооселених вибрала остан-

possibility, and dispensed with their Scout activity, despite the tremendous intensity of this activity and the genuine enthusiasm with which Scouting was accepted and exercised during their stay at DP camps in Germany and Austria.

Fortunately—or unfortunately—it is not like that. The overwhelming majority of those Scouts keep on being active although not in frames of the International Scouting. They form separate national youth groups sponsored by their national organizations and churches under different names which are headed and led by former Scouters and they bestow on them their Scout character. Perhaps I would not be very far from the truth risking the assertion that this state of affairs may result in Australia in the forming of as many Scout Organizations as there are nationalities, although under different names and without any touch with the International Scouting.

There are usually many reasons given for this state of affairs. In my opinion, however, the most important is a very intricate psychological point which—may be—is hard to understand for somebody who never has experienced it by himself. New settlers are mostly political refugees who in consequence of the last war have been compelled to leave their fatherlands beyond the Iron Curtain and suddenly found themselves deprived of any state care, helpless and afraid of their unfitness for the new circumstances and of the lack of others' willingness to appreciate their position and to accept them in their family as equal partners. I think this was also the reason of their magnificent enthusiasm for the Scouting in the first years of their exile. They were above all attracted by the ideal of the International Brotherhood aimed at and practically reached by the International Scouting. Former Scouts, often already elderly people, were eager to resume their Scout activity and willing to help in the practical educational work. They remembered having been taught in the far past that the value of a Scout is measured by his character, his consistency to keep the Scout Promise and Scout Law and not to a smaller extent by his own imput into the realization of the idea of International

Scouting. This is the reason why they still keep on being active, although not in frames of the International Scouting.

On the other hand, the overwhelming majority of those Scouts keep on being active although not in frames of the International Scouting. They form separate national youth groups sponsored by their national organizations and churches under different names which are headed and led by former Scouters and they bestow on them their Scout character. Perhaps I would not be very far from the truth risking the assertion that this state of affairs may result in Australia in the forming of as many Scout Organizations as there are nationalities, although under different names and without any touch with the International Scouting.

There are usually many reasons given for this state of affairs. In my opinion, however, the most important is a very intricate psychological point which—may be—is hard to understand for somebody who never has experienced it by himself. New settlers are mostly political refugees who in consequence of the last war have been compelled to leave their fatherlands beyond the Iron Curtain and suddenly found themselves deprived of any state care, helpless and afraid of their unfitness for the new circumstances and of the lack of others' willingness to appreciate their position and to accept them in their family as equal partners. I think this was also the reason of their magnificent enthusiasm for the Scouting in the first years of their exile. They were above all attracted by the ideal of the International Brotherhood aimed at and practically reached by the International Scouting. Former Scouts, often already elderly people, were eager to resume their Scout activity and willing to help in the practical educational work. They remembered having been taught in the far past that the value of a Scout is measured by his character, his consistency to keep the Scout Promise and Scout Law and not to a smaller extent by his own imput into the realization of the idea of International

Brotherhood. They felt that these principles might give them a promising chance for building, if not their own future, then at least the future of their children.

And then came the bitter disappointments: International Scout Conferences, the 11th in France and the 12th in Norway, then the way several Scout Associations interpreted resolutions of both Conferences, and at last the reality which almost without any exception may be resumed as follows: "we shall be pleased to have you among us, but only on the condition that you will renounce yourselves, will cease to be yourselves and will become unconditionally ourselves."

It was a hard hit especially for the young child soul that due to the war has prematurely grown old and excessively grave. Allow me, Sir, to compare the reaction of new-settlers with the reaction of a hit dog that hides its tail and takes the refuge in its kennel. A similar trend may be felt among those people; they turn towards their own milieu, confine themselves to their own national surrounding in their own para-Scout organizations.

This state of affairs seems to me to be very alarming since it means nothing else but a potential and actual loss of a great number of boys to the detriment of the International Scout Movement. I feel that the matter can be settled satisfactorily, but with the initiative of your Association only by the adoption of a determined and convincing constructive policy concerning the newly settled Scouts which would be acceptable for both parts. It seems to me that the unity of Organization and the uniformity of control can be maintained by that. My suggestions are as follows:

(конкретні пропозиції пропускаємо, бо вони можуть бути різні в різних країнах)

I am aware, Sir, that some of the above suggestions are in opposition to the current rules of your Association, nevertheless it seems, to me, impossible to come to any satisfactory solution without some departure from these regulations.

If you, Sir, were of the opinion that the problem raised vital for thousands of DP-Scouts now in Australia — is worth consideration by your Association and if it were decided to take some steps towards

ного братерства. Вони відчували, що ті принципи могли б дати ім шанси будування — якщо не власного майбутнього, то принаймні майбутнього іхніх дітей.

А потім прийшло гірке розчарування. Міжнародні Скавтські Конференції, 11-та у Франції й 12-та в Норвегії, потім інтерпретація цих резолюцій різними скавтськими асоціаціями і вкінці дійсність, що майже без винятків зводиться до ось такого: „Ми будемо раді мати вас серед нас, але під умовою, що ви відречетеся себе, перестанете бути собою, а станете безумовно нами.“

Це був важкий удар, головно для молодої, внаслідок війни передчасно постарілої і надмірно поважної дитячої душі. Дозвольте мені порівняти реакцію новооселенців з реакцією побитого пса, що ховає хвоста і шукає сховища в своїй буді. Подібне намагання можна відчувати серед тих людей, — вони повертаються до власного середовища й обмежуються до власного національного довкілля в своїх власних параскавтських організаціях.

Цей стан видається мені дуже загрозливим; він означає ніщо інше, як тільки потенційну й актуальну втрату великого числа хлопців для міжнародного скавтського руху. Одночасно я відчуваю, що справа може бути полагоджена задовільно, але за ініціативою Вашої асоціації і лише при застосуванні рішучої й переконливої конструктивної політики щодо новооселених скавтів, яка була б приемлива для обох сторін. Мені здається, що при цьому можна втримати єдність організації і спільність контролю.

На основі сказаного мої пропозиції ось які:

(конкретні пропозиції пропускаємо, бо вони можуть бути різні в різних країнах)

... Я свідомий того, що деякі з наведених мною думок суперечать сучасним законам Вашої асоціації, але одночасно мені здається, що неможливо прийти до якоїсь задовільної розв'язки цього питання без відступлення від тих правил.

Якщо б Ви були думки, що ця проблема набрала тепер життєвої ваги для тисячів скавтів ДП в Австралії і варта того, щоб її розглянула Ваша асоціація, і якщо б було

any solution, I would suggest arranging a meeting of the representatives of all nationalities with the purpose of frank discussion of the proposed measures.

I tried, Sir, to picture the situation truly, and indicate the solution which—I believe—would be the best. If any change of the present policy for the part of your Association concerning DP-Scouts in Australia were contemplated I would be especially obliged to you for your relevant information.

Believe me, Sir,
Yours faithfully
R. M. A. Olesnyckyj.

рішено поробити заходи для якоїсь розв'язки — я піддав би думку зорганізувати зустріч представників усіх національних груп, щоб широ про дискутувати мої пропозиції.

Я старався представити вірно ситуацію і вказати на розв'язку, яка — вірю — була б найкращою. Якщо б Ваша асоціація взяла під розвагу якусь зміну теперішньої політики щодо скавтів ДП в Австралії, то за кожну Вашу інформацію в цій справі я був би Вам дуже зобов'язаний.

З пошаною
(—) Роман Олесницький

С Д А

До релігійних справ Пласт ставився завжди з великою увагою. Завдяки цьому майже 40-літня історія УПУ не знає ані вну трішиньо-пластових конфліктів на релігійному тлі, ані непорозумінь Уладу з котримсь із українських віровизнань. На нових теренах поселення, зокрема в СДА й Канаді, де релігійне питання особливо загострене, Пласт мусить зберегти свою дотеперішню лінію. Внизу поміщуємо письмо Пластової Станції у Філадельфії як приклад правильного пластового підходу до релігійного питання.

До
Управи Об'єднання б. Вояків Українців ЗДА
Відділ Філадельфія

у Філадельфії.

Відповідаючи на Ваше письмо з дня 3 червня ц. р. в справі почесної сторожі пластунів під час Панахиди за поляглих борців за волю України в церквах обох віровизнань, подаємо до відома ось що:

1) в Українському Пласті встановлено такі засади і приписи, що пластовий провід може доручити пластунам взяти участь у Богослужбах тільки в церкві того віровизнання, до якого дані пластуни належать; натомість не можна пластунам одного віровизнання доручати релігійні практики в церквах іншого візнання. Такі самі, зрештою, засади і навіть правіні приписи обов'язують у всіх виховних установах у конституційних державах, де запевнена свобода сумління.

2) Усі пластуни філадельфійської станиці — це греко-католики; поки-

що не маємо ще у Філадельфії пластунів православного віровизнання.

3) З уваги на пластові приписи, вказані під точкою 1), і з уваги на віровизнаневий склад пластунів у Філадельфії, вказаний щід т. 2), Стансія Пластова Старшина у Філадельфії, додержуючись пластових приписів, не могла дати доручення пластунам греко - католикам взяти участь у Панахиї в церкві православного віровизнання. Такий стан речі голова Станції подав до відома голові Об'єднання б. Вояків Українців ЗДА — Відділ Філадельфія, а саме п. Іванові Пориткові під час розмови в цій справі; тому твердження у Вашому листі, немов би станичний давав якунебудь згоду чи обіцянку відрядити пластунів до православної церкви, не відповідає дійсності і може бути хіба тільки

наслідком якогось непорозуміння чи помилкової інформації. Тим самим Ваше твердження про недодержання Станицею обіцянки відпадає.

4) Якщо б Станична Старшина мала у пластових відділах православних пластунів, була б напевно післала їх до церкви їх віровизнання.

5) Висловлене у Вашому письмі підозріння, немов би вищезаснованим своїм становищем Станична Старшина „втягала молодь у жалюгідну віросповідну боротьбу”, відкидаємо як зовсім безпідставне, нічим не виправдане, несправедливе та дуже кривдяче. На нашу думку, навпаки: якщо б ми були — всупереч пластовим приписам і всупереч прийнятим конституційно-правним зasadам для виховних інституцій — сповнили Вашу вимогу і спонукали неповнолітніх пластунів без згоди їх батьків до релігійних практик у церкві іншого віровизнання, то це могло б викликати протести тих батьків і відповідного духовенства, відновити притихлі давніші відомі спори між вірними обох віровизнань і могло б тим самим якраз втягнути молодь у віросповідну боротьбу.

6) Висловлену Вами завагу, щоб „молодь виховувати в дусі релігійної і політичної толеранції, за засадами християнізму і демократії“ — дуже радо вітаємо, бо це і є якраз напрямною нашого виховання, але

досягти тієї цілі намагаємося не рекомендованим Вами посиланням молоді до церков іншого віровизнання, бо це було б якраз нетolerантією до релігійних переконань і почувань самих пластунів; для тієї цілі Пласт користується різними засобами, зокрема організуванням виховних занять у сільських гуртках, складених з молоді різних віровизнань, для дружньої співпраці.

7) Факт, що Управа Об'єднання б. Вояків Українців ЗДА, не чекаючи нашої відповіді, розіслала поспішно відпис листа до нас до редакцій усіх українських часописів, розуміємо так, що Управі не залежить на справжній розв'язці та серйознім підході на майбутнє до такої важкої, складної і дразливої справи та що Управа Об'єднання роздуванням і розтрублюванням у пресі цієї, пропорційно до інших громадських справ, дрібної події хотіла досягти якоїсь іншої, нам невідомої цілі. На всякий випадок з жалем мусимо ствердити і тут підкреслити, що таким поступуванням Управа Об'єднання не виявила доброї волі до Пластового Проводу у Філядельфії.

Філядельфія, 16 червня 1950.

За Станичну Пластову Старшину:

(—) Д-р Петро М. Ісаїв (—) Вол. Масюк
Голова Станиці Кощовий

Виховники! Пам'ятайте про велике значення рідної історії у Вашій виховній праці. Використовуйте відому вартісну книгу:

Іван Холмський

I с t o r i я У к r a i n i

Видання Наукового Товариства ім. Шевченка
ст. 360 + X + карти

Ціна 10,— дм, 2,80 дол.

Цю й інші книжки, які знайдете в нашему каталозі,
замовляйте у Видавництві „Молоде Життя”.
Про пластові видання читайте на обкладинці.

*В останній хвилині перед замкненням цього числа
наспіла болюча вістка:*

ПЛАСТУН СЕНІОР

Р О М А Н Ш У Х Е В И Ч

ген.-хорунжий і головний командир УПА

згинув 5 березня 1950 смертю героя в боротьбі проти
большевицької Росії в Білогорщі коло Львова.

Сл. п. наш друг ШУХЕВИЧ родився 1907 р. і з пластовою організацією був зв'язаний від своїх хлоп'ячих років. В пластовій, подібно як і в громадській діяльності Він відзначався незвичайною ідейністю, жертвеністю і витривалістю. Будучи одною з найвизначніших постатей нашого політичного й визвольницького активу, зумів сл. п. Р. Шухевич зберегти завжди поставу пластиуни.

Булава УПС повідомляє, що дня 15 листопада 1950
Верховний Отаман УПУ іменував
на внесення Головної Пластової Старшини

СЛАВНОЇ ПАМ'ЯТИ

пл. сен. РОМАНА ШУХЕВИЧА
члена 10. Куреня УПС „Чорноморці“
ГЕТЬМАНСЬКИМ ПЛАСТУНОМ СКОБОМ
— сеніором 1-го ступеня —
та наділив Його
ПЛАСТОВИМ ЗОЛОТИМ ХРЕСТОМ

*Пам'ять про незабутнього Друга збережемо вірно
в наших рядах як зразок до наслідування!*

Вимір пластової справедливості

Пластовий Сеніорат об'єднує в своїх рядах понад 650 членів. Є очевидним, що серед такого великого числа людей трапляються одиниці, які вирізнюються від загалу в додатньому й від'ємному напрямі. Оцінити заслуги одних і вказати на недоліки других є завданням виміру пластової справедливості в УПС з загальною метою створити внутрі Уладу чутку публічну опінію, яка реагува-ла б на всі додатні й від'ємні прояви життя й діяльності членів УПС і тісно здоровою реакцією стояла на сторожі морального рівня сеніорської організації.

В УПС почали діяти Ради Чести згідно з напрямними, з'ясованими в останніх числах „Сеніорської Ватри”. В декількох випадках Ради Чести видали вже свої осуди — вироки.

Щоб могла витворитися здорова публічна опінія, мусять бути діяльність і осуди Рад Чести подавані до відома загалу членства УПС. В більшості Ради Чести самі постановляють, що їх вирок має бути оголошений в урядовому віснику УПС. Ради Чести керуються при цьому такими оглядами: В одних випадках вирок Ради Чести бере в оборону сеніора, якому неслучно були чинені в Пласті або поза Пластом закиди; в других випадках провінка сеніора була така разюча, що її осуд повинен бути оголошений для за-спокоєння опінії; в багатьох випадках — особливо там, де в на-слідок відклику справа вирішена другою інстанцією — Ради Чести авторитетивно з'ясовують зasadniche ставлення Пласти до деяких проявів життя і проблем та вказують правильну пластову поста-ву до них; на оголошених вироках неодна Рада Чести може взо-руватися, хочби тільки щодо формального способу вирішування справ чести; і врешті: УПС починає організовано діяти в грома-дянстві: подання до відома, як Пласт реагує на непластову пове-дінку сеніора так в Пласті, як і особливо в громадській діяльності поза Пластом, спричиниться до зросту поваги організації в гро-мадянстві і може дати товчок до витворення не тільки внутрішньо-пластової, але й загально-громадської здорової публічної опінії, якої брак так сильно відчувається.

Оголошенню підлягають тільки правосильні вироки, себто та-кі, проти яких або взагалі не внесено відклику, або в яких відклик був вирішений Радою Чести II. інстанції.

* * *

Справування перед Радами Чести ще не скодифіковане. Воно твориться на основі практики в поодиноких Радах Чести, які на-разі стосують загально-прийняті правила справування.

Понижче оголошує Булава УПС три вироки, видані нею як Ра-дою Чести, і один вирок Ради Чести ОП УПС Ульм. Булава вважає доцільним у публікаціях, не призначених виключно для внутрішньо-

пластового вжитку (як „Пл. Шлях”), поміщувати тільки вироки, які боронять чести сеніорів перед публічною опінією, або ж вироки, якими сеніора виключається з УПС. Всі інші вироки з пластовими, пересторогами будуть поміщувані у виданнях для внутрішньо-пластового вжитку.

Рада Чести Булави УПС відбувала свої розправи публічно для членів УПС у спеціально прибраній залі, в якій на стіні висів національний прапор і пластова лілея. Судді Ради Чести, які являлися в пластових одностроях, складали на початку розправи судейську присягу наступного змісту:

„ОБІЦЮЮ НА МОЮ ЧЕСТЬ, ЩО БУДУ СУМЛІННО ВИКОНУВАТИ ОБОВ'ЯЗКИ СУДДІ РАДИ ЧЕСТИ, КЕРУЮЧИСЬ ВИКЛЮЧНО ПОЧУТТЯМ СПРАВЕДЛИВОСТИ — ЗГІДНО З ПЛАСТОВИМ ЗАКОНОМ І МОСЮ ПЛАСТОВОЮ ПРИСЯГОЮ. ТАК МЕНІ, БОЖЕ, ДОПОМОЖИ.”

Суддя Булави УПС

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО БУЛАВИ УПС У МЮНХЕНІ
ЯК РАДА ЧЕСТИ

Знак: РЧ 1—3/50

Мюнхен, дня 25 квітня 1950.

В ИМЕНИ ПЛАСТОВОЙ СПРАВЕДЛИВОСТИ

Представництво Булави УПС у Мюнхені, діючи як Рада Чести, в складі: суддя Булави УПС пл. сен. Осип Е. БОЙЧУК — голова і члени Булави УПС, пл. сеніори о. Богдан СМИК та Іван В. МАНАСТИРСЬКИЙ — члени, після попередньо переведного підготовного справування у справі чести прих. сен. інж. ТАРАСА ГРИЦАЯ, принадлежного до ОП УПС Діллінген (Німеччина), відбуло дnia 25. 4. 1950 у Мюнхені публічну для членів УПС розправу, на якій видано наступний

В ИРОК:

РАДА ЧЕСТИ

1. стверджує, що прих. сен. Тарасові ГРИЦАЄВІ прислуговують надальше права прихильника Уладу Пластунів Сеніорів;

2. звертає увагу обвинуваченого, що його поведінка в часі після завішення його в членстві УПС давала його співтоваришам підстави сумніватися в його коректному відношенні до Пласти і в належному розумінні правдиво пластової постави;

3. накладає на обвинуваченого обов'язок виявити свою відданість Пластовій Ідеї і Пластовій Організації, а також належне розуміння пластової поведінки впродовж дальніої однорічної пластової служби в ступені сеніора-прихильника, рахуючи цей реченець від дnia 25 квітня 1950;

4. стверджує, що Продви ОП УПС Діллінген, які діяли в часі від 28. 2. 1948 до 15. 12. 1949, свідомо не виконали даного ім Перевірною Колегією УПС доручення перевести справу проти обвинуваченого наново — і висловлює ім за це докір;

5. постановляє оголосити цей вирок разом із мотивами в урядовому віснику УПС.

З обосновання: Дня 8. 2. 1947 ОП УПС Діллінген рішив був виключити прих. сен. Тараса Грицая з УПУ. Тому, що перед виключенням не подано обвинуваченому закидів проти нього й не дана була йому тим самим можливість оборони, — Перевірна Колегія УПС з формальних причин відхилила рішення ОП УПС про виключення і наказала перевести справу інакше. Проводи ОП впродовж шівтора року не виконали цього доручення. Аж коли обвинувачений зажадав від Булави УПС остаточного закінчення справи, покликана Рада Чести перевірила закиди, що були причиною його виключення, і видала вирок, як вище.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО БУЛАВИ УПС У МЮНХЕНІ
ЯК РАДА ЧЕСТИ

Знак: РЧ 2—3/50

Мюнхен, дня 25 квітня 1950.

В ІМЕНІ ПЛАСТОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ

Представництво Булави УПС у Мюнхені, діючи як Рада Чести, в складі: суддя Булави УПС пл. сен. Осип Е. БОЙЧУК — голова і члени Булави УПС, пл. сеніори о. Богдан СМИК і Іван В. МАНАСТИРСЬКИЙ — члени, — після попереднього підготовчого справування у справі честі пластуна-сеніора Івана МАЛЮКА, члена 4. Куреня УПС „Характерники“, тепер у Чікаго, СДА, — відбуло дня 25 квітня 1950 у Мюнхені публічну для членів УПС розправу, на якій видало наступний

В И Р О К:

РАДА ЧЕСТИ

1. стверджує, що постанова Дисциплінарної Комісії Оселі Ганґтофер у Регенсбурзі з днів 26—28. 2. 1949, чеспр. ДК 233/48, якою обвинуваченого

„визнано винним того, що він восени 1948 р. в Оселі Ганґтофер у Регенсбурзі, діючи у взаємному порозумінні зі своєю дружиною п. Параксевією Малюк і зловживуючи службовим становищем своєї дружини в одяговому магазині, безправно передержував у своєму помешканні один новий жіночий плащ і повернув його до магазину тільки по уявненні поліцію в часі ревізії, переведеної в його помешканні“,

не дає підстав добавуватися в поступуванні обвинуваченого пл. сен. Івана Малюка провини проти Пластового Закону;

2. звертає увагу обвинуваченого, що принадлежність до УПУ накладає на його членів окремий обов'язок так у професійно-зарібковій, як і громадській діяльності особливо дбати про те, щоб іхнє поступування не дalo найменших підстав до будь-яких підозр;

3. постановляє оголосити цей вирок в урядовому віснику УПС.

З обосновання: Рада Чести, перевіривши фактичний стан справи на підставі оригінальних актів Дисциплінарної Комісії і на підставі вияснень обвинуваченого, дійшла до таких висновків:

а) формальний бік справи:

1. нормально вироки українського громадського суду, які стверджують провину пластина, є для пластової влади міродайні й обов'язуючі. В даному випадку Рада Чести за всякими наявними даними не могла вважати постанови Дисп. Комісії за вирок українського незалежного суду, бо:

аа) як сама назва вказує, Дисциплінарна Комісія була установою, що слідкувала за службовими провинами урядовців оселі. Про це свідчить дальнє:

бб) постанови Дисциплінарної Комісії вимагали затвердження адміністраційного чинника, посадника Оселі, отже не були рішеннями незалежного (з громадського становища) суду;

вв) відклики від постанов ДКомісії були полагоджувані не незалежною українською громадською установою, тільки ІРО-м.

2. Обвинувачений був у великій мірі позбавлений можливості належної оборони. Саме в часі видання постанови він переходив процесинг до СДА, безпосередньо потім він вийшов до Америки. Внесена його обороною, адвокатом д'ром В. Муромичем, апеляція була ДКомісією відкинута з формальної причини, яка — з юридичного боку — є щонайменше сумнівна, коли не зовсім безпідставна.

Тому Рада Чести вважала взагалі можливим розглядати справу вже раз осуджену..

б) мериторичний бік справи:

1. ДКомісія не ствердила ані за обвинуваченим, ані за його дружиною ніякого **каригідного вчинку** в загальному розумінні, а добачила ся в поступку п. Малюкової тільки службової провини (замість переховувати плащ у магазині, або віддати його до запасів магазину, передержувала його вдома). Наміру привласнити собі плащ не стверджено ані в п. Малюкової, ані в обвинуваченого. Тому Рада Чести не нашла підстав притягати обвинуваченого до пластової відповідальності.

2. Немає сумніву, що обвинувачений знов про повищу службову провину своєї дружини. Зваживши становище службовців таборових магазинів, які в умовах еміграційного побуту є все наражені на підозріння, обов'язком обвинуваченого було особливо дбати про те, щоб таке підохріння не впало на пластуна чи членів його родини. Тому Рада Чести вважала вказаним звернути на це увагу обвинуваченого для перестороги його і других, які можуть найтися в подібному положенні.

3. Рада Чести постановила оголосити цей вирок — раз, щоб очистити обвинуваченого від чинених йому евентуально закидів, дальше, щоб безпідставно не було плямоване пластове ім'я, врешті, як вище сказано, для перестороги других.

П Р О Т О К О Л

Засідання Ради Чести ОП УЛЬМ з дня 23. 8. 1950 в справі проти

пл. сен. Юрія ЯРИМОВИЧА.

Присутні члени Ради -- пл. сеніори Володимир СТЕФАНИШИН, Дмитро МИСЬКІВ і Юрій КОСАЧЕВИЧ.

.... 2). Рішено узнати справу за вияснену й одноголосно видано присуд уневиннюючий обжалованого.

(Пл. сен. Юрій Яримович, член 4. Куреня УПС, був обвинувачений в тому, що не виконав доручення б. голови Станиці Регенсбург зліквідувати пластову домівку з хвилиною перевозу Оселі Гангофер та забезпечити пластове майно. Рада Чести прийняла за доведене на підставі заподань свідків: пл. сен. Ірини Любчак і ст. пл. Володимири Дереш, що на сходинах Станичної Старшини в Регенсбурзі колегіально змінено доручення голови Станиці й обов'язок перевезти майно Станиці лежав на іншій особі, а не на пл. сен. Ю. Яримовичеві).

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ
ПРЕДСТАВНИЦТВО БУЛАВИ УПС У МЮНХЕНІ
ЯК РАДА ЧЕСТИ

Знак: РЧ 3/50

Мюнхен, дня 15 вересня 1950.

В ІМЕНІ ПЛАСТОВОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ

Рада Чести Булави УПС в складі: пл. сен. Осип Е. БОЙЧУК — голова і члени Булави, пл. сеніори Іван В. МАНАСТИРСЬКИЙ і Володимир М. ЯНІВ — члени, відбула дня 15 вересня 1950 в справі чести пл. сен. Теофіла БАГРІЙЧУКА публічну для членів УПС розправу в Мюнхені і видала наступний

в и р о к :

РАДА ЧЕСТИ

1. накладає на пл. сен. Теофіла БАГРІЙЧУКА, нар. 21. 2. 1908, члена 14. Куреня УПС, мешкаючого в Бад Кройцнах (Німеччина), кару викреслення з УПС по думці Правильника УПС, Розділ XI А тт. 1,2,3, — що рівняється виключенню з Українського Пластового Уладу;

2. постановляє оголосити оцей вирок разом з обоснованням в пластовому урядовому віснику.

О б о с н о в а н и я :

1. Обвинувачений, як мешканець табору ДП Бад Кройцнах, був урядовцем адміністрації цього табору й виконував обов'язки провідника пластового Осередка Бад Кройцнах.

Навесні 1950 р. прийшав до повищого табору советський репатріантний старшина і влаштував там свою імпрезу, отримавши з висвітлюванням советського фільму. Всі національності, які замешкують табір Бад Кройцнах, в тому й українська громадськість, рішили збойкотувати імпрезу советського старшини. Бойкот був переведений, а одиноким приявним на імпрезі був обвинувачений.

Рада Чести не мала підстав посуджувати обвинуваченого в симпатіях до советів, а навпаки, була склонна допускати, що його крок був вислідом морального тиску таборової адміністрації, від якої він був службово залежний.

Однак остас фактом, що одинокою особою, яка виломилася з-під загальної солідарності в акції, організований різними національностями, був українець, до того пластун-сеніор. Рада Чести вважає, що належність до Пласту зобов'язує пластуна не словами, а ділами доводити вартистю пластового виховання. Коли б навіть допустити моральний натиск на обвинуваченого з боку таборової адміністрації, то він своїм вчинком все таки виказав повний брак пластових рис характеру й наніс поважну шкоду українському імені.

2. Рада Чести прийняла теж за правдиве, що обвинувачений неоднократно надувливав алкогольних напітків і навіть з відзнакою на грудях запивався до безетями. Цим він давав згіршаючий приклад пластовій молоді і підривав у громадянстві віру в успішність пластового виховання.

3. Незалежно від повищого обвинувачений в якнайбільш грубий спосіб допустився внутрішньо-організаційної провини, а саме таким чином, що:

а) візваний суддею Булави заявився щодо обвинувачень під 1) і 2) — не відповів на закиди, а тим самим ухилився від переслухання. Цей факт сам один потягає за собою облігаторійну кару викреслення;

б) написане до нього довірочне письмо в повищій справі (довірочність його була виразно зазначена) виніс в поза-пластові, а навіть позаукраїнські круги.

Оцінюючи цілість справи, Рада Чести вважала допльним і можливим пристосувати до обвинуваченого одиноку в УПС кару—кару викреслення.

* * *

Від цього вироку прислуговує обвинуваченому право відклику до Ради Чести Головної Пластової Старшини.

Відклик треба заповісти впродовж трьох днів від дня одержання вироку в довільній формі, навіть без якихнебудь мотивів, на адресу Булави УПС: Українішер Пфадфіндербунд, Мюнхен, Дахауерштрассе 9/II. Впродовж дальших двох тижнів від доручення вироку можна надіслати обосновання відклику.

Вирок стає правосильним, якщо впродовж вище означеного триденного речення не вплине заповідження відклику, або якщо відклик буде вирішений негативно Радою Чести ГПСтаршини.

Надання письма на пошту вважається додержанням реченця.
(Відклик від цього вироку обвинувачений не він).

За згідність поміщених вироків — *O. E. Бойчук*, суддя Булави УПС

Пластова бібліографія

Цьопа Палій — Поглибллюмо пластову працю. Доповідь на Конференції Пластових Виховників 26.9. 1947 в Н. Ульмі. Мюнхен, 1950, 8°, 16 стор. друг. Вийшло як Записки Українського Пластуна ч. 20.

Леонід Бачинський — Перші кроки. Пластове В-во „Молоде Життя“, Бльомберг, 1949, 8°, 84 стор. друг. Підручник для новацьких виховників — матеріали для новацьких проб, сходин, гутірок.

Молоде Життя — часопис Українського Пласту. Мюнхен, Німеччина. Ч. 1, січень 1950, 8°, 32 стор. друг.; ч. 2, лютий 1950, 8°, 16 стор. друг.; ч. 3—4, березень — квітень 1950, 8°, 32 стор. друг.; ч. 5—6, травень — червень 1950, 8°, 32 стор. друг. Дітройт, ЗДПА. ч. 7—8, липень — серпень 1950, 8°, 32 стор. і 4 стор. обкл. друг., ілюстр.

Новак — додаток до журналу „Молоде Життя“. Ч. 1 (5) Великдень 1950, 8°, 8 стор. друг., ч. 2 (6) червень 1950, 8°, 16 стор. друг., ілюстрований.

Листки зв'язку Уладу Пластунів Сеніорів. Видає Булава УПС для вжитку пластунів-сеніорів. Дітройт — Лякавання. Ч. 1, квітень 1950, 4°, 4 стор., Боффало — Вінніпег, ч. 2, червень 1950, 4°, 6 стор. циклостиль.

Організаційні матеріали, доручення, обіжники Булави УПС.

Пластовий Вісник — журнал зв'язку для Пластових Частин у Канаді, видає на правах рукопису Регітер Преси та Інформації Краєвого Уповноваженого Головної Пластової Старшини Союзу Українських Пластунів на Канаду. Входить кожного місяця. Торонто, Канада; ч. 10 (13) жовтень 1949, 4°, 12 стор.; ч. 11 (14) листопад 1949, 4°, стор. 13; ч. 12 (15) грудень 1949, 4°, 12 стор.; до нього додаток „Пластовий Адресар“, 4°, 16 стор. з адресами пластунів (ок) зголошених в КППроводах Канади, СДА, Бразілії, Австралії, Тунізії та адресами Уповноважених ГПС; ч. 1 (16) січень 1950, 4°, 14 стор., ч. 2—4 (17—19) лютий — квітень 1950, 4°, 20 стор., ч. 5—6 (20—51), травень — червень, 4°, 22 стор. Всі видання циклостилеві. Обіймає організаційні напрямні, обіжники, доручення КППроводу Канади, а також виховні матеріали та хроніку.

Пластовий Листок — для вну-trішнього вжитку Українських Пластунів і Пластунок, видає Уповноважений Головної Пластової Старшини на ЗДПА. Входить кожного мі-

сяця. Дітройт, Міш.. ЗДПА; ч. 3 грудень 1949, 4°, 14 стор.; ч. 1 (4) січень 1950, 4°, 12 стор.; ч. 2 (5) лютий 1950, 4°, 12 стор.; ч. 3 (6) березень 1950, 4°, стор. 18; ч. 4 (7) квітень 1950, 4°, 10 стор.; ч. 5 (8) травень 1950, 4°, 18 стор.; ч. 6 (9) червень 1950, 4°, 12 стор.; ч. 7 (10) липень 1950, 4°, 10 стор.; ч. 8 (11) серпень 1950, 4°, 10 стор.; ч. 9 (12) вересень 1950, 18 стор. Всі видання циклостилеві. Об'ємомаючи організаційні напрямні, обіжники, додатки КППроводу ЗДПА, виховні матеріали та хроніку пластового життя. В числі за вересень 1950 р. звіт з однорічної діяльності КППроводу ЗДПА, статистичні дані та касовий звіт.

Листки дружного зв'язку 1-ого Куреня УПС ім. сктм. С. Тисовського до виключного відома членів Куреня. Бофало—Нью Йорк, ч. 11, липень 1950, 4°, 21 стор., циклостиль.

Листи до Братів Фаміліантів—видав 3. Курінь УПС „Лісові Чорті“. Лист 1-ий, груд. 47, 4°, 2 + 2 стор.

” 2-ий,	1.	1.	48, 4 ^o ,	1 стор.
” 3-ий,	5.	2.	48, 4 ^o ,	8 ”
” 4-ий,	5.	3.	48, 4 ^o ,	2 ”
” 5-ий,	15.	3.	48, 4 ^o ,	2 ”
” 6-ий,	2.	4.	48, 4 ^o ,	2 ”
” 7-ий,	1.	5.	48, 4 ^o ,	5 ”
” 8-ий,	25.	5.	48, 4 ^o ,	3 ”
” 9-ий,	1.	6.	48, 4 ^o ,	7 ”
” 10-ий,	28.	6.	48, 4 ^o ,	12 ”
” 11-ий,	7.	7.	48, 4 ^o ,	2 ”
” 12-ий,	25.	7.	48, 4 ^o ,	4 ”
” 13-ий,			4 ^o ,	3 ”
” 14-ий,			4 ^o ,	2 ”
” 15-ий, бер.			49, 4 ^o ,	1 ”
” 16-ий. жов.			49, 4 ^o ,	3 ”
” 17-ий, лист.			49, 4 ^o ,	4+4 ”
” 18-ий,	27.	12.	49, 4 ^o ,	3 ”
” 19-ий,	7.	4.	50, 4 ^o ,	8 ”
” 20-ий,	20.	6.	50, 4 ^o ,	7 стор.

Підставовий матеріал до реєстру ЛЧ — 6 стор., цикл.

З Книг Битія Лісовых Чортів.. А се есть Кодекс Лісовых Чортів або Лісово-Чортівська Правда; червень 1948 р., 4°, 12 стор. Списав Архідідько Юрко на Старих Солях Старосольський. Цикл.

Інформаційні листки 4-го Куреня УПС „Характерники“. Тільки для членів. Амберг, Німеччина, ч. 5, 1 листопада 1949, 4°, 16 стор.; ч. 6, 15 грудня 1949, 4°, 10 стор.; ч. 2 (8) квітень 1950, 4°, 16 стор.; ч. 3 (9) травень 1950, 4°, 15 стор.

За чаром Срібної Землі — дружній листок звязку пластового братерства 6. Куреня УПС „Закарпатці“ ім. Олега Ольжича. Дітройт, ЗДПА. ч. 3 березень 1950, 4°, 4 стор.; ч. 5 Великден 1950, 4°, 3 стор.; ч. 6 травень 1950, 4°, 6 стор.; ч. 7 червень 1950, 4°, 5 стор.; ч. 8, 7 липня 1950, 4°, 3 стор.; ч. 9 липень 1950, 4°, 4 стор.; ч. 10 серпень 1950, 4°, 5 стор.; ч. 11 вересень 1950, 4°, 4 стор. Цикл.

Слідами Орлика — бюллетень Команди 8. Пл. Куреня УПС ім. Григора Орлика. Вестбері, ЗДПА, ч. 4, 15.11.1949, 4°, 10 стор.; ч. 1 (5) січень 1950, 4°, стор. 8; ч. 2 (6) лютий 1950, 13 стор.; ч. 3 (7) квітень 1950, 12 стор.; ч. 4 (8) травень 1950, 6 стор.; ч. 5 (9) червень 1950, 14 стор.; ч. 6 (10) серпень 1950, 12 стор. Циклостиль.

Шум „Дубової Кори“ — хроніка нашого життя. Стор. від 33 до 54 дні 9 лютого 1950, стор. від 55 до 70 дні 1 червня 1950, 4°. Матеріали про життєві праці 13. Куреня УПС „Дубова Коря“, цикл.

Інформатор Хрестоносця — неперіодичний бюллетень 5-го Куреня УСП-ів „Ордену Хрестоносців“, Мюнхен, Німеччина. Ч. 1, 10.11.1949, 4°, 8 стор.; ч. 2, 24.2.1940, 4°, 7 стор.; ч. 3, 8.5.1940, 4°, 16 стор.; ч. 4, осінь 1950, 4°, 6 + 3 стор. Циклостиль.

Журналі — неперіодичний бюллетень 7-го Куреня УСП-ів „Чота Крилатих“, Мюнхен, Німеччина. Ч. 1 травень 1950, 4°, 14 стор. Цикл.

Вовкулачі Вісті — інформативний листок гуртка УСП „Вовкулач“, Діллінген, Німеччина. Ч. 7 (14) серпень 1950, 4°, стор. 9. Машинопис.

Новацька Вістка для українських дітей в Англії. Видав КВОМ. Ч. 4—5, квітень — травень 1950, 4°, 16 стор. Циклостиль.

„ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ“ видав Союз Українських Пластунів

Редакція Колегія

Адреса: München, Dachauerstr. 9/II, Germany.

Друк: Степан Слосарчук, Мюнхен 8, Розенгаймерштр. 46а.

ПЛАСТОВЕ ВИДАВНИЦТВО »МОЛОДЕ ЖИТЯ«

München, Dachauerstraße 9/II, Germany

поручає свої видання:

Юрій Старосольський

ВЕЛИКА ГРА

гутірка про ідею і методу пластиування. Марка на обгортці Лісовського, ініціали Судомори, 3 іл. вкладки. Мюнхен 1948. стор. 68, 8⁰. ДМ 3,— або дол. 0,80.

В ДОРОГУ

Пластовий Співаник за ред. В. Витвицького, Ю. Плясецького, Б. Кравціва, 6 розділів: Гімни, Пластові, Народні, Стрілецькі, Танки, Трубкові сигнали; стаття В. Витвицького про українську музику — українською і англійською мовами — 101 пісень. Мюнхен 1949, стор. 192, 16⁰, ДМ 5,— або дол. 1,80.

Бейден Пауел

СКАВТИНГ ДЛЯ ХЛОПЦІВ

авторизований переклад з англійського Е. Кульчицького. Мюнхен 1950, стор. XVI + 314, 8⁰, ДМ 9,— або дол. 2,50, полотно: ДМ 12,— або дол. 3,20.

Леонід Бачинський

ПЕРШІ КРОКИ

підручник для провідників піоцентра, Бльомберг 1950, стор. 96, ДМ 2,— або дол. 0,80.

ЗАПИСКИ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТУНА

- Ч. 16 Володимир Янів: »До Великої Мети«, стор. 19, ДМ 0,40, дол. 0,10.
- Ч. 17 Євген Кульчицький-Гут: »Наше довкілля під час мандрівки«, стор. 16, ДМ 0,40, дол. 0,10.
- Ч. 18 Яро Гладкий: »Пластовий Індивідуалізм«, стор. 20, ДМ 0,40, дол. 0,10.
- Ч. 19 Юрій Старосольський: »Ідейний виряд пластиуни«, ю Атанас Мілянич. »Фізичний і гospодарський виряд«, стор. 19, ДМ 0,40, дол. 0,10.
- Ч. 20 Цьопа Галіїв: »Поглиблюймо Пластову Працю«, стор. 16, ДМ 0,50, дол. 0,15.
- Ч. 21 Атанас Фіголь: »Думки про сучасний стан Пластового Руху«, стор. 15, ДМ 0,40, дол. 0,10.

Чи Ви вже забезпечили для себе монументальний твір:

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

Перша частина в трьох томах,
1 200 стор. + колірові і темні таблиці
й карти.

Одноразова передплата до кінця
цього року ДМ 90,— або дол. 27.

Дальші вичерпні інформації знайде-
те в листі Редакції »ЕУ« і Видав-
ництва »МЖ«, долученому до цього
числа П. Ш.

»Енциклопедія Українознавства« — книга необхідна для кожного громадя-
нина, а тим більше пластиuna.

Приєднуйте нам нових передплатників!

Незабаром появиться в нашому Видавництві

СПОРТОВИЙ АЛЬМАНАХ РАДИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Це історія українського еміграційного спорту в роках 1945-49: розвиток
усіх видів спорту українських сміграントів, спорт б. вояків Української Ди-
візії у Ріміні, Олімпіада ДП тощо. Більш як тридцять статей, репортажів,
оповідань, 120 фотознимок, барвна таблиця спортивних відзнак і т. д. Авто-
рами є відомі діячі українського спорту і журналісти, як: проф. Красник,
м-р. Рак, О. Бучацький, В. Маруняк, О. Лисяк та інші.

ЦІНА ЦЬОГО ЧИСЛА П.Ш. ДМ 1,50 — \$ 1,—